

N. Ramani

684

153
SANGĪTASAMAYASĀRA
OF
SANGĪTĀKARA SRĪ PĀRSVADEVA

EDITED BY
MAHĀMĀHOPĀDHYĀYA
T. GAṆAPATI SĀSTRĪ

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland
Honorary Doctor of Philosophy, University of Tubingen,
Consultor of the Department for the Publication of
Sanskrit Manuscripts, Travancore.*

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
HER HIGHNESS THE MAHARANI REGENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:
PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS,
1928.

(All Rights Reserved)

TRIVANDRUM SANSKRIT SERIES
N. LXXXV

THE
SANGĪTASAMAYASĀRA
OF
SANGĪTĀKARA SRĪ PĀRSVADEVA

EDITED BY
MAHĀMAHOPĀDHYĀYA
T. GANAPATI SĀSTRĪ

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland,
Honorary Doctor of Philosophy, University of Calcutta,
Curator of the Department for the Publication of
Sanskrit Manuscripts, Trivandrum.*

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
HER HIGHNESS THE MAHARANI REGENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:
PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS.

(All Rights Reserved)

अमन्तराज्यसंस्कृतग्रन्थालयः ।

ग्रन्थाङ्कः ८३.

सङ्गीताकरनामधेयश्रीपार्श्वदेवविरचितः

सङ्गीतसमयसारः

संस्कृतग्रन्थप्रकाशनकार्याध्यक्षेण

अण्डनपुरस्वरायकीविद्यालयश्रीपविषासेनकस्तमावपुत्रमन्यपदनाथ

विद्वांसु. डि. (इतिहास) पदसङ्कलनेन

महामहोपाध्यायेन

त. गणपतिशास्त्रिणा

संशोधितः ।

स प

अनन्तशरणे

महामहिमश्रीसेतुलक्ष्मीमहाराज्ञीशासनेन

राजकीयमुद्रणखन्दाखणे तदध्यक्षेण

मुद्रणित्वा प्रकाशितः ।

PREFACE.

Saṅgītanayadra is the first work on music offered to the public in the Trivandrum Sanskrit Series. A manuscript of this work in Malayalam characters about two or three centuries old was obtained from the Panjar Palace in the year 1917; and as no other manuscript has been procured notwithstanding my long search for it, this edition is prepared with the help of the solitary manuscript. The author of the work is Pārvadeva, as is evident from the colophon at the end of the manuscript, "इति श्रीपार्वदेवस्य साङ्गीतनायद्रास्य सप्तविंशत्यध्यायस्य समाप्तौ श्रीमद्विष्णुसर्वाङ्गस्य श्रीगणपतिसाष्ट्रीणां प्रतिष्ठापिते."

It is not known when and where the author lived, but it is probable that he was of Jain persuasion inasmuch as he bore the name of Pārvanātha, one of the Jain Tirthankaras.

TRIVANDRUM. }
22-2-1101. }

T. GAṆAPATI SĀSTRĪ.

✓
43873

N321
15FF

निवेदन ।

वधार्थीपुत्रात्म्यावली शक्तिशाल्येदव्यवसनेतद् प्रकृतम् । अथवापि सज्जि-
मनस्यार दुःखाख्यातः । अथिदस्ताकवकायः केवलोपनिधिं प्रदर्शयत् ॥ १९१० तमे
वर्षे पुन्यार साङ्गुद्वयथाकपाद् तथा सज्जनादिः । इतिथि चित्तमेकमेव हिं-
यादयोपुत्रकम्भाद् अथवातदुपलभ्यैतानेन तमेवैकमुपलभ्यतयादंभोपिय प्र-
भोर्त्वं संशोधितः, वल्लभ्यभावाकचिरदुःखं वलादप्ये ।

“इति श्रीमद्विद्वत्पण्डितानाम्भारविद्वत्संसारसंशोधिकादुःखनिवृत्तयकवर्गिसिद्धि-
ताकवसामपेवपार्थदेवदिविने” इति अन्वित्तवाभ्यात् पार्थदेवोऽयं अन्वित्त इति
हेति ज्ञापने । एव चोऽभियनदेसो कल्पिकलो हेति साक्षाच्छायाः । किन्तु ए वैव
इत्येतावदनुमानं वास्तुमः, यतो वैवर्तीयेदुपलभ्यतयाव पार्थदापय सज्जकते नाम-
देवेनाभ्यां स्पष्टिंसाद्वत्तावमायव भवेत्करोति ।

अन्वित्तपत्रम्, }
१९-२-११०१. }

त. गणपतिशाली.

विषयः	पुस्तकं	लिखितः	पृष्ठं
प्रथमः खण्डः—			
साहित्यिकः	१	सुप्रहसिः	१५
साहित्यिकः	"	मुञ्जिः	"
साहित्यिकः	"	देवी	"
साहित्यिकः (वन्दे मातरम्)	"	केदारेश्वरी	"
साहित्यिकः	२	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	सापारो	"
साहित्यिकः, वन्दे मातरम्	३	पञ्चमन्दरो	२०
साहित्यिकः, वन्दे मातरम्	"	सवित्रा	"
साहित्यिकः	४	केचिन्मते	"
—			
साहित्यिकः	"	साहा	"
द्वितीयः खण्डः—		सुप्रहसिः	"
साहित्यिकः	५	श्रीकण्ठी	"
साहित्यिकः	६	देव्याम्बराटी	२५
साहित्यिकः	"	दुर्गाम्बराटी	"
साहित्यिकः	"	अम्बिकाम्बराटी	"
साहित्यिकः	"	अम्बिकाम्बराटी	"
—			
साहित्यिकः	"	अम्बिकाम्बराटी	"
तृतीयः खण्डः—		द्विप्रहसि	"
साहित्यिकः	१५	रामकिः	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	१६	अम्बिकाटी	"
साहित्यिकः	"	देव्याम्बिका	२२
साहित्यिकः	"	द्विप्रहसिः	"
साहित्यिकः	१७	दुर्गाम्बिका	"
साहित्यिकः	"	महाराष्ट्रम्बिका	"
साहित्यिकः	"	महाराष्ट्रम्बिका	"
साहित्यिकः	"	द्विप्रहसि	"
साहित्यिकः	१८	द्विप्रहसि	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	२६
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"
साहित्यिकः	"	अम्बिका	"

वि.क्र.	पृ.क्र.	विवरण.	रुप्य.
२०	२३	उपवेशनार्थी (३)	१३
		अवश्यापत्र.	१४
		नामक-प्रमाण.	२८
		सामग्र्यफल.	२९
		वीक्ष्णार्थी	३०
	३१	पद्यप्रयोग	३१
	३४	वाक्यप्रयोग	३५
		परिभाषापरिचय	३६
		व्युत्पत्तयः	३७
		समसप्रमाण.	३८
		ध्वनिः	३९
		अवयवत्वम्	४०
		सुपरनं कालम्	४१
		चतुर्विधवाच्यनि	४२
		प्रत्ययः प्रकल्पः	४३
		वर्णः	४४
		श्लेषः	४५
		श्लेषप्रयोग	४६
		अल्पदेशः	४७
		वर्णिते	४८
		श्लेषार्थी	४९
		पदम्	५०
		समन्वयः	५१
		पेशलः	५२
		दुष्टकृतः	५३
		श्लेषत्वम्	५४
		विज्ञानः	५५
		वेदः	५६
		मन्त्रः	५७
		मन्त्रप्रमाण.	५८
		पद्यप्रमाण.	५९
		अवयवार्थी	६०
		द्वयप्रमाण.	६१
		अर्थान्वयः	६२

संज्ञमाधिकरणे-

वाच्येणः महत्त्वार्थी च	५०		
वाक्यार्थो इत्यर्थः	५१		
वाक्यं	५२		
वाक्यप्रमाण. इत्यर्थः	५३		
वाक्यत्वम्	५४		
वाक्यार्थः	५५		
वाक्यत्वम्	५६		
वाक्यत्वम्	५७		
वाक्यत्वम्	५८		
वाक्यत्वम्	५९		
वाक्यत्वम्	६०		
वाक्यत्वम्	६१		

वि.क्र.	पृ.क्र.	विवरण.	रुप्य.
	२५	अभिनवप्रमाणम्	५८
		मय विराजिते	५९
		काव्ये पद्यनि	६०
		परिभाषा	६१
		चतुर्विधः संतुष्टत्वम्	६२
		प्रयोगश्च संतुष्टत्वम्	६३
		चतुर्विधसंश्लेषत्वम्	६४
		इत्युक्तत्वम्	६५
		चतुर्विधः वाच्यः	६६
		कटिकप्रमाणम्	६७
		पद्यविधाप्रमाणत्वम्	६८
		अवयवत्वप्रमाणम्	६९
		देशान्वयत्वम्	७०
		प्रमाणत्वत्वत्वम्	७१
		चतुर्विधत्वम्	७२
			७३
			७४
			७५
			७६
			७७
			७८
			७९
			८०
			८१
			८२

॥ श्रीः ॥

सङ्गीतसम्बन्धः

सङ्गीताकरनामधेयश्रीपार्श्वदेवविरचितः ।

प्रथमप्रश्निकरणम् ।

मादोसर्विषयासाक्षात्निदाननिमित्तते ।

स्वरो गीतं च नाथं च ताळधेनि चतुष्टयम् ॥ १ ॥

न सिल्यति विना नादं तन्मात्रात्पत्रं जगत् ।

नारायणनमसो देवा ब्रह्मनिष्पुत्रेभ्यः ॥ २ ॥

नामी यद् ब्रह्मणः स्वात्वं ब्रह्ममतिथयः यो मतः ।

मायलसम्भयवतीं स्वार्थयोः मायाद् सपुत्रयः ॥ ३ ॥

सतिपारमार्थोऽपि न सतिपारमार्थः ॥

अर्थोऽर्थे शब्दशब्दस्य संघेनात् परिकीर्तितः ।

स च पद्यविधौ नादो नतत्रद्विनिर्गमनः ॥ ५ ॥

भक्तिसूत्रमथ सूत्रमथ पुष्टोऽपुष्टमथ कृतिभः ।

कृतिशून्यो भवेन्वाशी कृदि शून्यः पञ्चाशदे ॥ ६ ॥

पुष्टोऽनित्यमथते कृष्टे स्वपुष्टः किरति स्थितः ।

कृतिनो मुक्तदेशे तु स्थानभेदेन नातो ॥ ७ ॥

अथकः किरतीशुक्तः वैधियं तन्नीयपथते ।

विन्दुहस्तयते नारायणात्मिकित्वाद्भवम् ॥ ८ ॥

कथा(?)दिस्यामभेदेन यो नादः स्फुरति स्फुरत् ।

नारोदिकमतस्तत्रैः स एव प्पानिलम्पते ॥ ९ ॥

श्रुतयो बन्धकश्चैव नारायो विभक्ततथा ।

अविधयुर्विधः प्रोक्तो गीतविधायिवारदैः ॥ १० ॥

बाहुन्वात्मजसंघर्षैर्वाहुर्बुधुषांशुः ।
 सानुकः स परिद्वेषो गीतध्वनि(वि)हरः ॥ ११ ॥
 परण्डकण्डकं यत्र स्रष्टिद्वारांविर्वायः ।
 निम्सारो बन्धतः श्वोतो(?) बाहुजो न तु मध्यमाह् ॥ १२ ॥
 बाहुन्वात् तारसंघर्षी बाहुर्बुधुषांशुः ।
 बन्धतोऽर्जं परिद्वेषो गीतध्वनिविभावेः ॥ १३ ॥
 परण्डध्वनिमुद्योन्मिश्रो कत्र सोऽर्जं तु मिश्रकः ।
 नराटस्थानुसदर्थको मिश्रः साधुन्वन्वतः ॥ १४ ॥
 नाराटबन्धनस्यैव ध्वनिर्बन्ध स मिश्रकः ।
 इति मिश्रध्वनिः शोकदधुषार्थो गीतवेदिनिः ॥ १५ ॥
 अथ शरीररक्षणम् ।

अन्तरेषु बद्धम्यासं राक्षसाधिक्येन्यन्म् ।
 अन्तरेषु अङ्गैरुत्तं शरीरं तद् सन्धीतम् ॥ १६ ॥
 चतुर्णाम् मया तत्र चतुर्णाम् मया चतुर्णाम् ।
 चतुर्णाम् बहुचर्चति येषां उच्छ्वानुच्छ्वे ॥ १७ ॥
 त्रिषु स्थानेषु बाहुर् कदाचं परिधीर्गुत्तम् ।
 मन्त्रे मध्ये च बाहुर्बोच्छारीरं बाहुर् मन्त्रम् ॥ १८ ॥
 ज्ञेयं पौंसकशरीरं तारे यामकदाचनम् ।
 तच्छरीरमुक्त्वा मिथा यत्र तद् बहुमङ्गिकम् ॥ १९ ॥
 प्रथमदक्षिणे वेदन्त(न्यपुं स्त्र) कण्ठमुक्त्वाधुषीः ।
 मनुष्येऽथवाक्यं च त्रिभुवनं धनता तथा ॥ २० ॥
 स्थानकत्रयसोमा च मन्त्र(?) कण्ठमुक्त्वाः स्मृतः ।
 श्रेयः श्रेयिभ्योऽहम्भः कण्ठमुक्त्वा धनी यवः ॥ २१ ॥
 बाहुर्बुधुषांशुके कण्ठे स्थान्यपुरो ज्वनिः ।
 निम्बकण्ठे ध्वनिहारोऽप्यहम्भः कण्ठो भवेत् ॥ २२ ॥
 सुम्बरस्यैव सान्द्रश्च धनक(धो) (ये) भवेत् ज्वनिः ।
 कण्ठे निम्बकण्ठोऽपि स्यात् निम्बकण्ठे ननुते ॥ २३ ॥

बाहुर्बुधुषांशुके कण्ठे स्थान्यपुरो ज्वनिः ।

श्रेयः(?) कण्ठो(?) ज्वनिः स्थान्यपुरो ज्वनिः ।
 स्थान्यपुरो ज्वनिः कण्ठो ज्वनिः(?) कण्ठे ध्वनिर्बन्ध ॥ २४ ॥
 बाहुर्बुधुषांशुः कण्ठो ज्वनिः(?) कण्ठे भवेत् ज्वनिः ।
 इति भेदाः परिद्वेषाः शरीरध्वनि विनक्तवैः ॥ २५ ॥
 ध्वनिः श्रेयकाहुनां न भेदः स्यात् (?) ।
 ध्वनिः शरीररक्षणध्वनि(पुं स्त्र) रचनम् ।
 कथा तदाकथाचर्चिन्तनिकामिधीयते ॥ २६ ॥
 अथिपदं द्विपदं च गीतं तद् द्विध्वनि मन्त्रम् ।
 भातन्धुर्बुधुषांशुः (?) स्यात् स्वरशास्त्रविद्वजः ॥ २७ ॥
 साततिर्द्विध्विना ज्ञेया विपना भातयेति च ।
 साततानुषा श्रेयि द्विध्विना चतुर्ध्विना ॥ २८ ॥
 चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना ।
 चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना चतुर्ध्विना ।
 कनेप कण्ठं धानां श्वेते लक्ष्मणुसारतः ।
 श्वोष्वादिनर्भेतेषुक्त्वा स्वका स्वानुषेऽपि च ॥ ३० ॥
 नानाकण्ठसंघर्षिभ्योऽर्चिर्गोचरिषुंता ।
 विपनाभापनायुक्ता ह्ये मोक्षेऽप्यवधिता ॥ ३१ ॥
 श्वोष्वादिः कथिता मुद्रे विपना मथकोचवैः ।
 चतुर्ध्विनायुक्ता मुद्रेऽपि विपनायिता ॥ ३२ ॥
 प्रथमैः सुधुर्ध्विना स्वानुषाभराजिता ।
 नभामनुषिन्धुर्ध्विनायुक्तायुक्तायुक्ता ॥ ३३ ॥
 एतेषुध्विनेषां (?) मुद्रे भाततानुषाभराजिता ।
 स्वानुषाभराजितायुक्तायुक्तायुक्तायुक्ता ॥ ३४ ॥
 श्वोष्वादिनर्भेतेषुक्त्वा स्वका स्वानुषेऽपि च ।
 चतुर्ध्विनायुक्तायुक्तायुक्तायुक्तायुक्ता ॥ ३५ ॥
 चतुर्ध्विनायुक्तायुक्तायुक्तायुक्तायुक्ता ।
 चतुर्ध्विनायुक्तायुक्तायुक्तायुक्तायुक्ता ।

एवंमुच्युतामृतिः साक(श्री)के मातृया मया ।
 संदृष्टाभादसैर्वैरथया सुरयासुरैः ॥ ३० ॥
 गीतासुरैश्च न्द्रान्पैरसुरैर्गर्भानरिभिः ।
 विभते यदि साकतिः साकरोति नियमते ॥ ३८ ॥
 सैवाकर्षिर्विदितवन्धराकामिरीरिता ।
 महत्प्रसमादुक्ता कवचवसन्निवता ॥ ३९ ॥
 अनुकम्पितुंशुका न्वासापन्ना सन्धुषिता ।
 विदुतांशुकेनेता विदुरियतिरिच्छिता(?) ॥ ४० ॥
 एवं गुणगणोपेता साक्यकालविरिण(?) ।
 अता(श्री)कृष्णितदिष्टा साक्योन्धविषयिता ॥ ४१ ॥
 भावसिद्धेयश्च कर्णाश्वत्थोऽन्धवर्षवेष्टकाः ।
 स्वापिसन्धुषितयो विच तथारोहवरोहयो ॥ ४२ ॥

सन्धुषिता स्वरकन्धारा(श्री)दन्धुषितरायणि ॥ ४३ ॥
 वर्षासिवास्तु विद्वेषा शक्यद्वाराक्योदश ।
 नामतो रूपतन्धुष संसिमेण सन्धुषिताम् ॥ ४४ ॥
 प्रसक्तं पूर्वमुखाय शनैः सन्धीपयेत् स्वरम् ।
 प्रसक्तदिग्भेदेवं प्रसक्तान्तो विजोमतः ॥ ४५ ॥
 एवं प्रसक्तमप्यथ प्रसक्तघन्त एव च ।
 एते स्वापिसन्धुषितारायस्वरः परिशीलितः ॥ ४६ ॥

स्वरुतिसन्धुषितां शार्वां श्रुतन्तराश्रवाय् ।
 स्वरो वद् शनैश्च गीते नमकोऽसौ निरुषितः ॥ ४७ ॥
 स्वरितः कम्पितो वीनसितरिपुष्याहल्लया ।
 बान्धोकिरुषितमिथय गमकः सुत कौतुकाः ॥ ४८ ॥
 शरोदिग्धलो वन सुदरिणः श्रुतः कृत्वात् ।
 अनुदुःखाय (?) वेगेन सन्धुः स्वरितं सुधाः ॥ ४९ ॥
 न्द्रकम्पो मयेद् यत्र हुतद्विगुणयोगतः ।
 श्रुतितो नान गमकः स विद्वेषो मन्धीपिभिः ॥ ५० ॥

हुतमानेन स्तुतः स्वरो यत्र विनीयते ।
 सुरान्तकन्धुषेव स मन्धोलीनसंज्ञकः ॥ ५१ ॥
 श्रुतयो यत्र वेगेन अनुकम्पयन्तुत्सवत् ।
 तमाहुतिरिणः शार्वा गमकं गीतवेदिनः ॥ ५२ ॥
 स्वरः प्रथमो यत्र समाह्वयामहं स्वरम् ।
 भारोदिक्कतः सोऽप्यमाहृतः परिशीलितः ॥ ५३ ॥
 बान्धोलेन मयेद् यत्र श्वराणां श्रुतमाहृतः ।
 बान्धोकिरुषितो गमकं गीतज्ञास्तं प्रथमते ॥ ५४ ॥
 स्वापिकवन्धुषितो वरुणस्त्वानुगुणैर्धुतः ।
 स्वविश्रान्तलेपितस्त्रिभिलगमकः स्तुतः ॥ ५५ ॥
 इति सर्वात्मनःसर्वशरीराःसर्वविश्रान्तलेपिते सर्वात्मनः
 सर्वात्मनःसर्वशरीराःसर्वविश्रान्तलेपिते सर्वात्मनः

सर्वशरीराःसर्वविश्रान्तलेपिते सर्वात्मनः
 भाण्डीकमन्धोदिष्टा भोजसोमेधरादिभिः ।
 गेयतसुमतः केचिद् नन्दयन्ते कल्पसम्भवाः ॥ १ ॥
 गणालतिदिष्टा — रागालक्षिका रूपतन्धुषिथ । तत्र रागलक्षिः
 कल्पते —
 स्वस्थानेऽप्यने कुर्वीत् स्वरापापाङ्किः परम् ।
 रागाकारमन्धुषाने वास्तुरागोथ उच्यते(?) ॥ २ ॥
 वयं वृष्टन्धुषी सिन्धुषे सन्धीनी रक्षित्वजित ।
 वाङ्किं गीतस्वरश्चः सुरागं कवचिन तम् ॥ ३ ॥
 दिग्मं वासो रचनीकादिरागीव्यालस्तद्विभक्तगः स कश्चिद् ।
 गाने तन्धुषे योजनं श्रावणादातेपमिपे स्वातुश्रुतिप्रदिष्टः ॥ ४ ॥
 यस्मिन् स्वरो न्धुषिभिः शारवायः स्वस्थानकं श्रुद् विद्यते सुतेन ।
 श्रुतिरितिः सौन्धुषिर्धुषेणप्यावात्तरागतः मन्धुषित राने ॥ ५ ॥
 सतस्वरान्धुषेऽपि स्वरो यस्मिन् सुरागताः ।
 स यौनका इत्युक्ते मन्धी पादी च कल्पते(?) ॥ ६ ॥

श्रीकृष्णस्य कृष्णः संवादी स्वर उच्यते ।
 विवादी स्वाद् विरहः सोऽनुवादी ह्रस्वः ॥ ७ ॥
 अनुवादी संवादी श्रीकृष्णस्य कृष्णः ॥ ७ ॥
 बहुलमबहुलस्वः कर्षो रागा वि(शोऽं ली)त्येन ॥ ८ ॥
 विज्ञानता विवादी स स्वल्पः कावोऽवशा पुनः ।
 श्रेष्ठशब्दीषो लोच्यो वा मनाद् स्वर्गः स्वरस्य च ॥ ९ ॥
 मध्यमं चोदेवाहुर्लोकैः सर्वस्य निष्कृतिः ।
 आदी यस्मिन् स्वरे रागस्यास्ये स प्रहः स्तुतः ॥ १० ॥
 चालयित्वा स्वरे यस्मिन् सन्धास उपवेश्यते ।
 अपन्यासः स विक्षेपो यौतलकण्ठवेदिभिः ॥ ११ ॥
 अवयवा अवयवो (?) यस्मिन् स्वरे बहुपदं वते ।

स मन्द्रः सुतरां लम्बी रागा वा मन्त्रलोक ।
 वस्तारस्य च रागः स्वरे तार उदाहृतः ॥ १२ ॥
 उक्तः काठक एकस्मिन् स्वरे द्वये विवादिनि ।
 विवादिनि स्वराद्वये द्वये स्वीडन इत्येते ॥ १३ ॥
 श्लेषे म्यालस्वरं पूर्वं स्वाधिनिं सन्धेत् ततः ।
 तत्र स्वाधिनि रागस्यारोपणं रागककम् ॥ १५ ॥
 स्वाधिनि उपरि शार्ङ्गदशः कस्मिन्च स्वरे ।
 चालयित्वा तुलां रागं स्वाधिनि(षोऽं लो)पदेश्ये ॥ १६ ॥

उदेव प्रथमस्वरात्मालयेः ।
 अन्यातं शर्षवाम् चालयित्वा तु रागं चतु ।
 कुर्वन् द्वितीयस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ १७ ॥
 स्वरात् त्रितीयस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ १८ ॥
 चतुर्थस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ १९ ॥
 पञ्चमस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २० ॥

अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् तृतीयस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २१ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् चतुर्थस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २२ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् पञ्चमस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २३ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् षष्ठस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २४ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् सप्तस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २५ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् अष्टस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २६ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् नवस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २७ ॥
 अर्षित्वे चालयित्वा रागं कस्मिन्च स्वरे ।
 कुर्वन् दशस्वरात् रागस्यारोपणं ॥ २८ ॥

ह्येव राग स्थिरात्कृष्णरागस्य चालयित्वा ॥ २९ ॥
 तद्व्यतिरिक्तरागस्य (१) धारयेत् स्वरागणः ।
 न्यायस्यारोपणनेन उचारोपोऽस्मिन्नेने ॥ ३० ॥
 तत्रो गायनः पूर्वोक्तमकारेण स्वरागणं स्वरागं च ह्यप्यात् ।
 रागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३१ ॥
 रागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३२ ॥
 भीमस्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३३ ॥
 तत्रो रूप+ रागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३४ ॥
 कृष्णस्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३५ ॥
 रूपक गायनो गायन् कस्मिन्च स्वरे चतुः ॥ ३६ ॥
 स्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३७ ॥
 स्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३८ ॥
 स्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ३९ ॥
 स्वरागस्यारोपणं स्वरागस्यारोपणं ॥ ४० ॥

स्थावा विविधा न तु सैकलया बहुप्रकारैरिह कृता विभाति ।
निविजस्योऽग्निमस्तुष्टमो नमस्तवस्त्वर्षिभ्यो यथा साः ॥ ३३ ॥

स्थावानामानि रूपानि — वेध, यति, जायि, अनुजायि, शोथार,
वदि, भागि, (सांज्ञक), पत्तर, लज्जिगण्ड, पंचनाड, अरसक, निस्तरक,
लक्ष्मि, तुर्गांध, वेष्टपेई, कैतोपेति, गोडानोदि, गुन्धामुन्धी, सचर, गाय-
पेदाय, गरहर, वचनय, विदारी, प्रमरलीय, काकतपेदाय, पिशापेदाय,
*बोडने (इरुमा) (मीतपेदाय) (मोडियपेदाय) लारीतापेदाय, सादापेदाय,
कर्वरि, (अर्कैर्कारि) (वतर्कैरि) कुन (ले ! क)थ, गुह्य, मुकुलित, उचवीथ,
(शिनि)नलायि, (उक्त वि) निरत, नि(हिर्मा)ति, व(प ! तु)ड, परीचदि,
एसक, उदुगुष्टक, हनुपथि, महिन, अथिद, अतुसुड, नगायि, मरण, हरण,
सामयिद, निरुद, मन्त्ये, निववणे, सुमाय, होलाय, रङ्गपकि, रीति, अनु-
कल्पे, परले, धर्मिलि, निगन्धावि, (म ! नि) (मीतयोवि) होम्ने, कला,
उवि, हावा *सस्वान, *अयस्वान, *अयस्वान, नराधि, अंश, पटना, आक्रमणे,
बड(मा)ता, *कन्धरसे कडन, (वेददेव)प्यनि, *अन्व, आहत, अयवीर्ण,
बोक्त, सुचरायस, *दुष्प्रयानास, *अवसायस, उचिध, सुड्याये, वैशिके ।

एवमुक्त्वायाशब्देन द्विमभिधीयते —

गच्छ यमकपोयेन रागेपान्थेन केन च ।
स्वर्गैरुषिः स्वर्गुचिच्छान् रूपाभिधीयते ॥ ३३ ॥
स्थावार्था कल्पान्बहुभस्वरी स्थानदानके ।
नमस्ते मानमोषं लक्षणमभिमिदम्भते ॥ ३५ ॥
तत्र स्थान्मादिस्वर्गानांवाश्रयः स्वर्गव्यक्तः ।
स्वाभिल्लुप्यते तस्मिन्नुदाहरणमुच्यते ॥ ३६ ॥

यथा वेलावन्यां य नि स रि य म च कछापानाहावां सरि म
म प म नि इत्यादि । तानो रामयेयमा ।
स्थानमिल्लुप्यते तस्यैः स्वरो यो मन्त्रसंज्ञकः ।
यथा वेलावन्यादा — तस्मिन्ने पैयवः फलिपत्तयाने बह्वः,
आकाशद्वयं तस्मिन्ने मन्त्रपानिपादौ इत्यदि । तस्मिन्ने कश्चिदाह्वः ।
यथा वेलावन्यादा — तस्मिन्ने पैयवः फलिपत्तयाने बह्वः,
आकाशद्वयं तस्मिन्ने मन्त्रपानिपादौ इत्यदि । तस्मिन्ने कश्चिदाह्वः ।

तन्माहात्म्यंमायमेव सुवर्णं मानं चद्रमथादात्
सर्वाण्युत्कर्षधारस्वरीभाईकपालाः परम् ॥ ३० ॥
प्रयौः केिद्वर्यैः सरीसा रामचाल्मा ॥ ३८ ॥
अन्विस्तु मरि सर्जिते (कळल ! सा वे)येनि निरुधने ।
मासुर्वैरुदिने गति मुक्तिमायस्तु केवळम् ॥ ३५ ॥
स्वर्गणां नलिचेतो बध्नासुर्वात् सा गतिर्विन् ।
स्वर्नाभेय सदाभक्षान्तरविशेषणम् ॥ ३० ॥
इति भेदः सगुहियो जायिनधामुजायिनः ।
स्वर्गावःपिको यमदात् स्वर्गुचिद्विचिक्कम् ॥ ३१ ॥
सरो(पा ! मा)रं सगुहिनं मायभारोदितेभवत् ।
गुहरीरात् सगुह्यता सु(ति ! ती)नावापलियेया ॥ ३२ ॥
भेदे मन्त्रमोदुमृततद्वानलिबत् क्वि ।
मन्त्रविष्णुनभेदेन पद्यं सु(ति)कल्पम् ॥ ३३ ॥
उरःकण्ठनिरःस्वास्या(?) बह्विः कनतो भवेत् ।

शशी द्वेषः — नमस्तविवर्षां शशिशीतवदनी च । पुनर्द्विषा —
सुषा लक्ष्मा ।

प्रविशन्त इवान्तते सरा वसां विभापि च ॥ ३४ ॥
सुषा सा कथयते मानविष्णुसुषुभेदिनिः ।
यस्याः स्वरा विराजन्ते निर्यच्छन्त हवोरि ॥ ३५ ॥
मानस्यपत्तरीकेलक्ष्मा परिशीर्यो ।
एवं बह्विनि बह्वीय वेदितव्या ।
शुद्धीचिक्कयत् कायपुत्रो विकसद्व्यधीः ॥ ३६ ॥
शुभिः इवर्षेने शिषे यत्र द्यक्षं सतुप्यते ।
मन्त्रुर्वैपुको लक्षितः स्वरो यत्र प्रसाये ॥ ३७ ॥
अन्व तन्म सरोरात् प. १ से पत्रन्ते ।
स्वाभिल्लुप्यते तस्मिन्ने मन्त्रपानिपादौ इत्यदि । तस्मिन्ने कश्चिदाह्वः ।

पोषणदायिनि शोकं गीतकण्ठोपिदेः ।
 यत्र यवर्ते नम्रस्थानेऽप्रतिमपुः स्वरः ॥ ५० ॥
 अथल्लः स विज्ञेयौ गीतभाषाविशारदेः ।
 कथमे परमं तारं गत्वादिमहान् स्वरः ॥ ५१ ॥
 पैच्छ ! चिह्न ! क्वात् पातेतो नन्वे अवेचिस्वरादायिषः ।
 ईषदाहकर्मयुक्तः स्वरो यत्र गीतकृतेषु ॥ ५२ ॥
 स्वरात्तरकथमेव लङ्घितं तत् प्रकृतौ ।
 इदमेव यदेकद्विस्वरान्तरितं भवेत् ॥ ५३ ॥
 तदा गीतकलाभिज्ञेः स्वरात्तारान्तरितम् ।
 तारमन्त्रसमायोगात् प्रयोगो वत्र दुष्करः ॥ ५४ ॥
 वर्तते सः गीतैर्दुर्बालः पतिहीनितः ।
 पुनरावर्तते यत्र प्रयोगः पूर्वमानतः ॥ ५५ ॥
 तदानीमेव सा तव्यैः (पठो ! पेशो) वेदोति यवते ।
 गद्यत्वेन स्वरः सर्वे सुरेद् वत्र स्वरात्तरम् ॥ ५६ ॥
 आरौक्षिकमतः सोष्ठा के(सा) हो)केहीति वासतः ।
 समुद्रपुत्र स्वरोऽन्यत्र तेपाव्याप्यः कमार ॥ ५७ ॥
 बन्धते भा परित्रेया मोदानोदीति संज्ञया ।
 लक्ष प्रयोगा एकर वर्तन्ते चेतिस्वरम् ॥ ५८ ॥
 (स्व ! स) विद्याविद्यारविदा "मुक्तपुष्पेति सोदित ।
 यत्र गायः स्वरः सम्ब(यो) न)तुगारे प्रवर्तते ॥ ५९ ॥
 लचरः स समुद्रिद्यो गीतभाषाविशारदेः ।
 ठारं गयकलाभिज्ञं कति यान् ! स्व)मोहेरम् ॥ ६० ॥
 भाषावेद्यमसंज्ञं तद् गीतविद्विहाराद्वयम् ।
 आहत्या (त्रप ! ह्रस्व)या यत्र स्वरात्तां कथन्ते भवेत् ॥ ६१ ॥
 ठारं सर(हर) नाम्ना तन्वाहृतीत्येदिकः ।
 गीतस्योपरि गीतवैरावहारिभिस्तेमहा ॥ ६२ ॥
 कथमन्यथायिता ठारं तन्वाहृतिः ।
 आहृतिविद्यायास्तथा विज्ञेयतन्वाहृ ॥ ६३ ॥

* पुनरावर्तते इति अत्र उच्यते ।

वर्तते चेतिस्वरः स विद्यारति यवते ।
 कस्तातन्त्रज्ञसंपत्तौ विद्येत् पुनरुच्यते ॥ ६४ ॥
 गायो माधुर्यैर्युक्तः स स्वाद् अन्तरलोड(क ! क)ः ।
 यस्तामेव रागेण कति यत् सुस्वावहम् ॥ ६५ ॥
 तस्य कात्स(ले) चे(ठारं) कथितं गीतकोत्तरेः ।
 ठारं तद् येषकथनेन कियते सङ्घिष्यते ॥ ६६ ॥
 विद्यावेद्यममुदितं योग्यविद्यात्पुनर्तेनान् ।
 कदापरायणयोगेन विपरीततयांवा ॥ ६७ ॥
 कदापरायणसुंयुधा ठारं स ! या सा) कथाययिता ।
 ठारं यद् वर्तते गीते तदात्स(तो ! पथा) कृतं यदि ॥ ६८ ॥
 गीतावेद्यमिह्यतुल्यत्वा अन्वयसंज्ञकम् ।
 प्रयोगोऽभिगुण्यो यत्र पुनर्द्विगुणितो भवेत् ॥ ६९ ॥
 स तु जेद्विषयेषां तुष्करः कथितो मुनेः ।
 शोकाभाषेण शारीरक्यवैर्यत्र यवर्ते ॥ ७० ॥
 शारीरक्येद्यम उच्यते सोऽनं गीतविशारदेः ।
 भवेद् वत्र सुवाद्योऽन्ते तारस्यानवतण्यवैः ॥ ७१ ॥
 सादावेद्यम (रस्युक्त) स तु गीतविषयैः ।
 अहृत्वीमिद्यतद्यभिः प्रत्येकं हस्तयोर्द्वयोः ॥ ७२ ॥
 कथिर्वदन्त्ये कथी हृतं सा कर्तरी मता ।
 कर्तरीतद्वयः कथिर्वदन्त्ये यत्र दक्षिणः ॥ ७३ ॥
 तथा कौशुर्निर्मानययिता सार्थकर्तरी ।
 चतुर्निर्मानयैव दक्षिणैरेव ययिता ॥ ७४ ॥
 आहृतिः कियते स तु सा श्रेया मत्सकर्तरी ।
 यापते यदि वेगेन स्युर् स्युष्यकुली(?) ॥ ७५ ॥
 भुक्तपत्तत्र सद्यसा श्रेयाः पुनरुच्यतेयथा ।
 यदे अद्भुतकं तद् गाथे ह्युच्यते मत्स ॥ ७६ ॥
 त(तो ! यो)र्वैमकथाद्वयं कर्तुर्वै तु यवत्ये ।
 यौ श्रेयो गीतयायानं तारमन्त्रे यदीयिनिः ॥ ७७ ॥

* सुनिन्द्य इति अत्र उच्यते ।

५५
 धार्यं कश्चित् लोकेतच्छनीचमयादयम् ।
 म्बुजिज्जिम्यो वन गारस्थानं नु संभूयेत् ॥ ७८ ॥
 निम्नस्थिः सा भवेत् स्थावकश्चिदंनपविष्णु म्ना ।
 विपददाप्रज्जलतमो श्वात्तमयंमन(स्व)ः ॥ ७९ ॥
 धार्येभिर्यद्विन्त्यं(?) निरतं वीर्यहीनम् ।
 धार्यं विद्वर्षमदाय(?) अन्तु वीर्यस्थानं पुनः ॥ ८० ॥
 अन्तुवाचिच्छा (गर्भ)तमै(?)वेगीतिः समीपेति ।
 प्रथमे वर्येते वस्तु मन्त्रकला(?) स वस्तुः ॥ ८१ ॥
 स्थानः परिवर्तिनीका स पुनश्चमिन्नरः ।
 एवमं तत् समाह्वयामयमं यत् मरते ॥ ८२ ॥
 धावत्तुद्रुद्रुद्रुं द्वेयं गति वैतिश्विर्नोन्नम् ।
 अनित्युपगति गति बहिहास्यो समदिशम् ॥ ८३ ॥
 हेलदपि भवत्येव गतिशोतिविश्विन्ध ।
 कोट्टिचित्तमिच्छन्म महत्तनचिदं विदुः ॥ ८४ ॥
 अन्तुपूर्वस्वरं गानं धावत्तुद्रुद्रुमीतिम् ।
 आन्तौ रूपके वा लावत्तुद्रुद्रुका वरे ॥ ८५ ॥
 वपतिः सा परिश्रमा गीतमव्यविद्यार्थः ।
 यत् रूपकेऽश्ववाली वर्येते राधयुधम् ॥ ८६ ॥
 मर्यं वत् सद्भिदं दरणं तद्विपर्ययः ।
 भवेत् समभि(सा ? द्या)द्वयं लभयुं यत् वर्येते ॥ ८७ ॥
 विपत्तययो द्वेयं दुर्भैभिरराहाह्वयम् ।
 राध्व्यकिर्भजयना सुधारितसद्भिदम् ॥ ८८ ॥
 जिन्धासतया धार्यं कान्ता विवकमे विदुः ।
 सुनातः कथितशब्दैः कोसकन्वरवर्धम् ॥ ८९ ॥
 दोलाव्यच्छिमारः स्यात् रागत्काद्योन्नं भवेत् ।
 रचितस्वरं रागत्का(?) (रा)स्यत्का(?) सदाद्यम् ॥ ९० ॥
 तैव देवाक्षयलेन दीतिर्देवा निष्कर्षः ।
 रामेभु भिन्नरागत्काद्योन्नं वदः

* यद्वत् एते एवमेवेति वर्येते ॥ ७९ ॥ यद्वत् एते एवमेवेति ॥ ८० ॥

५६
 भवेत् गीतकव्यमिदं निवृत्तशोचयते ।
 अन्तुलसत् वस्तुशोचिन्ध्याय + + + ॥ ९१ ॥
 धर्यः सुगन्ध ॥ ९२ ॥ गतिः सद्भिदम् ।
 परिमेहीनि विज्ञेयं सा देवा अन्तुदि ॥ ९३ ॥
 धर्येभिरानुद्विष्टं विदुः ॥ ९४ ॥
 धर्येतत्तन्नातुर्वि विदुर्नपि सिगमं ॥ ९५ ॥
 म्बुजनाशोन्नकस्यं ? नपयं विदुः ॥ ९६ ॥
 द्वाकारानुद्विष्टः स्थाये द्वाकारा वापुष्पानि नूनं ॥ ९७ ॥
 फला सुद्विष्टतः श्वरद्विष्टः कोसकन्वर्यं ।
 श्वकुम्भ मयना भाव इत्ये रक्तिः समन्तम् ॥ ९८ ॥
 रागकाङ्क्षः अन्तुकाकुम्भकाङ्क्षः सुद्विष्टम् ।
 काकुम्भ देवकाकुम्भ काङ्क्षः स्यादन्तरागतः ॥ ९९ ॥
 शोचिच्छावि(शिप)द्वेः वर्यं काङ्क्षकाङ्क्षः ।
 रागस्य वा निवृच्छ्यात् रत्नकाङ्क्षिरीति ॥ १०० ॥
 सा सुक्ष्मा प्रोचयते मन्त्र गीतलक्षणवर्धिः ।
 स्वरस्य कन्याविच्छायाविद्यः कश्चि(स्व) ॥ १०१ ॥
 एवसाकुम्भि शोचो कान्तरागकोविदेः ।
 देवाक्षया देवकाकुम्भ रत्नच्छाया विगमये ॥ १०२ ॥
 रागे रागान्तरच्छाया काङ्क्षः स्यादन्तरागतः ।
 सेव लक्षणमाभा क्वयाये इत्येव लोके उच्यते ॥ १०३ ॥
 कन्याविद् मानस्यैव मन्त्र कश्चिच्छिरीत्य ॥ १०४ ॥
 रक्तिस्वभावस्यैवः केवद कुम्भेहीत्ये ।
 कन्याविद्ययापि रागत्काद्योन्नं दृश्यते ॥ १०५ ॥
 कश्चये कन्याकाङ्क्षः सा रागत्काद्योन्नोविदेः ।
 सिगमकोन्नकस्य गीत वर्ये(न) कन्याकाङ्क्ष ॥ १०६ ॥
 सपुत्वेन स्तोत्रं तन्मन्त्रं मानसोविदेः

एव नयति ।

अथ राजाङ्गणानाः—मध्वमादि, सङ्घटनरत्न, सङ्घि, देवी, हिन्दोक्त-
 शुद्धसङ्घटन, साङ्घटन, पञ्चास, सुद्विज्ञानराज, साङ्घटको, विसरुण,
 वराह, इति शुद्धराजाङ्गणानाम्पूर्वनामः । मध्वो देवी च पद्मोत्तरी, पञ्चासि
 देवाङ्गणं च विद्वेत् इति नाम्ना राजाङ्गणवत्तया । भैरवकीर्णो विष्णोर्वि,
 नर्मदिन्दो(र)गुणार्जुनं चरित्तो इति चत्वारो राजाङ्गणवत्तया इति विष्णोर्वि
 राजाङ्गणनामः । मध्वो दे, देवदत्ते, सुद्धराज दे, अदिद्वयद, गङ्गा, अर्धमिदि,
 इदद्विगङ्गा, चर्मा शक्तिनाथ, विगर्भ, विजयगर्भ, मधुवर्णि, रत्नविर्,
 योगिनि, वधननरुपे, लालवार्तिनि, नरुणात्तया, उरुली, वनराजि, वराजिनि,
 धरति, नराजो इति भ.वाङ्गणानाम्पूर्वनाम एतद्विधातिः । कर्पोदवङ्गण, सावे-
 रिथ पत्नी । अर्धमिदि, अदिद्वि, उरुलि इति चत्वारो गद्दीनाः । मौडी, सुद्ध-
 शीरुदि, अर्धमिदि इति चत्वारो गद्दीनाः । सेन्यीरावो गद्दीनाः । अर्धमि-
 रावः गद्दीनाः । इन्दोदस राजा भवाङ्गणवत्तयाः । नाराजनिः सपद्दीनाः ।
 आर्धमिदिगद्दीनाः अर्धमिदिगद्दीनाः । पुक्तिदि गद्दीनाः । कण्ठेति
 सपद्दीनाः । चोहोर्दीनी गद्दीनी । नान्वागजातिः सपद्दीनाः । ललिद,
 शक्ति, सैधवा, ईश्वरि, सैधवि, कालेदि, ललिदा इति सप्त राजा-
 ष्टीदीनाः । इति अन्वयं राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः इति सप्तधावर्तिषट् राजा-
 ष्टीनामः । अथ राजाङ्गणानां—सैधववराह, अन्वयवराह, अन्वयवराहवरा-
 ह, इति सप्तधावर्तिषट् राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः । अथ राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः—
 दक्षिणपूर्वो, अर्धमिदि, कर्पोदगौड, अर्धमिदि, अर्धमिदि, अर्धमिदि,
 मध्वो, भैरवि, नाराजोर्धो, देवाङ्गण, मधुवि, अर्धमिदि इत्यष्टादश (१७) राजाङ्ग-
 णानाम्पूर्वनामः । अर्धमिदि, कर्पोद, पुक्ति, रामनि इति चत्वारो राजा-
 ष्टीदीनाः । सुद्धि ३४ दीनाः । मधुर्वि दीनाः । मधुवर्ति दीनाः ।
 एते सप्त राजाङ्गणवत्तयाः । अर्धमिदि, देवाङ्गण, अर्धमिदि, अर्धमिदि, अर्धमिदि,
 अर्धमिदि, पुक्ति, एते १७ राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः । नरुणात्तया गद्दीनाः । मधु-
 वि राजाङ्गणवत्तया सुद्धराजनामः पूर्वनामः ।

अथ राजाङ्गणानां—मध्वो, विष्णोर्वि इति सप्तधावर्तिषट् राजा-
 ष्टीदीनामः । अथ राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः—
 अर्धमिदि, कर्पोद, पुक्ति, रामनि इति चत्वारो राजा-
 ष्टीदीनाः । सुद्धि ३४ दीनाः । मधुर्वि दीनाः । मधुवर्ति दीनाः ।
 एते सप्त राजाङ्गणवत्तयाः । अर्धमिदि, देवाङ्गण, अर्धमिदि, अर्धमिदि, अर्धमिदि,
 अर्धमिदि, पुक्ति, एते १७ राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः । नरुणात्तया गद्दीनाः । मधु-
 वि राजाङ्गणवत्तया सुद्धराजनामः पूर्वनामः ।

श्रीराजः शुद्धराजो मातृवर्तिषट्पते न ।
 वराहो गौडवराहो गौडको गौडोत्तरी ॥ १ ॥
 देवाङ्गणा देविशिवो देवाङ्गणो विद्विषाः ।
 मेवाङ्गणवत्तयाङ्गणो साङ्घटो फलवर्ति ॥ ७ ॥
 (४) विष्णोर्वि देवाङ्गणो गङ्गा तथा शुद्धराजोत्तरी ।
 श्रीकण्ठो विष्णोर्वि मातृवत्तया नाराजः पद्मिनीनाः ॥ ८ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 पद्मवत्तया विष्णोर्वि गौडगौडोर्धो एव च ॥ ९ ॥
 अर्धमिदि—न वराहो मेवाङ्गणवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणवत्तया देवाङ्गणोर्धो ॥ १० ॥
 देवाङ्गणो न च विष्णोर्वि विष्णोर्वि विष्णोर्वि ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि विष्णोर्वि—वराहो गौडगौडोर्धो एव च ॥ ११ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।

॥ मध्ववर्तिषट् ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १२ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १३ ॥
 ॥ गौडी ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १४ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १५ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १६ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १७ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १८ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ १९ ॥
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ।
 अर्धमिदि राजाङ्गणानाम्पूर्वनामः पद्मवत्तया ॥ २० ॥

श्रीराजमठरीगात्रं मत्तरो मद्रमस्तथा ॥ १८ ॥

रिपयमोर्वेदीमोर्षं सन्धेपवराधयः ।

बद्धन्वात्मशिक्षं रथे श्रीरे पत्रुम्पते ॥ १९ ॥

॥ श्रीराजः ॥

शुद्धपाठमरागात्रं शुद्धवज्रात्मशिक्षः ।

(मा!न्वा)श्रीमो मध्यमनाथ महर्षे विनियोजनम् ॥ २० ॥

॥ शुद्धपदात्मः ॥

मालपारे(ः) नवेदत्रं कैशिकत्रं समस्तारा ।

सम्पूर्णं तारमन्त्ररूपपद्मन्त्ररविशिविला ॥ २१ ॥

बहुधासिन्धुसम्पत्ता मालवशीर्षं मत्ता ।

सूर्यना शुद्धमन्त्रा थेत् सैव दर्शयुरी मत्ता ॥ २२ ॥

शुद्धारे विनियोगः स्वार्दनयोन्तु द्वयोरेरि ।

॥ मालवशीः ॥

विन्देता रामराजस्य पञ्चमस्य वराश्रेकः ॥ २३ ॥

पांशो बद्धवमदन्वन्ता मत्तार मन्द्रकम्पन् ।

समस्येपत्सया पूर्वा शुद्धारे वाकिकोदितः ॥ २४ ॥

॥ वरादीः ॥

श्रीकः स्वद्वयरागात्रं विन्यासात्मशिक्षः ।

ब्रह्मिन्धु पञ्चमेव रथे श्रीरे विनुम्पते ॥ २५ ॥

रागे रद्विषादिन्या ऋन्ति च सुन्ने मन्त्र ।

॥ मौरः ॥

ऊरुं मयसिम्भं श्रीका शुद्धकैशिकमन्त्रे ॥ २६ ॥

बद्धवात्ममन्त्रमत्त वाटीका सुपमोदितः ।

नाम्नाम्पदमत्तार रथे श्रीरे विनुम्पते ॥ २७ ॥

॥ मौरः ॥

इति श्रीराजमठरीगात्रं

रिपयमोर्वेदीमोर्षं सन्धेपवराधयः ॥ २८ ॥

पञ्चमदा हास्यद्वारे मेवा सुन्दरविम्बम् ।

॥ शुद्धकृतिः ॥

रिपयमोर्वेदीमोर्षं सन्धेपवराधयः ॥ २९ ॥

सम्पदा च विता च रिषाभ्यान्ती वृषती ।

सूर्यती कादित्रं पूर्वा शुद्धारे विनियुम्पते ॥ ३० ॥

॥ सुर्षरी ॥

गन्धारपञ्चमजाता कर्ममेव विरचितम् ।

श्रीराजमठरीगात्रं मन्त्रान्तरा मन्त्रान्तरा च समस्तान् ॥ ३१ ॥

विषादमन्त्रः मन्त्रारसुरितेन विरचितः ।

शुद्धारे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ॥ ३२ ॥

देवाक्षयः स्वद्वारे(ः) शुद्धरे मन्त्रा पञ्चमोदितः ।

सुपमात्ममन्त्रान्ता तथा समविद्वर्षी ॥ ३३ ॥

देवी नाम मन्त्रकम्पया रगोद्वे कल्पे रते ।

॥ देवी ॥

इति श्रीराजमठरी ॥

बहुधासिन्धुसम्पत्ता मालवशीर्षं मत्ता ॥ ३४ ॥

मेताद्वे रथे स्वार् वरिद्वारात्रं मन्त्रः ।

श्रीराजमठरीगात्रं मन्त्रान्तरा मन्त्रान्तरा च ॥ ३५ ॥

बद्धरे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ।

॥ मेताद्वे ॥

विषादमन्त्रः मन्त्रारसुरितेन विरचितः ॥ ३६ ॥

शुद्धारे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ।

शुद्धारे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ॥ ३७ ॥

पञ्चमन्त्रमन्त्रान्ता रथे श्रीरे विनुम्पते ।

॥ मन्त्रमन्त्रः ॥

शुद्धारे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ॥ ३८ ॥

विषादमन्त्रः मन्त्रारसुरितेन विरचितः ।

शुद्धारे वरिद्वारात्रं वसे रथे च ददन्ते ।

॥ मन्त्रः ॥

गमन्दा धारेलाया च महाशिव लक्षणया ।
गमाया वासुदेव च मोक्षा प्रथममर्कः ॥ १० ॥
पञ्चवर्षितस्तत्पुत्राऽपि विनिवृत्तौ

॥ कलमञ्जरी ॥

(क) कलिता वृत्तान्तरं तु वृत्तं कलिता न्ता ॥ ११ ॥
पञ्चवर्षितस्तत्पुत्राऽपि विनिवृत्तौ

॥ कलिता ॥

ममहन्वससंतुका मोक्षा तारेण वसिता ॥ १२ ॥
सामन्तरा रिपत्तका समन्ता कलिका मयेत ।
गान्धारादिवैतस्तन्मन् सङ्कोपां कथये मयेत ॥ १३ ॥

॥ कैशिकी ॥

वृत्तांशु च महाशिव सम्पूर्णं च समस्तया ।
तपताया च मन्त्रं च वाच्यं गन्धवारपञ्चमः ॥ १४ ॥
मातायः (१) विज्ञानी तपसा कर्तुं माहात्मिण्यां ।

॥ नादा ॥

सर्वारपश्य सौर्विदुष्टमभाषा च वा रघुता ॥ १५ ॥
वृत्तं मोदकी नागां विप सुकृता वराटिका ।
अस्यां न्यासांशुतः पञ्चमपुत्रा पतिपतिता ॥ १६ ॥
सम्पूर्णं इति वृत्तं मयोपदेशकाः मन्त्रेण ।

॥ सुदंबराटी ॥

कलिका विपत्तका गौरीना पातना मन्त्रं ज्ञां वृत्तं ॥
(वा) (प) विनिवृत्तौ कलिता तपसा वैवर्षिकी ।
सुदंबराटी वस्य विनिवृत्तौ पञ्चवर्षितः ॥ १८ ॥

॥ श्रीकण्ठी ॥

भाषाशास्त्रे ।

मन्त्रं वस्य कलिता नाम वाच्यं वाच्यं विनिवृत्तौ ।
वृत्तं गान्धारादिवैतस्तत्पुत्राऽपि विनिवृत्तौ ॥ १९ ॥

वृत्तांशुनात्मपुत्रा मन्त्रा कथयन्तः ।
गान्धारादिवैतः सतीः सुदंबरे विनिवृत्तौ ॥ २० ॥

॥ मन्त्रवचराटी ॥

विश्ववृत्तः पूर्वा वृत्तमन्त्रा च ताडिका ।
वृत्तं विनिवृत्तौ च स्यात् कुन्तलवराटिका ॥ २१ ॥

॥ कुन्तलवराटी ॥

मन्त्रेषु मन्त्रेण वृत्तांशुनात्मपुत्रा ।
परिपूर्वैः सर्वैः गान्धारादिवैतः ॥ २२ ॥

॥ मन्त्रवचराटी ॥

कल्पिता पञ्चमे वृत्ते पञ्चमः सुविपत्तका ।
वृत्तांशुनात्मपुत्रा स्यात् वराटिका ॥ २३ ॥

॥ वराटिका ॥

कल्पितस्तत्पुत्रा वृत्तमन्त्रवचराटी ।
वृत्तांशुनात्मपुत्रा वृत्तवचराटिका ॥ २४ ॥

॥ वृत्तवचराटी ॥

कल्पिता वृत्ते विनिवृत्तौ विनिवृत्तौ ।
वृत्तांशुनात्मपुत्रा वृत्तवचराटिका ॥ २५ ॥

॥ वृत्तवचराटी ॥

वृत्तवचराटी नाम वृत्तं वृत्तवचराटी ।
वृत्तवचराटी नाम वृत्तं वृत्तवचराटी ॥ २६ ॥

॥ वृत्तवचराटी ॥

वृत्तवचराटी नाम वृत्तं वृत्तवचराटी ॥ २७ ॥
मन्त्रमेव विनिवृत्तौ विनिवृत्तौ कथयन्तः ।
सुदंबरे विनिवृत्तौ कथयन्तः कथयन्तः ॥ २८ ॥

॥ कथयन्तः ॥

वृत्तवचराटी नाम वृत्तं वृत्तवचराटी ।
वृत्तवचराटी नाम वृत्तं वृत्तवचराटी ॥ २९ ॥

॥ वृत्तवचराटी ॥

बहुतेनान्दोहितः सौमित्रः पञ्चमर्षमर्षितः ।
देवावनात्पुण्यौघोऽपमौडवः परिधीरितः ॥ ६० ॥

॥ देवालयगौरः ॥

सुकुर्वीः पञ्चमे बहुते गान्धारे लेविपुत्रथा ।
निन्वत्सोत्रसमायुक्तो द्वाविधो गौर उच्यते ॥ ६१ ॥

॥ द्वाविधगौरः ॥

रिपुर्धो निषदाधो गान्धारेषु बहुलप्रथा ।
मन्द्रेण ताडितः भोक्तस्त्वोरुण्यो गौर इतिः ॥ ६२ ॥

॥ तुल्यकगौरः ॥

सूयंती लक्ष्मणहाराङ्गी रिन्वासांशो च लक्षिता ।
लेयन्त्रा च र्धनिषयुक्तो विविपुत्रथे ॥ ६३ ॥

॥ महारापसूर्जरी ॥

क्रुपने काम्यता + + सीताधो सूयंती भवेत् ।

॥ सीरापसूर्जरी ॥

मत्स्ये कम्बिता पूर्णो स्वोपभन्नेतु लक्षिता ॥ ६४ ॥
सुरति सूयंती साने रन्था दक्षिणदेशात् ।

॥ दक्षिणसूर्जरी ॥

क्रुपन्वाप्यन्वताराभ्यां सुकुरिता द्वाविधो भवेत् ॥ ६५ ॥
सूयंती परिपूर्णे च प्रदो विविपुत्रथे ।

॥ द्वाविधसूर्जरी ॥

कण्डुलेव नाद्यायां छायाभाद्रा सन्निता ॥ ६६ ॥

महाबाहोःसाम्यथा ग्रन्थिन्वां कम्पिता तथा ।
पन्त्रा परिपूर्णा च रते कीरि विपुत्रथे ॥ ६७ ॥

॥ छायाभाद्रा ॥

क्रुपन्वाप्यन्वताराभ्यां सुकुरिता द्वाविधो भवेत् ॥ ६८ ॥
सूयंती परिपूर्णे च प्रदो विविपुत्रथे ।

॥ महारा ॥

लक्षणां विविधोपथं मन्वेनन्दाद्रीकामयम् ।
महाहारस्य गदित्तयाः पञ्चभन्तकुरणं भवेत् ॥ ६९ ॥

॥ महाराः ॥

मिन्नपद्मसमुद्रता भौशन्मममहाविद्या ।
समकोषस्ता पूर्णा गान्धारे तारमन्द्रकेः ॥ ७० ॥
देवादिपार्ष्णिनां तु भैरवं विविपुत्रथे ।

॥ भैरवाः ॥

हिन्दोलक्ष्मणचक्राटी भाषा भद्रातोका भवेत् ॥ ७१ ॥
पद्मांशमहद्वन्वसारादीनां कान्था भवेत् ।
पञ्चद्वेषाङ्गता च शूयंती विविपुत्रथे ॥ ७२ ॥

॥ भद्राणी ॥

शामान्यं च विविधं च द्विविधं रागलक्षणम् ।
चतुर्विधं च सामान्यं विविधं चोद्यथादिहम् ॥ ७३ ॥
यस्मिन् चतस्रि सप्तथ सप्तार्थं प्रथमे ।
वेदा च तारमन्द्राणां योज्यं वेद्योपक्रम्यते (१) ॥ ७४ ॥
महापन्वाप्यन्वताराभ्यां सुकुरिता द्वाविधो भवेत् ।
परिचापितो वध सौडः स्थादु द्वायलक्षणम् ॥ ७५ ॥

॥ श्रेयः ॥

इति लक्ष्मणवन्दने चतुर्थमधिकरणं पर-
मेश्वरस्य सूर्यस्योपकरणम् ॥

अथ चतुर्थमधिकरणम् ।

अथ कल्पे विविधं च विविधं च तारमन्द्रः
सप्तमो लक्ष्मणस्य विविधमधिकरणम्
चतुर्थमधिकरणम् ।
लक्ष्मणस्य सप्तमो लक्ष्मणस्य विविधमधिकरणम्

पलेतासहितः सोऽप्यश्लेषवत् प्रचक्षते ।
 पताङ्गैर्दलीला च विद्यते स्वराङ्कः ॥ ३० ॥
 पाद्वैर्गैर्विन चैव अनिर्मुक्ता मयन्त्यथी ।
 तापनिर्मल्लाभतो गर्दं वैशेष्यमतिशयो ॥ ३१ ॥
 तापः (ः) स्वकीः शुद्धमन्तुः शुद्धः सारी च तैः स्मृतः ।
 आगौरः स्यात् सचोभैरभेदितायैः सुदर्शनः ॥ ३३ ॥
 पादाभिवेः कन्दुकश्च तैः स्मृतो हर्षवर्षणः ।
 क्यातैः प्रमोदश्च पाद्वैर्गैर्नोत्तरः ॥ ३२ ॥
 अङ्गुलिस्तपभेदेरन्तिमुक्ता असी मुक्ताः ।
 तापिन्यैश्चिन्मकालापाविधिश्च नर्पटी ॥ ३२ ॥
 निर्मुक्ता कविताभेदः गीतविधाविशारदैः ।
 स्याद्विन्तापुष्केऽसौ सिंहल्लेखि नाम्नः ॥ ३५ ॥
 अनिर्मुक्ता भवेदेष मीनस्यपयोविदेः ।
 पदात्मन्वैरुते सोमकदाभ्यां च शेषते ॥ ३६ ॥
 विर्मुक्तः क्षुरमन्वीतः प्रबन्धः कल्पते युषैः ।
 मयास्वर्गनुस्तस्मात्पुष्पिताऽकर्मणः ॥ ३७ ॥
 पद्याननः पद्यमज्ञी चोद्विः शोचिस्तसकः ।
 अनिर्मुक्ता अनी स्रुं भद्रजानीति कश्चित्तः ॥ ३८ ॥
 इति द्विधापुष्पाः सर्वे कवितास्वदनन्तरम् ।
 विधापुष्पानहं वक्ष्ये यत्प्रदिकमभेदतः ॥ ३९ ॥
 सम्बन्धे रत्नान्देशो हंत्वात्स्ववैव च ।
 हर्षिर्निष्पसङ्कः स्पन्देकाली भूषेव च ॥ ४० ॥
 अविद्युत्तुनेशामां पदकल्पनापुः ।
 सिन्धुगुणैश्चकरोत् स्यादनिर्मुक्ताः सवीरिनः ॥ ४१ ॥
 विदर्शः च पदापुष्पाः सवर्षणः (सापुष्पाः) ।
 विदर्शः च विदर्शः सवर्षणः ॥ ४२ ॥
 पदापुष्पाः सवर्षणः सवर्षणः ॥ ४३ ॥
 पदापुष्पाः सवर्षणः सवर्षणः ॥ ४४ ॥

शीघ्रते पदतात्पर्यान्वयवी गीतविशारदैः ।
 स्वरावन्ता(ः)श्रुतेः स्यात् तथा सिद्धविक्रमः ॥ ४४ ॥
 ईशादपाटकनी लक्षिक्याशितानुनी ।
 कासिः स्वराङ्कः पञ्चमः क्वि(ः) तथा ॥ ४५ ॥
 तेषांमिन्द्रकल्पपरिमुक्ता अनी स्मृताः ।
 आर्षोऽपिद्विस्तका दे मञ्जा दण्डकाद्विन्ता(ः) ॥ ४६ ॥
 एते सः स्वकापुष्पा सापुष्पा पवितापुष्पा ।
 यदः पलेतासहितो निर्मुक्ताः कविता अनी ॥ ४७ ॥
 पदासहितो ज्ञेयः सिद्धविक्रान्तनामकः ।
 कर्तुःसः कौशल्यः स्वकापुष्पाशितानुनी ॥ ४८ ॥
 गीतविशारदैरुक्तैः कविता उभयानिष्कः ।
 सुकल्पन इति कृताः पदापिपठिते युषैः ॥ ४९ ॥
 सिद्धस्वरापदायैः लक्षदकरं स्वराङ्कश्च ।
 ज्ञेया सा नवतीतः कर्तनी विवर्तनी च पदापि(ः) ॥ ५० ॥
 निर्वैव बन्धकः स्वकापुष्पाशिते युषैः ।
 मन्थविश्वकर्मानं पदात्मन्वैरुत्तरा ॥ ५१ ॥
 मन्थस्तेनकर्मणं स्रोतापिपुतः स्मृतः ।
 तेषामपुष्पः कर्तुःसः इतीरितः ॥ ५२ ॥
 अनिर्मुक्ता अनी श्रेया चोद्विशास्वित्तारैः ।
 सातेपलपुष्पा लक्षोनिर्मुक्ता सा बहुपली ॥ ५३ ॥
 लक्षिणापुष्पा लक्षोनिर्मुक्ता स्यात्पते ।
 पदापुष्पाश्रुती श्रेयास्वित्तारौ चोभवास्विकी(ः) ॥ ५४ ॥
 स्वकापुष्पाश्रुती लक्षोनिर्मुक्ता शोचिः ।
 स्यात् सप्तः विवर्षणश्च सर्वस्वरापुष्पुली ॥ ५५ ॥
 स्वकापुष्पाश्रुती श्रेया गीतभेदविदेः ।
 मन्थो पदकल्पना श्रेयास्वित्तारः ॥ ५६ ॥
 अनिर्मुक्ता सवर्षणः सवर्षणः ॥ ५७ ॥
 इति विधापुष्पानाम्

वतायुक्ता देहिद्या न एता साधवितायुक्ता ।
 गीतविद्यविद्येपैः स्मृती वायुमवातिनो ॥ ५८ ॥
 प्रोक्तविनी चतुर्धत्त कचिच्छोभदागतौ ।
 पुनः धन्याश्रित्यास्ते कज्जने वयाकथम् ॥ ५९ ॥
 सुदृढमगताः केचिद् केचिद्वातिकान्देवताः ।
 तथान्ये विवर्षीणांस्तथा मुनिभिः प्रतिपादिताः ॥ ६० ॥
 तत् सुदृढतः मोकः पश्चात् गीतवेदिभिः ।
 आदृष्टीवचन्यः स्यात्तथाप्यस्तदन्तरम् ॥ ६१ ॥
 ततोऽपि मध्यमाकथा स्यादुत्तमाकथास्ततः परम् ।
 अमुस्तस्मिन्ने देवतेषां लक्षणमुच्यते ॥ ६२ ॥
 शोम्बहो महुतालेन ततो निस्तारो शोम्बहः ।
 कुटुम्बेन ततो लम्बो लम्बो निम्नलक्षणे च ॥ ६३ ॥
 क्षम्यतालेन लम्बश्च रासकश्चैकताडिका ।
 श्यापतिवचन्याकथः सुदो गायकस्यैतः ॥ ६४ ॥
 देहोऽपि द्वितीयेन मनेव् तालेन शोम्बहः ।
 महेन शोम्बहश्चाथ ततो निस्तारोशोम्बहाः ॥ ६५ ॥
 लम्बहोऽपि कुटुम्बेन ततो निस्तारलम्बकः ।
 क्षम्यतालेन लम्बश्च रासकश्चैकताडिका ॥ ६६ ॥
 सुदो मय्यननागारं गीतैः समुदाहृतः ।
 एतापूर्वं ततो देहो तस्यार् गानविशोम्बहः ॥ ६७ ॥
 द्वितीयशोम्बहश्चाथ ततो महेन शोम्बहः ।
 शोम्बहोऽपि सुदोलेन ततो निस्तारोशोम्बहाः ॥ ६८ ॥
 शोम्बहो वृत्तनिस्तारो लम्बको लम्बश्चा ततः ।
 रासकश्चैकताडिी च सुदोऽप्यं मय्यः स्मृतः ॥ ६९ ॥
 काः - त्रैवा स्यादुद्देहिद्या तदन्तरम् ।
 गा(ता) तालेन शोम्बहश्चाथ द्वितीयेन शोम्बहाः ॥ ७० ॥
 शोम्बहोऽपि ततो महेन शोम्बहाः ।
 सुदोऽपि तदन्तरं ततो निस्तारोशोम्बहाः ॥ ७१ ॥

शोम्बहोऽपि कुटुम्बेन क्षम्यतालेन लम्बकः ।
 रासकश्चैकताडिी च सुदः स्यादुत्तारमिथः ॥ ७२ ॥
 एवं ततश्च करवं वर्तयेत्वा च देहिद्या ।
 गान्ध्या चोम्बहश्चाथ द्वितीयेनापि शोम्बहः ॥ ७३ ॥
 शोम्बहोऽपि सुदोलेन ततो निस्तारोशोम्बहाः ।
 शोम्बहोऽपि सुदोलेन ततो निस्तारोशोम्बहाः ॥ ७४ ॥
 शोम्बहो वृत्तनिस्तारो क्षम्यतालेन लम्बकः ।
 रासकश्चैकताडिी च सुदः स्यादुत्तारमिथः ॥ ७५ ॥
 उत्तारोत्तमन्तरान्तोऽपि तालेनवाहत्तम् ।
 रागस्य विषयाद् गान्तुर्गौरितारान्तरेण तद् ॥ ७६ ॥
 तदुक्तं रम्यगान्ध्यामर्षोपिवात् वैद गीतैः ।
 गीतान्तरेण रागेण सुदोऽपि परिगोचरे ॥ ७७ ॥
 अत उत्तमगूढे तु रागस्य निर्वर्ध विना ।
 लम्बस्पर्शः सङ्घैरलं गीतैः परिगोचरे ॥ ७८ ॥
 मने मने मनुकुटुम्बेन रागस्य विषयेन तु ।
 वपैता वपेनान्तेनै देशाधीनं च गीतैः ॥ ७९ ॥
 उत्तारोत्तमन्त्रे तु प्रथमं सप्तकं भवेत् ।
 पञ्चतालेभ्यो बहूा हृषं मधमगादि वा ॥ ८० ॥
 नातिक्रमोऽप्यभेद्योक्तः प्रतापवृत्तिर्गुणः ।
 अतिशेखरं च देहो च ततो गान्ध्याताडिः ॥ ८१ ॥
 द्वितीयेन च तालेन प्रतिगान्ध्यामिथं च ।
 ततो निस्तारुतालेन शोम्बहो लम्बकस्तथा ॥ ८२ ॥
 रासकश्चैकताडिी च स्यादपि नव कौटिः ।
 शेषाः सप्तमिथः परं च परिगोचरिष्यन्तः ॥ ८३ ॥
 उत्तमः मात्तुम्ब राभेः स्यात् स्वराहो वा गदोऽप्यत् ।
 करमं वा निम्बकश्चै बहूा कौचपयामिथः ॥ ८४ ॥
 मेदप्यन्तरेणै त्वा परं मन्त्रिणादि वा ।
 तदुक्तं देहिद्या विद ततो गान्ध्याताडि ॥ ८५ ॥
 द्वितीयेन च तालेन ततो निस्तारुताडिः ।
 देहोऽपि लम्बकैः परं चोक्तमिति कौटिः ॥ ८६ ॥

स्वाधिनोऽहोपि हेने तु पञ्च सहास्रिकः स्वतः ।
 एकः स्वाम्बधमे पूर्वं देहिवा तदनन्तरम् ॥ ८० ॥
 गार्हपत्यवेव कातेव द्वितीयेव च श्रेष्ठतः ।
 ततो निस्तारुवा श्रवणैव सहास्रिकः ॥ ८१ ॥
 इति सप्त सपुत्रिणां प्रकथाः स्वाधिनो बुधैः ।
 कनेव देवश्रावणो यथाविधि समीरितः ॥ ८२ ॥
 जपन्मे प्रथमे देहा द्विर्वानि तु शोभतः ।
 निस्तारुवा विवातेन सन्धा रथैकदात्मिणः ॥ ९० ॥
 षडेते स्वाधिनः प्रोक्तप्रसोदये तु कथाश्रुति ।
 भवन्त्यतिवक्तव्ये तु सप्तकालेन श्रेष्ठतः ॥ ९१ ॥
 निस्तारु श्रेष्ठतो कर्णो रासकधीकृतलिङ्ग ।
 षडेते स्वाधिनो ज्ञेयाः श्रवणैः तु कथाश्रुति ॥ ९२ ॥
 स्वस्वता कु + कविस्तान् कर्णायारी सुर्वं ग्भवेद् ।
 अन्ते वक्त्रनिस्तारुमहादि स्यात् मुहुर्द्विभः ॥ ९३ ॥
 एक एव प्रकथश्रेष्ठमलक्षणं गीयते ।
 तास्मिन्नेव नामार्थः स तु दो विपकीर्षकः ॥ ९४ ॥
 एकैकशोऽपि मानसः प्रकथो विनिश्च्यतः ।

अथ सप्तकथाविषय-अलक्षणं वक्ष्ये —

उद्गाहः प्रथमार्थं च देहिवायां विधीयते ॥ ९५ ॥
 आहृत्वा तत्र गायत्र्यं सर्वं वा विपश्चते ।
 द्वितीयार्थं तु तैवेव सहस्रांतेन गीयते ॥ ९६ ॥
 मेषापसवस्यस्तानुको मेवो विकल्पतः ।
 उद्गाहे चैव मेषोप देहितालो भवेद् कतः ॥ ९७ ॥
 तत्राद्यस्य प्रकथस्य नाम देहाविं कीर्तिकम् ।
 तालोऽयान्ते सप्तकथान्ततो चारद्वयं बुधैः ॥ ९८ ॥
 एकैकशोऽप्यपरावै विदुःशब्दं परद्वयम् ।
 अन्वयानि च तत्र सन्निवेशोऽस्मिन्नुक्ततः ॥ ९९ ॥
 तालो वै च तत्र गीयते बुधैः तत्राद्यः पुनः ।
 उद्गाहोऽप्यपरावै तत्र नामो विपश्चते ॥ १०० ॥

॥ देहावितामान्बलक्षणम् ॥

उद्गाहस्वाधियं कथं गीयेद् चारद्वयं ततः ।
 सहस्रेव द्वितीयेषु ततोऽपि कथयेत्तुतम् ॥ १०१ ॥
 मेषापसं चिकम्पेन ततो चारद्वयं युवम् ।
 आनीयं च सहस्रं गीत्वा शायिव स्वामं द्रव्यते ॥ १०२ ॥
 अयोऽपि श्रेष्ठतो कथं इति केचित् प्रकथने ।
 गीतेन वा कथयितुं यथोद्गाहः पदान्तीः । १०३ ॥
 विवादिनार्षीशेषान् पूर्णत्वासादनाय च ।
 अथः कियते सौमी स मायः परिधीनिः ॥ १०४ ॥
 शरीरस्य यथा ज्ञाया भवत्यभ्यवधारिणी ।
 ज्ञातव्यद्विपुला चैव श्रेष्ठतो गमकस्थितिः ॥ १०५ ॥
 सप्तकोऽक्षरमथेति शोभतो तानिपुम्भवनः ।
 तातो ज्यनिः सप्तदशो मारुतेः स्थानशालयवा ॥ १०६ ॥
 तेव ज्ञारेण मेषुको शोभतश्छन्दसः स्वतः ।
 कारकस्य परिश्रवं तत्र मेदथप्रथम् ॥ १०७ ॥
 तत्र दुष्करमेवोचं गीतविद्याविशासद्वैः ।
 आशी मतोऽपिक्थो मेषु प्रतापसङ्गयः ॥ १०८ ॥
 ततोऽप्यन्वयस्यैव स्यात् ततः प्रतापशक्तिः ।
 उद्गाहे स्थानकस्थिता यथापतिशक्तो भवेत् ॥ १०९ ॥
 प्रयापसत्रो मेकाऽऽभ्यासकस्य निवेशनात् ।
 सुनोऽप्यन्वयकथादेऽप्यौ वापे स्थानकस्थितिः ॥ ११० ॥
 प्रतापपथेनो ज्ञेयं ज्ञानोपे स्थानकस्थित्या ।
 ॥-तारतः ॥
 ततः प्रभुत्वमल्लततोऽप्यनुभवशक्तिः ॥ १११ ॥
 विवातुक्तवृत्तैश्च स्यादनुभवसहायिणः ।
 विपश्चतः ॥ ११२ ॥
 अनेकानुभवो विपुलभाषणोऽयः ।
 प्रकथनपथो तत्र गीयते ॥ ११३ ॥

भलीमनु गान्धे कल्पः मन्त्रव्यगमकविधयः ।
 गन्धनामकहुन्वदहोदय च गान्धः ॥ ११४ ॥
 विद्यायुक्तः परिवेषे मेकालेन विधितः ।
 विद्यायुक्तान्तर्यामि सुकरं रमिणीरिती ॥ ११५ ॥
 सर्वेति कथितो नैदास्तले गन्धनामनि ।
 एवं द्वितीयसन्धिषु सप्त वेदा कथिते ये ॥ ११६ ॥
 उवाचतथाः प्रथमे भवेत् न पद्मसोमवन्दनं तदा ॥
 विप्रः प्रतापश्च भवेत् प्रथमः नैवतरो दुष्करनामधेयः ॥ ११७ ॥
 उवाचशापद्रुपुत्रो म्भानश्च निवेशनात् ।
 प्रतापयोगेनैकाने वदन्ति मन्त्रकथितेः ॥ ११८ ॥
 युवं द्विकल्पनां च स्वात्मन्य निवेशनात् ।
 प्रतापशैलं द्रुपुगर्भेण म्भ तदाववात् ॥ ११९ ॥
 अन्योऽपि मृगिनको गान्धः सुहृत्पूर्वकः ।
 विद्यायुक्तश्च विद्या दुष्करः सुकरात्मनः ॥ १२० ॥
 मन्त्रगमकापेयु मितु यत्प्रति कृतम् ।
 तदेव मृगिनकावमृतिव्यकल्पनात् ॥ १२१ ॥
 केवलं तावदेवैव नामधेयः प्रकीर्तितः ।
 अन्येऽपि वेद विधाने होन्वदस्य पुनश्चयः ॥ १२२ ॥
 गव्यः पदवधेन गव्यवदनपदया ।
 कमेय सज्जनं तेषां वधस्तु कथितव्ये ॥ १२३ ॥
 संसृष्टैर्देवैरेवैषु सानुप्राणः परैविष्णु ।
 गीताविद्धिः स विद्मेषो होन्वदो गव्यवधेयः ॥ १२४ ॥
 क्रन्दसा येनोऽपि निवदः पवयः मृतः ।
 होन्वदो गव्यवधेन गव्यवधेनो भवेत् ॥ १२५ ॥
 होन्वदं दृष्ट्वां न तदा द्रुपुगर्भकं तथा ।
 गव्यं दृष्ट्वां न तदा द्रुपुगर्भकं तथा ॥ १२६ ॥
 गव्यवधेन म्भुगर्भकं द्रुपुगर्भकः ।
 यन्निवदो दृष्ट्वां न तदा द्रुपुगर्भकं तथा ॥ १२७ ॥

पद्मसोमवन्दनं चैव पद्मसोमवन्दनम् ।
 एतेऽपि सोमदा मेवा + + + मधुसोमो ॥ १२८ ॥
 कुटुम्बकमेव ताप्तेन होन्वदो गोपते यदा ।
 पदैरेव विनां कर्मां तापयोग्यं कल्पना ॥ १२९ ॥
 एवन्वदस्य पीत्वा होन्वदो गीताविद्धिः ।
 ॥ श्रीमन्वदः ॥ २
 उवाचोऽपि मितुं यतिः पतिन्दं गताश्च यत् ॥ १३० ॥
 पद्मसोमो गव्योः स्यात् पद्मसोमं यदं ततः ।
 पद्मसोमं यदे नास्ति निवदो गव्यवधेयोः ॥ १३१ ॥
 यन्नेव गव्येण द्वितीयोऽपि गव्यवधेन ।
 गीता तदस्योऽपि गव्यवधेनो गव्यवधे ॥ १३२ ॥
 (तदा) यदस्य गीतामेकमेव विधिः यते ।
 सप्तमोऽपि युवो मेवो कर्मवदः सप्तमिदः ॥ १३३ ॥
 अन्येऽपि लोके मेवो गानुनां च विहितः ।
 सुदं गीता ततो ग्याः सर्वैः तु प्रदास्यते ॥ १३४ ॥

॥ पूजा ॥ ३

स्वर्गं यत्र पूर्वं पद्मसोमं कर्म तथा ।
 सुदं कर्मवदं सुदं स्वर्गपद्मसोमम् ॥ १३५ ॥
 पद्मसं विद्वदस्य यदं तदा द्रुपुगर्भम् ।
 सप्तमं विद्वदस्य यदं तदा द्रुपुगर्भम् ॥ १३६ ॥
 मादुगर्भं सर्वैरेव वैदवधेन गीते ।
 द्रुपुगर्भकमेव यदमे स्वर्गवदं ॥ १३७ ॥
 यदं यदवधेन ताप्तेन कित गीते ।
 यदमे तदा तदेव द्रुपुगर्भकं द्रुपुगर्भम् ॥ १३८ ॥
 द्रुपुगर्भकं द्रुपुगर्भकमेव गीते द्रुपुगर्भम् ।
 द्रुपुगर्भकं द्रुपुगर्भकमेव गीते द्रुपुगर्भम् ॥ १३९ ॥
 द्रुपुगर्भकं द्रुपुगर्भकमेव गीते द्रुपुगर्भम् ।
 द्रुपुगर्भकं द्रुपुगर्भकमेव गीते द्रुपुगर्भम् ॥ १४० ॥

उद्गाहेन ततो न्यासः करणे स्वरपूर्वके ।
 गानपक्षतो स्तम्भे मङ्गलारम्भकं हि कर्त् ॥ १११ ॥
 गीता पूर्व द्विचन्द्रौ सङ्घट् गणित् भुवं ततः ।
 उद्गाहन्त्यान्तं नामं गीताभोगभुवं ततः ॥ ११२ ॥
 उद्गाहेन पुनर्नितः क्रियते यत्र तद् स्मरेत् ।
 करणं श्रीविष्णुविद्मं सुविष्णुनाम्बरम् ॥ ११३ ॥
 उद्गाहभुवनेर्णोर्णं पूर्ववद् यत्र इत्येते ।
 भुवने र्भे तदे वेधवाभोगाद्यपि पूर्ववत् ॥ ११४ ॥
 आनन्दवर्षनं नाम तदेतद् करणं सद्यः ।
 संज्ञाधिनवदुक्तं नम्यन्नरन्तरम्पूर्वकम् ॥ ११५ ॥
 स्वरास्ये कर्णे स्थष्टे तद् स्वादन्तेषु क्तव्यपि ।
 स्त्रीः सहस्रशरीर्य न्यासावरावितोपि ॥ ११६ ॥
 धातुद्वये षड्भेदे तस्याः (ट् । द्)करणं द्विधा ।

॥ वादकरणम् ॥

सप्त सुरवाटश्च यत्र स्तुर्वीर्युत्पन्ने ॥ ११७ ॥
 तद् नम्यन्नमं नाम विज्ञेयं गीताकेविदेः ।

॥ बन्धकरणम् ॥

धातुद्वयं भेदे यत्र स्वैरेव परैरपि ॥ ११८ ॥
 तदुक्तं भीतः स्वैः करणं परपूर्वकम् ।

॥ स्वरपदकरणम् ॥

स्वराद्य हस्यगटाद्य समं स्तुर्वीर्याकारैः ॥ ११९ ॥
 परिवर्ध्नात्तमे वन तन्धिवर्यमं मत्तम् ।

॥ चित्रकरणम् ॥

स्वराः कतेन्यत्र यत्र इत्यन्ते धातुषु त्ते ॥ १२० ॥
 तदुक्तं वे(र । व ।)करणं चात् + + सुप्र सुभा ।

॥ वेधकरणम् ॥

स्त्रीः षडेकत्रयं तन्धिवेधं तन्धिवेधे ॥ १२१ ॥
 मन्दिद... ॥

॥ वेधकरणम् ॥

॥ १२२ ॥
 ॥ १२३ ॥

गीता द्विचन्द्रपुद्गाटं सुप्रभोगं नम्यन्नम ॥ १२४ ॥
 सुप्रभोगं पुनर्धुकिर्धेन्मां सुप्रभुः सुभः ।
 प्रतितासो तुतो सः कङ्कालस्य सुद्रुहः ॥ १२५ ॥
 वैर्धेन्मां न मन्धन्ते तान्तासन्धे भवन्ति हि ।
 स्वराद्यप्यत्रापाद् भेदो वर्तन्यायभवेत् तद् ॥ १२६ ॥
 विज्ञप्तिवते क्यहालां करणे तु द्रुक् क्तवः ।

॥ वर्तनी ॥ ५

प्रतितासादयः पन्ध्वं वर्तन्यां ये विचारिताः ॥ १२७ ॥
 तैरेव गीथे वा सा वर्तन्ये(व) विज्ञप्ति ।
 आदौ यत्र स्वरातापः क्रियते व्याख्यातः ॥ १२८ ॥
 वर्तन्यां + + + + सा स्वादन्त्यापूर्वका ।

॥ विधर्तनी ॥ ५

स्वैरधीतो यवर्षः सद्यः प्रविच्यते ॥ १२९ ॥
 स्वराथोऽथै द्विधा वेधः सुद्रुधिविधिवेधः ।
 क्तमेव न्युत्पन्नेति प्रत्येकं ली द्विधा वर्तते ॥ १३० ॥
 सुद्रुधया रागां(?) कुलिम्बानकृतया क्तव सम्भवः ।
 सुद्रुः स्वराथो विज्ञेयः केवर्षः सद्यः स्त्रीः ॥ १३१ ॥

यत्र स्वराथो सञ्ज्ञानमेकैकं प्रथमाद्यम् ।
 अक्षरान्तरसन्निधे गीथे स तु चिह्नकः ॥ १३० ॥
 अक्षितनानिधेवेदुत्पन्नेति द्विधाविधाः ।
 एकादिम्बन्धेदेव स्वराथः सद्यः मृतः ॥ १३१ ॥
 आनोगोऽन्यपदेश्याय सः (ट्) विधेयः प्रयुज्यते ।

॥ स्वराथः ॥ ५

अपत्रः परमन्धेदे र्धे वेधा विद्यन्ते ॥ १३२ ॥
 ॥ १३३ ॥
 ॥ १३४ ॥
 ॥ १३५ ॥

रचितं पूर्णमात्मनः गणं गणविचारद्वैः ।
 गौडदीप्ता पुत्रं गणं मोक्षमुक्तकित्तिप्रियम् ॥ ११५ ॥
 समस्तैः पद्यैर्षदं कर्देनित्तगीरितम् ।
 यजन्तरीतिभङ्गेन वृद्धसप्तपरिदुन्दम् ॥ ११६ ॥
 गणं स्रष्टामिति प्रादुर्गीचर्मद्विचारदाः ।
 गणं विचामिति मोक्षं मानसंरित्तगणितम् ॥ ११७ ॥
 वृत्तग(ःपीः)नि पाञ्चाली रीतिः सान्ते रसो भवेत् ।
 वृत्तिश्च भारती शेषा समवेदसद्वृत्तवे(वर्ग) ॥ ११८ ॥
 पूर्णं स्यात् सान्त्वती वृत्तिर्षदमी रीतिरुक्तः ।
 ज्ञान्ते रसो विवागीवाद् गणविचारासद्वैः (ः) ॥ ११९ ॥
 उल्लसितकाङ्क्षे रीतिर्गौडी गीतरत्ने भवेत् ।
 वृत्तिरारभती शेषा गीततत्त्वविचयने ॥ १२० ॥
 नखिते पाञ्चालीतिः स्यात् केचिन्नी वृत्तिवत्सा ।
 रसः शृङ्गारनामकमादिवासाधर्मा(र्षि)भ्यः ॥ १२१ ॥
 सम्यग्ये रसो ह्यस्यो वैशर्मी रीतिरिष्यते ।
 वाञ्छती वृत्तिरिष्टा मे पूर्वदास्यनेर्योक्तः ॥ १२२ ॥
 विचययो व वैदर्भीरीतिर्विचय केचिन्नी ।
 रसः शृङ्गारशेखोऽयं गीतशैः सद्गुणवतः ॥ १२३ ॥
 प्रथमायां त्रयेद् गणं शेषे तावद्विचयितम् ।
 निचः सयमकैः पद्विरिष्टमिवां लभितवत् ॥ १२४ ॥
 पदान्शेषानि मेघानी गयेद् गीतनुसृततः ।
 गणेशमुपायिनः कार्ये गीतस्य निचयो सुवैः ॥ १२५ ॥
 नये मध्येऽथ गमकाः सर्वे यथाथं युक्तिः ।
 गयरीत्या विधातव्यावहितन्वविचयिनी ॥ १२६ ॥
 मत्तलपदपरिचये स्वरा शेषा विचारदाः ।
 नये मध्ये तु गवस्य स्वराः पन्नेऽपदं यत्ने ॥ १२७ ॥
 रसः प्रथमनामाई कसालं परदुमाकरं ।
 युक्तेऽशामकपते हुतनभ्या मर्षिर्निता ॥ १२८ ॥

सुखभित्तुमिदिशेर्द्वेषा सन्धयित्तमिना ।
 मध्येके पद्यविने गणे पद्यकारावतिचयेन ॥ १२९ ॥
 मतः पद्यैर्षयवे सुवैर्षदा गणसमाश्रयः ।
 ॥ मध्यः ॥ १
 लम्बदशोत्तरनद्या विरम्यश्याद् लक्षणम् ॥ १३० ॥
 पद्येके पदे द्वे वा क्विञ्चिद्व्ययकस्युने ।
 सङ्घर्षं नीत्या ततो द्वौ वागौ श्रुवहन्त्यन्य ॥ १३१ ॥
 आशेषो न ततो गीत्या श्रुवेन न्यानं हुयने ।
 इत्येष लम्बकः योक्तः सन्धैर्षिर्षयि(ः) ॥ १३२ ॥
 अशाक्याययुक्तः शान्त् सुवाग्योरी न यत्तनाम् ।
 नितम्बकः परिशेषो सुन्याशेष संयुतः ॥ १३३ ॥
 पूर्वानामविषयैर्षमादेकैरिति युक्तः पुनः ।
 वद्वये वा श्रुवे चपि ह्युवोर्षामोक्तयोरिति ॥ १३४ ॥
 उपरम्भ इति श्लोकः स सङ्गतातीतकेचिद्वैः
 ॥ लम्बकः ॥
 अद्वितल्लयायुक्ते गमकादिविचयिने ॥ १३५ ॥
 एवके शोचदन्त्येव शेषं सक्षयगीरितम् ।
 अन्यैर्षयिषिः श्लोके सप्तमादादिभूतः ॥ १३६ ॥
 रासकः किन्तु कास्तस्य(ः) लये कुवापि पदंम् ।
 आशयं केचिद्विषयिणः एवके शोचयविचयः ॥ १३७ ॥
 केचिदेकयोऽद्वयं एवके मतिरेदिरे ।
 ॥ रासकः ॥
 द्विरद्वयं सुवं द्विष्य नीत्याशेषं सङ्घा पुनः ॥ १३८ ॥
 सुवं गीत्या ततः कार्यो न्यसे गीतविचारः ।
 अन्तद्वया मन्मत्ता कत्वा न यथायुक्तं ॥ १३९ ॥
 एकतान्त्रिकतांश्च रसो मन्मद्वयविचयः
 कल्याणविचयः केचित्तः पद्ये एव ॥ १४० ॥
 ॥ एवमन्तः ॥
 ॥ इति श्रुद्धावृत्तः ॥

अथ सातसृष्टकर्म वक्ष्ये —

जादौ भुवा ततो मनु (मति)च्छा च सम्पन्नः ।
 अङ्गुली रासकथ्य पञ्चदशैव कीर्तिताः ॥ १९१ ॥
 आर्यो पारो समययदुती पादुक्तयो उत्तम-
 सुक्तो वाङ्मिम्बपिक इतो धानुनाम्बेन युक्तः ।
 स्वादुद्गहैश्च पद्वह्निषो येव एव द्विपारं
 स्वर्णा गीया सहस्रपि पुनर्नल्पते चोद्गरे सः ॥ १९२ ॥

स भुव पञ्चदशधा —

अशिक्षासहस्रमपयनीत्येवमत्रापञ्चदशानांशुः ।
 हरिहरवरपतिशय पञ्चदश ये कमादुक्ताः ॥ १९३ ॥
 भवति ब्रह्माहः कमथो मधुरतो मन्त्रयथ्यवराशुषे ।
 तेषामपि विशदानां व्युत्क्रमतो ज्यन्ते भासः ॥ १९४ ॥
 तेषामपि सुकृतानां मन्त्रार्थानामर्था इहः ।
 सुकृतानां तेषां मन्त्रान्तानां सन्त्याशुषः ॥ १९५ ॥
 तेषां विक्रममाश्रयमिदृशांशोः(?) भवेत् कुमुदः ।
 तेषां मन्त्रयथ्यां कीर्त्यानां तापती भवति ॥ १९६ ॥

भुवुराङ्गुलितैरपि सुव्यक्तो भवति कमठनयः ।

तेषु विरिदुषहैः (लोमठकथि) कमठापते)नामको भवति ॥ १९७ ॥
 तेषु विरिदुषहैः शैल्युत्पन्नको भवति ।
 तेषाम्बोत्पन्नकुशैवीपितामी वसुन्धरापीडः ॥ १९८ ॥
 तेषु कम्पवह्निः सहस्रनयनामिषो भवति ।

• ॥ इत्येकादश भुवाः ॥]

मनु च प्रतिमनु च सम्पन्नमन्त्रविक्रम ॥ १९९ ॥
 रासकथ्यैकताली च सुषकेनपि कीर्तेतः ।
 येवः स्वात् सङ्गुत्तरो द्विपारं युक्तमन्त्रः ॥ २०० ॥
 मीस्थानेन द्विपारो मुक्त सम्पन्नमन्त्रः ।
 मन्त्रार्थैकताली च सुषकेनपि कीर्तेतः ॥ २०१ ॥

उत्तममन्त्रनिधानेन सम्पन्नः (कः ? कं) कथयति च ।
 मन्त्रार्थो मुक्तिं चैव रामयी (व ? क)कथयती ॥ २०२ ॥
 छायागीरथ्य देवात्म्या वराटी कथिता तथा ।
 मुषैः सम्पन्नमाह च रागाः सातकर्मविदः ॥ २०३ ॥
 छायाया कथ्यन्त्यर्थे गीयत इति छायात्मः(?) ।

अथ गानकमः —

एकैकशोऽपि गानकः प्रथमो विनिधोयः ॥ २०४ ॥
 चमत्कारं जनयितुं विनायेयुः सङ्गुत्तः(?) ।
 अनुसारः सानुसारस्त(यो ? यो)वरात्मिषः चः ॥ २०५ ॥
 सङ्गुत्तं च कुशुः पद्मनर(का ? का)पती ।
 उच्यते कथ्यन्त्येवम् विधेयं परिमर्तनम् ॥ २०६ ॥
 नवधा कथ्यं मोक्षं गीतविद्याविषयैः ।
 क्रमेण तत्रयं तेषां वक्ष्ये तन्मातुसारातः । २०७ ॥
 तन्मातुसारात् सहस्रं पूर्ववन्मुनः ।
 नवं वसन्तुसारात्सर्वं दर्पणे प्रतिविम्बवत् ॥ २०८ ॥
 इदमेव सुवेदीषु सङ्गं पूर्ववन्मुनः ।
 सानुसारान्बिंशं केव गीतव्यस्यस्योर्विदः ॥ २०९ ॥
 यन्मन्त्रं चिदोद्यमं किञ्चित् सावयवमिच्छत् ।
 पद्मानकुर्वन्सुकृतमुत्तरं गीतमुच्यते ॥ २१० ॥
 स्वस्मान्मन्त्रविद्यामन्त्रं स्वेषा नैवादिरूपके ।
 गीतोद्यममन्त्रैस्त्वयानं सङ्गुत्तं विदुः ॥ २११ ॥
 एकस्यैव मन्त्रस्य सङ्गं योपपादितिः ।
 स स्वादिहर्षविद्यैः कुश(पु ? पु) परिर्वितः ॥ २१२ ॥
 परीक्ष्य-मन्त्रोद्यमोद्यमयोर्विदुः वन्मुनोः ।
 गुणाधिक्यमन्त्रयोर्वे पद्मानरमिषि स्तुतम् ॥ २१३ ॥
 मन्त्रोद्यममन्त्रविद्यामन्त्राणां (?) तुल्येयुः च ।
 सङ्गुत्तोऽप्येवमन्त्रं इत्युच्यते ॥ २१४ ॥
 यथायथोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमः ।
 उद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमोद्यमः ॥ २१५ ॥

कल्पं स्थानके शोभे तां गीतं गायकैः ।
 पवित्रत्वान्मथा गीतं खेच परिचर्तन् ॥ २११ ॥
 रीतयः कनि कविताः पठेय कवयति ते ।
 बौद्धगणपतीतिथि विगिरितिः कविद् भवेत् ॥ २१७ ॥
 मत्तिसाधनरीतिथि मीतिः सा खोचितं कविद् ।
 कविन् वेरपरीतिथि रीतिः कवचमंविता ॥ २१८ ॥
 रीतिर्मंजिरिति प्रोक्ता रीतिव्युत्पन्नोविद्वैः ॥ २१८ ॥

इति संक्षिप्तवचनस्येवम्—परेष्वेवैरिति शतैः
 समसकारे बहुवचनैकवचनम् ॥

अथ पञ्चममधिकरणम् ।

अ(ब) गीतानुनामित्याद् वाचनय मय(र्त्न) ! र्त्न)ते ।
 उद्वेगकमठः किञ्चिन् तनेगेकायुत्तलम् ॥ १ ॥
 तं ततोऽवनदं च धनं च सुचिन् तथा ।
 चाग्निभिर्दिव माहुरातोषं वाचवेदिताः ॥ २ ॥
 तं तन्वीयतं श्रेयमवनदं तु पीडरम् ।
 कौषं पनमिति श्रेष्ठं सुचिरे सुचिरानकम् ॥ ३ ॥
 शीघ्रं चालनयी वैष किलरी यदुपूर्विका ।
 बृहत्किञ्चरिका वैष शकनीत्यादिगन्तारम् (१) ॥ ४ ॥
 पट्टह्यं दुद्रुका च दका च तद्वत्तलम् ।
 दुद्रुकाः करवेत्यापमनद्वदुद्रुकाः ॥ ५ ॥
 तालस्य कांस्यतास्य चन्द्रिका सुवृष्टिका ।
 पट्टस्य शुक्तिरित्याथं पनयवदुद्रुकाः ॥ ६ ॥
 रीतयः महुरी वैष खल्लु सुदं तथैव च ।
 ह्यपनेकेषा शोकं ह्येनं वाचवेदिनिः ॥ ७ ॥
 एवमेव ह्यन्यथा विवेकानुक्तिरित्या ।
 दण्डकान्तः सुकरी, सुचिरे चन्द्रिकाः ॥ ८ ॥
 सुवृष्टिमेव तावत्तल्लुकाः ॥ ९ ॥
 एवं एवं चन्द्रिका सुवृष्टिमेव तावत्तल्लुकाः ॥ ९ ॥

द्रव्यस्य चानुयायि स्वादुभवाद्युमित्यापि ।
 कल्प्याद्यानुगतं शोकं चाधिविचित्रशयैः । १० ॥
 विना गीतं विना नृपं वाद्यं शुक्रमुदाहृतम् ।
 अन्वर्थसंज्ञया श्रेयं शिष्टं वाचनमुद्यमम् ॥ ११ ॥
 कैवामेवाद् वाचनेवात् तथैव व्यतिभेदः
 रीत्यामेवाद् भवन्त्वन्ते कर्तव्यसंभवादादि ॥ १२ ॥
 नञ्जे सर्ववैद्यानामेकवचनार्थपनता(१) ।
 इन्दो पा(र)कैर्दुःखं च कङ्कालो वन्मुपूर्वकः ॥ १३ ॥
 एवमेवैकानिधानं च तथैवैपरित्यजम् ।
 एवमेव च तथा श्रेयं वाचं चक्रकामिधम् । १४ ॥
 एवम् दुराधिं नाम्ना वीचनार्थं नगीरितम् ।
 तसितेव समायुक्तो बहुधा स्फुरितः करः ॥ १५ ॥
 संवृ(ह)तारं इन्द्राकम्पे मत्वा च समकङ्कृतम् ।
 तथैवः परिवर्तयं तान्मां स्वाद् यत्र कर्तरी ॥ १६ ॥
 रीत्या सुद्विधा सुद्विधैस्तौ रचनंतुताः ।
 एवं सुद्विधं माहुरातोषं वाचनं दुषाः ॥ १७ ॥
 सुमेन स्फुरितेनापि विधेयित च पाणिना ।
 संवृत्तं चार्थकरीयां संवृत्तं वाचनं विदुः ॥ १८ ॥
 कर्तरीवचसंयुक्तं स्फुरितैरिच्छितैरुत्तम् ।
 चक्रालनायकं वाचं माहुरैविकारोविदाः ॥ १९ ॥
 कर्तव्यं स्वसितेनापि सुद्वेयं परित्यजम् ।
 एतः संसृष्टयते वच तद् वाचं वदुगंशकम् ॥ २० ॥
 कर्तरीसुसिताम्नां कर सुद्वेयं च संगतम् ।
 विवेचोरेकाहुतामिस्तुर्वै त्वं कर्तं विदुः ॥ २१ ॥
 कर्तव्यं स्वसितेनापि सुद्वेयः सुद्वेयैः कौ
 चक्रालनायकं वाचं माहुरैविकारोविदाः ॥ २२ ॥
 कर्तव्यं स्वसितेनापि सुद्वेयः सुद्वेयैः कौ
 चक्रालनायकं वाचं माहुरैविकारोविदाः ॥ २३ ॥

विधिष्व परिवर्तन्यां कर्तव्यां च सारेषु ।
 मानेन सन्तिनेयादि मण्डितं दम्पकं शिदुः ॥ २३ ॥
 समस्तद्वस्तुसंयोगाद् वापं चक्षितं मतम् ।
 इत्युक्तं दक्षया वापं गीतकवचवेदिभिः ॥ २५ ॥
 सकलं निष्कलं वेदि वापवेत्द् द्विषा भवेत् ।
 कथिते शङ्करेणैकतन्त्रीसमाश्रयम् ॥ २६ ॥
 तथा जीया विधातव्या लक्षः नन्दे तथा भवेत् ।
 यद् तथा श्री(यः)न्ये वेदस्येन जीवेति सा मता ॥ २७ ॥
 तन्त्रिका चक्षितव्यां तु कचिदगति साम्भवा ।
 लक्षतौ च कृता द्वेषा जीवप्रतीत्यशक्तिभिः ॥ २८ ॥
 तदुक्तं सकलं कर्तव्यं मतः स्यूतो भवेत् प्वभिः ।
 सर्वस्पर्शेन तन्त्र्या दोरिच्छाविद्याभिः ॥ २९ ॥
 सार्धे तन्त्रिका यत्र सकलं तदपि स्यूतम् ।
 विन्दोक्त + वसिष्ठपर्यं जीवा हीना विधीयते ॥ ३० ॥
 विषादस्वरतोऽनस्तद् तन्त्रिका नैव संप्रति ।
 यत्र स्वात् तन्त्रीसकलं निष्कलं तन्त्रिकायते ॥ ३१ ॥
 सप्तविद्या तन्त्रोक्तिता कृतीन् चोभयात्मिका ।
 सप्तं तन्त्र्याः परित्यज्य संशयैद् यत्र सारया ॥ ३२ ॥
 सप्तविद्याभिधाना सा सारया कथिता सुधिः ।
 सर्वं सर्वं समुद्युज्य तन्त्रीसुन्दर्य सारयम् ॥ ३३ ॥
 यद् या(दि)ति सोदितोक्तिता निष्कले सकलेऽप्यत्र ।
 भवेत् कुञ्चिदुक्तिता संश्रया कुञ्चिद् भवेत् ॥ ३४ ॥
 इति शिवाह्वर्यशेषान्सारया सोमयात्मिका ।
 सारया चिदधारेणैकतन्त्रीसमाश्रिता ॥ ३५ ॥
 सन्त्यात्मनि दीपायां न्यौचियेन सारया ।
 शतः ॥ ३६ ॥
 ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥

मध्यमाजानतर्जनीयां कदा तन्त्रीं निरुन्मये ।
 तदा(य)तो भवेत् पातलतन्त्रीकैकया पुनः ॥ ३८ ॥
 तन्त्रीन्त्यरपातस्तु सत्वेणः समुदाहृतः ।
 मध्यमन्तरपातस्तु भवेदुत्तरेणैकया ॥ ३९ ॥
 मध्यमन्तरपातोऽस्यैककलेन इति स्यूतः ।
 तन्त्रीन्त्यर्येकला ह(त्)ता(य)निकया बहिः ॥ ४० ॥
 तन्त्रीः कदा तदा द्वेषा पातलितन्त्र्याभिधानवात् ।
 मध्यमन्त्रानिकाम्यां तु संश्लिष्टको कदा होता ॥ ४१ ॥
 तदा निरुन्मयेको पातोऽप्यै तन्त्रितन्त्रयम् ।
 अङ्गुलीनिष्ठतन्त्र्याभ्यन्तरादननं कुतम् ॥ ४२ ॥
 यदा तिर्यकते पातलता अमरको भवेत् ।
 तन्त्रीद्वे तु संश्रया वेपते यत् सारया ॥ ४३ ॥
 स्यात् स्युरित्तन्त्रीद्वेऽप्यै चर्क्यात् (पयितः) पुनः ।
 अङ्गुलीनिष्ठतन्त्र्याः प्रत्येकं हस्तोद्भवोः ॥ ४४ ॥
 बहिर्द्वन्द्वे तन्त्री कुतं सा कर्तरी मता ।
 अङ्गुलीनिष्ठैर्बहु दक्षिणैश्च पयिता ॥ ४५ ॥
 स्यादितिः कियते (य)या तु सा द्वेषा नलकर्तरी ।
 कर्तरीत्यत्रः पयित्तन्त्र्ये यत्र दक्षिणः ॥ ४६ ॥
 तथा चोपतिर्षान्पाणिना सार्धकर्तरी ।
 सातोऽप्यनिकयायतः सन्धमन्त्रमया बहिः (ः) ॥ ४७ ॥
 तदातै रेक्याद्य स्वाद् दीपायादनकर्मणि ।
 सारयत्वाः परित्याये तन्त्र्या कदि हुन्मये ॥ ४८ ॥
 तन्त्रीं यामस्युद्भूतो (ः) याम्ना निष्कैटित्तदा ।
 तन्त्रीन्त्यं कचिद्द्वयं द्विरूपं परिवर्तनम् ॥ ४९ ॥
 ततोः पथेन संसर्गाद् अमरकोऽपि चरे ।
 ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥

कनिष्ठाङ्गुलं स्वर्णं कथितः कुडूरः करः ।
 बाहुहस्तार्थमितिः कर्तरी च मान्यते ॥ ६२ ॥
 कनिष्ठाकारगण्डी च तदा निर्घोष उच्यते ।
 उल्लिख्य हन्त्यो तन्वी कौर्मं कारणा यदि ॥ ५३ ॥
 दक्षिणे कर्णोत्तुष्णतया स्थितिको न्येव ।
 तर्जनीहस्तोत्तराशामाशेन (?) वर्षेण ॥ ५४ ॥
 तन्व्या वा तदा श्रेयः शुद्धवक्रादि च करः ।
 तर्जनीया कपटे नादो पातोऽप्यधिक्यं बहिः ॥ ५५ ॥
 यदा कदा परिशेषो विन्दुनाम्ना विचक्ष्यते ।
 भित्तेन्द्रियः प्रथमश्च विश्रातस्तथैव ॥ ५६ ॥
 घृतरसौहृतेनेनः करयोर्ध्वजिनभवनः ।
 घृशारीति बवं लक्षो रागरायाङ्गतत्त्विव ॥ ५७ ॥
 नीतवास्तुद्वयश्च वैदिकः कथितो वरः ।
 बाधलाविकातञ्चैर्निष्कलमशेषतः (?) ॥ ५८ ॥
 मन्त्रे मध्ये च तारे च विन्दुः स्यात् स्थानकश्चैव ।
 आकाशान् विधातन्वो दृक्को मयमनः करः ॥ ५९ ॥
 गरकस्तस्य प्रथमां जायते परममः स्वरः ।
 शैवलो मज्जनाङ्गुल्या विषादः स्यात् कनिष्ठया ॥ ६० ॥
 लक्ष्मण दृक्कः कार्यः स्वरः परदक्षिणावसान् ।
 मायमः परममस्थाने तर्जनीया उदरलक्ष्म् ॥ ६१ ॥
 शङ्खानां वैश्वतमाने मध्यमाङ्गुलिषो न्येव ।
 अथ दक्षिणार्थेन सारणात्पूर्वनाकनात् ॥ ६२ ॥
 दन्त्येन पञ्चदशमार्थेऽपि सारणादिनी ।
 स्वरान् वेदवाद् सप्तोऽपि निर्यन्ते हि ॥ ६३ ॥
 द्विदन्त्येन वेदोऽपि सप्तोऽपि निर्यन्ते ।
 कनिष्ठाङ्गुलिषो मध्यमाङ्गुलिषो वैदिकः ॥ ६४ ॥
 दक्षिणाङ्गुलिषो मध्यमाङ्गुलिषो वैदिकः ।
 दक्षिणाङ्गुलिषो मध्यमाङ्गुलिषो वैदिकः ॥ ६५ ॥

शेखरं मूर्च्छाङ्गुलं देहानं कनलोद्भवम् ।
 पादुरं विभागेन बाधविधाविशारदा ॥ ६६ ॥
 कर्णोश्च तर्जनीयं तर्जनीयं तर्जितः ।
 मन्त्रेषुः परदेहं यथां रक्षाभ्यां सह पीडित ॥ ६७ ॥
 बाधनाय ह्युक्तुश्चायमराणि नपक्षये ।
 तर्जनीयं तर्जनीयं रक्षाभ्यां सहिषाणुनी ॥ ६८ ॥
 कर्णः पञ्चमन्तुः प्रोक्तान्पेतानि शोडश ।
 शेखरस्य ह्युक्तुश्चायं सम्पद्यते (?) मर्कटितम् ॥ ६९ ॥
 दक्षावर्णादिकं तर्जं ह्युक्तुश्चायमभिप्रेते ।
 बाधनाय ततो बाधवस्तुनां कथ्यतेऽनुना ॥ ७० ॥
 हस्तलक्ष्यभेदेनः अर्कोदाहरणैः सह ।
 उत्तुङ्गश्रीकक्षयेन बाधमन्त्रनिष्कृतः ॥ ७१ ॥
 दण्डहस्तोऽपि कुनः स्यात् तोरुहस्ततः परम् ।
 विण्डहस्तः स्युन्मोर्षहस्त इत्यथा तुषैः ॥ ७२ ॥
 अथैतेषां प्रथमादि लक्षणं च पर्योगतः ।
 हस्तेभ्यः सुलक्ष्मिन्विर्जायते हि परितुटम् ॥ ७३ ॥
 शब्देभ्यः कर्दप्यदिः परेभ्यः पादलक्षणम् ।
 पादेभ्यो जायते बाधवस्तुदर्शो बाधकमम् ॥ ७४ ॥
 येन क्ताकादयोः हस्ता मध्यमाशो व्यतिष्ठतः ।
 तेषु केचन कथ्यन्ते हस्तवायोपयोगिनः ॥ ७५ ॥
 अन्तर्माहायोऽस्त्यो यदा बाधो निवेश्यते ।
 तनु पादे मन्त्राधानादुत्तुङ्गश्री तदा मन्त्रे ॥ ७६ ॥
 यथा — कर्णो कथ्येत् ।
 ॥ उत्तुङ्गः ॥
 यदा मन्त्रादिः सुकृण्डो विधीयते ।
 विन्दुः तेषु मन्त्रेषु सलक्षस्तथा ॥ ७७ ॥
 यथा — कर्णो कथ्येत् ।
 ॥ उत्तुङ्गः ॥

१. यथा — कर्णो कथ्येत् ।

शमेन हस्तं हस्तस्य सर्वेन्द्रस्युपासकः ।

परिधेयो सुषेहसः शौण्यन्तनिगूहकः ॥ ७८ ॥

श्या — षेहिष्ठसहितं वङ्गितं सहितं ल ।

॥ शौण्यन्तनिगूहकः ॥

पताकाकारहस्ताम्बाशुभाम्बाम्बुजोडनम् ।

दण्डहस्ताभिधे हस्तं विदुर्बोधविधायकः ॥ ७९ ॥

श्या — या या या या ।

॥ दण्डहस्तः ॥

निरङ्गुलिकपालेन पतङ्गान्मां यदा भवेत् ।

रेकीवेधेर्ष्यहस्ताम्बां लडनार्थं सुगहस्यकः ॥ ८० ॥

श्या — रररर ।

॥ युगहस्तः ॥

कल्पयाद्वयं कृत्वा लक्षणान् हन्ते ।

पटस्य पदद्वन्द्वं लोहसालस्यो मण्ड (ः) ॥ ८१ ॥

श्या — देने दोहदें ।

॥ (घो ? दो)रहस्तः ॥

रेच्छ (स ? सो) कृते पूर्वेष्वर्धहस्ते च कल्पिते ।

विन्दहस्ताभिधो हस्तः कल्पितो वापवेदिभिः ॥ ८२ ॥

श्या — लक्षितं लक्षितं शें शें ।

॥ विन्दहस्तः ॥

महते लक्षस्तेन दक्षिणेन च पापिना ।

हर्दं विरभिधे विद्यात्पूर्वहस्तं विचक्षणः ॥ ८३ ॥

श्या — शर् शर् शुभर् शर् शुभर् शुभर् शुभर् शर् शुभर् शुभर् शुभर्

शर् शर् ।

॥ उपर्वहस्तः ॥

चतुर्भिश्चाष्टमाभिः सन्नाभिर्भिर्दक्षिणे ।

॥ सन्नाभिविधायः ॥

किराङ्गुलिविधाय चरितैः कर्षितैः कल्पितैः (ः) ॥ ८४ ॥

ममिधातः प्रयुक्तोऽर्थे पाणिस्तोऽभिधीयते ।

श्या — फिट किङ्, फिट फिट, फिट फिट, फिट फिट, फट फिट, फिट फिट ।

चतुर्भिश्चाष्टमाभिर्भुक्तो वा पाणिहस्तकः ॥ ८५ ॥

श्या — फिट फिट फिट फिट, फिट फिट फिट फिट, फिट फिट फिट फिट, फिट फिट फिट फिट

॥ पाणिहस्तपादः ॥

श्या — शो शो शो नादिपित्तकच सन्निवतः ।

एकत्र स्थितिप्राकारकरान्मां स्थितिवधे भवेत् ।

श्या — यो यां योनफिट फिटतकि, योनफिट लफिट योन फिट फिट लफि, योनफिट लफिट लफिट लफिट, योनफिट योनफिट, यो यो फिटत, योनफिट, फिट फिटतकि, यो यो फिट, लफे यो यो यो फिटतकि, योनफिट, फिट तकि, योनफिट, फिटतकि, योनफिट, फिटतकि, योनफिट ।

यत्र शोडशवाचामिर्भुक्तोऽर्थे स्थितिको भवेत् ॥ ८६ ॥

॥ स्वस्तिकपादः ॥

श्याङ्गुलिसनाद्येपाद् सन्नाभा(ः) करपोरेह ।

शिरफिटश्रेणकथैस्तयो विरक्तिकादिभिः ॥ ८७ ॥

कटैः संयुतैः (ः) शः शः पादो विषमपाणिकः ।

श्या — गिरफिटदनर गिर फिट गिर, गिरफिट, योनन, गिरफिट दनगिर्नाका, शैतफिट, निरफिट, दनगिन, गिर, गिरफिट, दनशेणफिट, गिरफिट दनशेणफिट, नफिट गिरफिट श्रेणफिटफिट ।

॥ विषमपाणिपादः ॥

परिक्लिष्टगिरिकिर्दोभिः कल्पेत्तदुभयोर्वैसाथा (ः) ॥ ८८ ॥

भेदेन हस्तभेदेन पादोऽन्यत्रसंशकः ।

यत्रफिट परफिट लफे लफिट फिट, शिफिटकि कलफिटफिट फिट फिट फिट, फिटफिटफिटफिट फिट, फिटफिटफिट, फिट फिट फिट फिट, शिफिट शिफिट ।

कल्पयत्तदुभयोः संयुतैः युक्तैः शैः । ८९ ॥

॥ श्याङ्गुलिसनाद्येपाद् सन्नाभा(ः) करपोरेह ॥

१. सन्नाभिविधायः शिफिटश्रेणकथैस्तयो विरक्तिकादिभिः

आसन्नते कुरी यत्र स्वल्पत्वात् पुटयोर्द्वयोः ।
 श्राम्यन्त्यः स विज्ञेयः शब्दैर्नैर्नैर्गदार्थिनिः ॥ ९० ॥
 नवकिट्ट किट्टकि, किट्टकि, नवकिट्ट नवकिट्ट नवकिट्ट, किट्टकि,
 नवकिट्ट, किट्टकि, नवकिट्ट किट्ट, नवकिट्ट नवकिट्ट, किट्टकि ॥
 नामकयो बनेदहनाग्रभिः सहितः सदा ।

॥ नामकन्यपाठः ॥

आसन्नते तमे यस्मान् अयोधनयोस्तयो (१) ॥ ९१ ॥

साङ्ख्यसूत्रिभिर्दत्तपाठः स एवात् समग्रः ।

पाठोऽसावहमात्रानि शब्दैर्देहवर्णितानि ॥ ९२ ॥

पुनस्तत्तुङ्गीक्या च संयुग्मस्यै समग्रः ।

दहतीरकिट्टकिर, तदुत्तरं, किट्टकि, दहदह तदुत्तरं तदुत्तर-
 किट्टकि, दहतीर किट्टकि, किट्टी, दह, दह, तर्क, तर्क, तदुत्तरकिट्टी ।

॥ समग्रपाठः ॥

॥ इत्यपाठः ॥

बोद्धव्यी(बलाव्यी)चात्प्रथमिका परम् ॥ ९३ ॥

विरिञ्चयिकात्तयो दम्बदन्तौ दृष्टवयि ।

समग्रारसंश्रय यत्रः कुटुम्बचारुणा ॥ ९४ ॥

कलुषारणामि तद्द्वयं स्वान् उपानवयि कुटुम्बि (१) ।

भवेद् पानवस्यै चकोदेषः प्रदीयतः ॥ ९५ ॥

कमेण कथमाभ्येगाऽनिरुची लक्ष्मणवहय ।

पाठासौ पाठमध्ये च पठान्ते टेङ्कितिर्मवेद् ॥ ९६ ॥

इत्येकत्रस्यपञ्चा शोका बोद्धव्यी कुपिः ।

यथा—ई ई शिठकतत्पट्टिकु, संपीटकतधति, + + + तद दद
 मि देगि,

॥ बोद्धव्यी ॥

बोद्धव्यी(बलाव्यी)चात्प्रथमिका परम् ॥ ९७ ॥

बोद्धव्यी(बलाव्यी)चात्प्रथमिका परम् ।

यथा—भी ओ किट, ओ ओ ओ किट बोद्धव्यी, तदि बोद्धव्यीकिट
 बोद्धव्यी बोद्धव्यी किट, बोद्धव्यी, ओ ओ किट बोद्धव्यी किटम् ।

॥ चलाव्यी ॥

भेकारमदिते हसपट्टकुर्यद्वैकुण्ठम् ॥ ९८ ॥

कमेण युगपद्वापि शब्धे रत्नाङ्गयेन ह ।

युष्मादाहसनायाम्भिरुक्तोऽनेन संयुक्तम् ॥ ९९ ॥

बाहवव्यिका सेषे यदुत्तराधिकारदाः ।

यथा— जेपीरिर दसकिट्ट मर मर

॥ चलाव्यीपाठः ॥

(क)तेष्वप्युक्तान्यां वा निष्ठा च समवायिना ॥ १०० ॥

यदुत्तराधिकारानिः शब्धेनव्यिका मत्त ।

यथा— मर, मर मर, रिने, मरिहुररमिड, दसमिड, तद्वदेक इत्यादि,
 यदुत्तरा(नि)यथा ।

॥ पञ्चमपाठः ॥

अर्धरीपाणिहस्ताभ्यां कुटुम्बेन वाप्यते ॥ १०१ ॥

उत्सृज्य युष्मादीन्सर्वमन्त्रः सम्पकीरितः ।

यथा— किरर मरकिट्ट, किट्टे कुम्बच टिकु, किट्टकिट्टि, किट्टकुट्ट-
 रिक, किट्टकिट्ट, तदुत्तरि, तदुत्तरि, तदुत्तरिकु, तदुत्तरिकु, यद मरिदकु
 मर मर, ददुत्तरकुटुम्ब, कुटुम्ब कुटु कुशीरत,

॥ दम्बदन्तः ॥

अनदक्षिणदहताभ्यां अर्धरीपिन्धवाभिवैः ॥ १०२ ॥

क्रियते यत्र बावर्द्धेनं तदुत्तरं विदुः ।

यथा— विरिकिट्ट, नवकिट्ट गिरकिट्ट, किट्टकिट्टि, किट्टकिट्टि, किट्टकिट्टि-
 कुट्टि गिरकिट्टि जेपीरि किट्टि, नवकिट्टि, तदुत्तरम् ।

उत्तुम्बः सम्प्रहारोप शब्धे नमश्चैतदुत्तरम् ॥ १०३ ॥

यथा(विः)निः) शोद्धेयंनि वाचः समग्रहारः ।

यथा— लक्ष्मण, रिकिट्टी मर मर नु इत्यादि शोद्धव्यः ।

॥ कुटुम्बः ॥

यथा(विः)निः) शोद्धेयंनि वाचः समग्रहारः ॥ १०४ ॥

यथा(विः)निः) शोद्धेयंनि वाचः समग्रहारः ।

यथा— जेने किर, मरिनेण, रिने, तद्वदेक, रिनेण इत्यादि ।

वेदेतिहासपत्रिकायां नादानां च बहुसङ्ख्ये (१) ॥ १०५ ॥

गायत्रिश्च कृता शेषा स्मरते कल्पात्पत्न्या ।

शर शर शर शर, शिरिर् शरीररी ह्यदिः ॥ १०६ ॥

शालकाप्येन हस्तेन मुक्तास्यपुत्रेण यत् ।

मायुभिः शोडशैर्बेभिः श्रुतिशक्तिः सुकुम्भिणी ॥ १०७ ॥

द्विविधा सा च विज्ञेया शुद्धा मिश्रिता सूरिभिः ।

शुद्धा शोडशमायानित्याभिरितरा युता ॥ १०८ ॥

यथा — सुकुम्भ कुम्भ सुकुम्भ, कुम्भ सुकुम्भ इत्यादिः ।

अपिच्छराटः पा(श्रि)लि)ष्पां मायानिः शोडशैः क्वत् ।

उक्तो धनर(वे)शो) शेषो यानिवाविशारैः ॥ १०९ ॥

यथा — उक्तो शो, शोषितकविशोहो, शिरिर्, शोहो, शोहो इति शोडशमाया । धनरयः ॥

इति श्रुत्यैव कान्यनि पठते कश्चितानि च ।

सकरश्च विकारश्च शोडशैर्द्विविधश्च ॥ ११० ॥

शेडशश्च श्रेयसाः पाठयन्तां श्रुद्विधाः ।

मन्त्रो यद्यने शोडा गीतकविशार(श)रैः ॥ १११ ॥

कथानुष्ठानिनः सम्यक् शोका मादृशिष्यः पटाः ।

सम्पत्नीचरश्चैव विरिचिकश्च यानिषिकः (१) ॥ ११२ ॥

रतिव्यस्येति शैव्य मुरझे शरकोरमाः ।

वे वादयति मधुरं शैव्यं शैव्यं शरः ॥ ११३ ॥

ह्यदुर्बलानिहाः शरं विरं वनम् ।

विनास्यवर्णनवाप्यन्तेऽप्ये अलवारकः ॥ ११४ ॥

अन्यत्रचित्तुष्पकः सुवशे विरिचिकपट्टः (१) ।

विर्णं यान्ते वेव शरः शरः शरः ॥ ११५ ॥

सह्येव शरः शरः सुकुम्भः ॥ ११६ ॥

सकल शरः शरः शरः शरः शरः शरः ॥ ११७ ॥

११८ ॥ शरः शरः शरः शरः शरः शरः ॥ ११९ ॥

शरैः निरद्वयान्तः कलौवेदं विना ॥ ११० ॥

शो वादयति निरतः कल्पतेऽती पणानि(श)रः ।

सङ्गं शेषाश्रयं च द्विविधं गीतवादनम् ॥ ११८ ॥

अङ्गं सत् पद्यया शेषाश्रयं च पद्यया ।

सकलवाद्युक्तश्रुतिमान्(श)रैः)श्च पन्थया ॥ ११९ ॥

श्रुद्विधाविशेषेण गीतानां वाद्यते सुषेः ।

जतिर्दुवकुम्भकन्दः ककुः पहरणानिषः ॥ १२० ॥

इति पद्यविषं महाद्वयान्तं विचक्षणयाः ।

करटाः करवर्षाः सुः कलेति पुनः पुनः ॥ १२१ ॥

॥ अथवादनम् ॥

सुशयो(१) सुशरी लगे लयैः शक्तिशिवो स्तनी ।

शाकरादेवलययो म्भिवुवदसद्वययो ॥ १२२ ॥

सुशुवादिभिर्वागैर्कल्पेत् श्रुद्विधिनः ।

वर्षा श्रेयमिदमन्तर्कैः कविताः कल्पिताः ॥ १२३ ॥

मशोदृशाश्च सुश्याश्च सुश्याः सुशुवादिभिः ।

सालु पर्येषिभ्यो कलिदा रगुसेयुताः ॥ १२४ ॥

पक्षयानिषि शोके सुषिर् वाद्ययुक्तये ।

॥ सुषिर् वाद्यम् ॥

अथवा विज्ञयो मन्ते महालयो यथाकथम् ॥ १२५ ॥

संशयनपुरंश्रुद्वैकेश्वरशरः शरः ।

श्रिकविचरुष्पकस्तु शेषा संशयताः शरः ॥ १२६ ॥

कल्पयान्तेऽप्यथा च (१) अकथुकाहलीपटाः ।

अहलीधारणाः सम्पत् यमेतेषु च सप्तम् ॥ १२७ ॥

साम्पत् कल्पयते कल्पिता कल्पेन वा (१) ।

पुरिर्दुष्पकशरः शरः शरः ॥ १२८ ॥

(अ) शरः शरः शरः शरः शरः शरः ।

द्विः शरः शरः शरः शरः शरः ॥ १२९ ॥

यत्पादीनां प्रवन्धानामपुना लक्ष्म कथ्यते ।
 वतिरोतोऽप्यवच्छेदो बोधधी नष्टधी, एवम् ॥ १३० ॥
 समस्तोऽपि कैरमित्युक्तुमुत्तु कथा साः ।
 श्लोकरोऽपि चै देहात्प्रसंगात् (?) अदृक्त्वया ॥ १३१ ॥
 मलयार्द्रं बहुव्या चान्तरी च तुषकारः ।
 जन्मिका पुण्यान्वयित्तिवर्षी (?) च निवसते ॥ १३२ ॥
 प्रबन्धा विशतिः श्लोकः वाचविद्याविशास्त्रैः ।
 क्रमेण तेषां लक्ष्मणदिदानीं प्रतिपाद्यते ॥ १३३ ॥
 शालन्ध्रयोऽन्यस्यार्थभिरामो यः श्रुतिमिवः ।
 वापते वाचधीनां सा वतिरित्यभिधीयते ॥ १३४ ॥
 ॥ (अ १ य) तिः ॥
 शालः शालसमैर्बर्षैः किञ्चते पाटलस्यैव ।
 श्लोकान्वोऽप्यौ प्रबन्धः स्यात् केदार इति चोच्यते ॥ १३५ ॥
 ॥ ओं (वा १ रा) ॥
 इच्छया कष्टसमोऽहोर्निर्णयार्थान्वाच्यते ।
 (निः) द्वि) अदृक्प्रभेदो सपेदुं सद्युः सतिरन्वयान्नं च वाः ॥ १३६ ॥
 श्लोकानां कर्मव्यवस्थे देहात् इति वृत्तिर्भूत् (?) च
 एषा दो (पठ) मपीकाश्च केचिद् + मपीयते ॥ १३७ ॥
 ॥ (ओ १ दो) चवर्षी ॥
 उद्भाहमुगलं यत्र वासकं सुवस्तथा ।
 उद्भाहोय पुत्रवैश्यादवच्छेदोऽप्रतिपद्यते ॥ १३८ ॥
 ॥ अत्रच्छेदः ॥
 वदन्ति केचिदस्यैव वदन्तिरेवमिषां पुनः (अभिहिते) ।
 पादानां वृक्षयुक्तानां वनेषु च विविधवत् ॥ १३९ ॥
 बोधधी सपरिहया संज्ञया वाच्यवैदितिः ।
 ॥ बोधधी ॥

वाचं विदुष्यते वेद वदयः च द्वितीयो व ॥ १४० ॥
 ॥ वदधधी ॥
 वीतानुगतं वदयत् वदयत् च वदुर्वेधः ।
 वृक्षस्यचित्तु त्वं शोका मो (द) व मोदित्तुवैव च ॥ १४१ ॥
 वर्षमिच्छित्तुवत्तान्मात् स्वरपूर्वव चदयः ।
 श्लोकस्योच्चं कार्यं (स्यात्) चदनं स्युपायिना ॥ १४२ ॥
 वीतानुगतं न्यातः स्यात् वृक्षयुक्तं नामतः ।
 वीतानुगतं चार्थं वीतमानेन चदयत् ॥ १४३ ॥
 बोधानोद्गीर्णं विज्ञेया न्यानेन वाच्यमानतः ।
 यान्ते वाचको वाचन् यत्र मानं विदुष्यति ॥ १४४ ॥
 वादकेन कृतो न्यासस्तदर्थेतिरितिः ।
 वीतं चार्थं च वृक्षान्मन्मन्ते वदं न्यातः ॥ १४५ ॥
 वृक्षान्मन्मन्तुको विज्ञेयः स्वरचदयः ।
 वचनं वादमित्य तु यतिः चोदेन वृत्त्यते ॥ १४६ ॥
 वचने वादयन्मन्मन् वदं तत् वदिकीर्णम् ।
 ॥ वदम् ॥
 वदयः वदुं दोम्यां सर्वविकल्पेन मानतः ॥ १४७ ॥
 वाचो नत् विदुष्यता समदत्ताः कथ्यते कुतः ।
 ॥ सपरिहया ॥
 वरातोऽपि वादने सप्रवृत्ति निर्वैदिते (?) ॥ १४८ ॥
 वादेषु स्युपायैश्च वेदार्थ इति चोच्यते ।
 ॥ वैश्यात् ॥
 उद्भाहवृक्षयान्तेनेच्छेदस्त वाच्यत् ॥ १४९ ॥
 इत्यन्वयस्यैव नत् स्यात् वृक्षो वा न्याययते ।
 ॥ वृक्षयुक्त ॥
 इवद्विचिन्मन्मानं वाच्यवैदित्युतं वक्तुं ॥ १५० ॥
 वृक्षयुक्तान् वदुतान् नत् वृक्षयुक्तान्
 ॥ वीतानम् ॥

१. 'वैश्यात्' इति चोदये कथ्यते । २. 'च' देहात् देहात् कल्प' इति चोदये चोदये चोदये ।

भाद्री षोडशमुहूर्तं विधायां च (१) समन्वितम् ॥ १५१ ॥
 अथवाच(१) विहीनं च द्विषा षोडश उपवते ।
 ॥ देहवारः ॥
 श्लोकस्तोकस्य सन्दस्य योऽश्वामे स देवकृतिः ॥ १५२ ॥
 स्याद्वनिकमेवापि देह्वारो वास्ते युक्ते ।
 ॥ देहवारः ॥
 यद्योऽहः सङ्घद् द्विर्वा पुनको विविपलस्य ॥ १५३ ॥
 स्यादेव तद् द्विदेवारवापकाशरसङ्घतम् ।
 निरन्तरचितप्रधानं सङ्घं कथयन्तु तद् ॥ १५४ ॥
 ॥ मलयः ॥
 वाद्यविष्टु मलयाङ्गे कथानं वापते पुनः ।
 नयो(१) मलयवाचं यमलयवाङ्गे सतुष्यते ॥ १५५ ॥
 ॥ मलयवाङ्गम् ॥
 वेनकेवापि वादेन यावा इत्यस्य श्लोकम् ।
 वादेन पञ्चमद्वन्द्वं योऽयं पञ्चवाचिषः ॥ १५६ ॥
 ॥ पञ्चमम् ॥
 भार्गवं सानुसारेण मन्त्रयो गीतवाचयोः ।
 निबद्धमन्त्रा वाचं विनये सान्त्रा सृष्टा ॥ १५७ ॥
 ॥ अन्तरी ॥
 शीतरेवाश्रयन्त्या वापते स दुक्कुरः ।
 ॥ दुक्कुरी ॥
 स्थिरयोगेन सोऽज्ञानं पातुर्गो(का)शं च देवकृतिः(विष) ॥
 वाह्यं वाह्यमिहा ततः कुर्वाण योऽहम् ।
 ततो यावाहकम्बोदो महत्सङ्घमवापते ॥ १५८ ॥
 पुनर्वाह्यं सङ्घं करदायानं वापते ।
 विष्णुस्य पुत्रिहस्य सङ्घं वा १ वापयन्तः ॥ १५९ ॥
 ॥ वापयन्तः ॥
 ॥ वापयन्तः ॥

भाद्री स्वादशमासो वायवा इत्यहमविकम् ॥ १६१ ॥
 अन्तरीह्रिये नैव यत्नेन वाह्याविकम् ।
 चतुर्वाचं वाह्यायं तफके वापते यन्ते ॥ १६२ ॥
 सुदश्वेदीपदशकरयाम्देवु च ।
 केवर्तमानुषं वापयन्तिविदिदश्या ॥ १६३ ॥
 द्विवार परिशुष्य स्वादन्तरीह्रियसन्दस्योः ।
 तकारादी चतुर्वाचि द्विवारं परिवर्तयन् ॥ १६४ ॥
 एकवारं लक्ष्मणं वापयित्वा यदेवकृतिः(१) ।
 शब्दः पुण्याज्जयो कुर्वोः हुतुका करतन्तरी ॥ १६५ ॥
 इत्ये वापयन्ते शब्दा नैव ताः सम्पत्तयः न ।
 अनेकवाचमेतन्तं पितारादिषु दक्षते ॥ १६६ ॥
 पुण्याज्जितयं शब्दः विविधं वेदमवापिह ।
 ॥ पुण्याज्जितः ॥
 नैव योका विष्णुर्वा(१) वापयिष्याद्विवास्तैः ॥ १६७ ॥
 पुनः पुनर्वसिवापे सङ्घको यत्र वापते ।
 च सङ्घवतिशक्त्या(वा) ता) पञ्चवाचमवापयन्(१) ॥ १६८ ॥
 हुतुका च सुदश्वं करता काहलमन्त्रा ।
 कांम्यतास्य (पञ्चै)ति गुणयोगविनिमित्तः ॥ १६९ ॥
 अनियतं निबद्धं च वापये द्विविधं सन्म् ।
 विष्णुमादप्यनियतानियतं द्विषा संघम् ॥ १७० ॥
 ओदणी च प्रमन्त्रस्य निबद्धमपि तद् द्विषा ।
 अनुवाचियुतः सङ्घो वापते वाः पुनः पुनः ॥ १७१ ॥
 वेनकेवापि वापते सोऽयं नियमसङ्घः ।
 सुवी पनाप्येतेषांवाह्यवन्द्यान्पु यो स्येद् ॥ १७२ ॥
 तस्यैः स उद्योगेन सङ्घो वापयन्ति(१) ।
 वापयन्तः सङ्घो वा १ वापयन्तः ॥ १७३ ॥
 सङ्घो वापयन्तः सङ्घो वापयन्तः ॥ १७४ ॥

गाल्या विक्रमेवैव संभोग्या विक्रमेवै ।
 ईश्वरानन्दनक्षुब्धा क्षण्यतन्मनुजस्य ॥ १७५ ॥
 ठक्यामिन्त् संकेत् ठक्यविनेपे सा सभयदा ।
 भास्करानन्दनक्षुब्धा कीदृशा (के ? क) कनुजस्य ॥ १७६ ॥
 ठयपासिन्त् थयोक्तव्या (श्री ? यी) तेनैव विक्रमेवै ।
 शशाङ्कानन्दनक्षुब्धा पञ्चानसमुद्रस्य ॥ १७७ ॥
 ठक्या वैकृताके तु थयोक्तव्या विक्रमेवै ।
 काहत्यालोक्तने योस्या ठयथा सभुनासिने ॥ १७८ ॥
 विक्रिनेन्यासिथय्यैश्च वापविधाविक्रमैरे ।
 निय (म ? मा) इयत्तस्यकवा सक्तन्मुवाविकि ॥ १७९ ॥
 यतेते चेदुनिक्याविक्रमं तत् प्रकीर्तितम् ।
 क्रमेण धुक्कमेवापैतदर्थं धर्ममेवतः ॥ १८० ॥
 चतुरस्रदिशालेन वाचते योययो सुष्टम् ।
 उचुपकायमच्छान्यां विभोते लोचनीकिया ॥ १८१ ॥
 वावायानसभयैर्न, नैक सा योदधी बल ।
 उह्य (हा) यन्किं कायं यन्मयात्पं यन्मयत् ॥ १८२ ॥
 तावथायं चन्द्रकलापट्टादितमस्यकम् ॥ १८३ ॥

श्री सहीतभाष्यकारेण सहीतभाष्यकारेण सहीत-
 भाष्यकारेण सहीतभाष्यकारेण ॥

अथ षष्ठमधिकरणम् ।

रुष्टमकं पुराणैकतास्यैव् बहुविस्तीर् ।
 संश्लेष्य क्षान्धाविक्रमं नृपतारं निरूप्यते ॥ १ ॥
 नृवं स्वातु यावत्सिधेपेऽन्यथापुत्रविक्रमः ।
 क्षान्धाविक्रमस्यो वागज्जाहर्षितस्यतः ॥ २ ॥
 नृशान्धाविक्रमस्यैव च विक्रमस्यैव निरूप्यते ।
 क्षान्धाविक्रमस्यैव च विक्रमस्यैव निरूप्यते ॥ ३ ॥
 नृशान्धाविक्रमस्यैव च विक्रमस्यैव निरूप्यते ।
 क्षान्धाविक्रमस्यैव च विक्रमस्यैव निरूप्यते ॥ ४ ॥

नृवं तासाङ्करं वेन विधास्य + कदादिने ।
 नृवं स्यादाविक्रमं कने शशाङ्कानन्दनक्षुब्धम् ॥ १ ॥ ५ ॥
 शिरो यद्यः कयः धार्यः कडिधरम् दृष्यति ।
 अह्नामेतानि नृपैः पद्ये कथितानि हि ॥ २ ॥
 तत्र प्रयोदशविंशति शिरो वशशु पश्यता ।
 हस्तमेवाधनुष्यैर्हस्तकारा विधा मत्त ॥ ३ ॥
 चतुर्धं हस्तकरं हस्तकर्नायि विंशतिः ।
 पा(पै) शिं तु पञ्चवा तदुत्तः कडिः वावद्यु बहुविधः ॥ ४ ॥
 उपाङ्गानि धुवी रेव वासुव्याग्दस्यकः धरा ।
 विद्युत् चेते वर वाहुर्गुणेक्याविसारदाः ॥ ५ ॥
 भ्रुकम् सद्यथा लघु बहुविद्युत् दृष्टवः स्मृतः ।
 कला नवविधा तद्वत् पुत्रकर्म लोभितम् ॥ ६ ॥
 भवन्ति वरुणमन्त्रैः शशाङ्कानन्दनक्षुब्धः ।
 प्रत्येकं बहुविधः केषांश्च (नु ? तु) कं सद्य मत्तम् ॥ ७ ॥
 शशाङ्कानि पुनर्मन्त्रैः वाहु वृष्टं तथोदरम् ।
 कुरुः जह्नुपुत्रं चेति बहुस्तानि मनीषिभिः ॥ ८ ॥
 लो लीला नर्तन्या वाहये दश पद्य च ।
 वृष्टं विधोदरं पद्य कुरुमहे च यन्मया ॥ ९ ॥
 स्वाभावि नवधा चार्थे ज्ञानैश्चमप्युक्तानि तु ।
 विंशती रेककास्यैव वाधारः करणानि तु ॥ १० ॥
 शतमद्योदरं स्वज्जाहृता ज्ञानिवादीरिताः ।
 ना(ने) लो) नृपे च नृपे च नियुजे च नयेचितम् ॥ ११ ॥
 हस्तज्जाहृताः स्यै प्रयोदशालु विपद्युषैः ।
 अह्नविद्युपमायं च वत् शक्यपसंभवम् ॥ १२ ॥
 नृपैश्चैश्चान्येनैव नृपुया तत् प्रकीर्तितम् ।
 शिरानि नय वदन्त् नतारि कथितानि ॥ १३ ॥
 चतुष्पदेः कदा, नैत्याः पा(पै) शिं यद्य च विद्युत् ।
 कडि दशविधं नन्द पद्यः पद्यविधः नैत्या ॥ १४ ॥
 आश्रीरुतं नैत्यां च तुष्टु, भूमेदयं च ।
 अश्वत्थं च शिरानि च विद्युत्तयागम् ॥ १५ ॥

उत्कृष्टयोगं वेति शिरांस्वाहूर्धनीभिः ।
 शकृत्प्रयोगोपनाथनैराकम्पितम् । २० ॥
 दृष्टान्तशास्त्राद्येकनिर्देशादवशिष्टम् ।
 द्रुतं त्रेषु बाहुषुः कृतं स्वतः कम्पितं शिरः ॥ २१ ॥
 नित्यैकोपविज्ञानप्रतिज्ञातर्जकारिणु ।
 पुतं शिरः सौमैतिर्यक् शिरानो रचने शकृत् ॥ २२ ॥
 पादोपलेखने सेवे विषये निम्नधादिणु ।
 सह्यु विरिष् ससुखितमाधुतं मत्तकं नमः ॥ २३ ॥
 पादोपलेखनेमेषासगत्तन्मन्नादिणु ।
 पुराणयोग(हं)ति) पातव्यवृत्तं विविचने ॥ २४ ॥
 मन्त्रिणैर्गृह्यैरुपादिषेत्प्रादित् (१) त्पत्ते ।
 कर्मणं शीघ्रमुत्तिष्ठ (१) बाहुधीभिः निरुत्तिष्ठतम् ॥ २५ ॥
 र्थे सन्धे च कान्तानां नानाभुङ्कारादिणु ।
 सन्धुमुत्सुखितमूर्धनलेखनादिणु ॥ २६ ॥
 कर्मणमयोगकं कजापःश्रेयसादिणु ।

॥ इति शिरांसि नव ॥

सन्धुद्राहितं चैव निरुत्तं च प्रकम्पितम् ॥ २७ ॥
 क्कम्पितं शीघ्रं नास्त्रनिधाभिरादिः ।
 नन्धैरुत्तिष्ठनासैः (१) सैः शीघ्रवसंभुते ॥ २८ ॥
 मन्नापचसितं यद्यः सन्नासा प्रकम्पितम् ।
 द्वाहाहितं स्वादुद्रतं मृग, नाः) योपसुखितादिणु ॥ २९ ॥
 शोक्तं पोक्ततां च निरुत्तं गृहीतादिणु ।
 निरुत्तरोर्ध्वविष्टैः प्रकम्पं ह्यिच्छतादिणु ॥ ३० ॥

॥ कर्णसि चत्वारि ॥

शिराहृत्तानिपासाया कर्मणं स्वतः प्रवेदिनी ।
 नन्धया नन्धया हृत्तानिचनन्धया कर्णयोः ॥ ३१ ॥
 नन्धिरनन्धुयः कर्मणः कर्मणः कर्मणः
 बाहुद्वये कर्मणः कर्मणोऽपनी दुःखारिः ॥ ३२ ॥

१. कर्मणः इति स्वतः २. कर्मणः इति कर्मणः कर्मणः

मंसकुन्तयोर्ध्वं प्रकम्पितं पण्डिता विदुः ।
 क्कम्पितम् (श्री) योर्ध्वं तलमुत्तानमपश्य (१) ॥ ३३ ॥
 कर्मिणः स्वतः मलाहितं कुम्पितं सुपुंसं हृत्तम् ।
 भाविद्वयनन्धुयः कर्मणः कर्मणः कर्मणः शिरांस्वाह ॥ ३४ ॥

॥ इति परिभाषा ॥

प्राकम्पितपदाकथं कर्तवी चतुरस्तथा ।
 हंसयोर्ध्वकन्दश्च सर्पासौ सुपुंसं (क) ॥ ३५ ॥
 मसुनः सुकृत्तुदश्च सर्वसौ मन्तः कर्मः ।
 पदाकम्पितमूर्धनापोऽपयो मुकुलः कर्मः ॥ ३६ ॥
 हंसकन्दश्चः कर्णः स्वानुष्टिः शिरसः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ३७ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ३८ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ३९ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४० ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४१ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४२ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४३ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४४ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४५ ॥
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ।
 कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः ॥ ४६ ॥

१. कर्मिणः कर्मिणः स्वानुष्टिः स्वानुष्टिः कर्मः

दोसाहम्नः पताकी द्वौ सम्भित्तुवौ यदि ।
 विधादलम्नार्थाधिकीकृत्यैमद्यदिपु ॥ ७२ ॥
 अदि(खः) लः) सुकृत्यौ (द्वौ) वयसोऽग्निदुष्ये युवौ ।
 धनिरपोऽन्वयिष्यौ धर्मिनश्च स्वयिद्वयदिपु ॥ ७३ ॥
 पैराह्मुखापरा + + गृह्यन्त्यौ सङ्गती यदि ।
 उत्सङ्गः स्यात् (विधात्) । विधास्येकस्यदुकादिनिवारणे ॥ ७४ ॥
 निषयो दक्षिणे मुष्टिर्वाङ्गुलमध्यमः ।
 पदाण्डो दक्षिणे वा + द्यौः गवादिदक्षिणे ॥ ७५ ॥
 कनिष्ठापार्श्वसंक्रिष्टा(ऽऽ)पु)पत्नी सर्पशीर्षिकी ।
 पुष्पपुटः पुष्पाङ्गुलिद्वयवादिदक्षिणमु ॥ ७६ ॥
 मयिबन्धे पुतापुत्रानावयवौ पताककी ।
 मकरः सिंहसर्पुलमकरादिभयवदिपु ॥ ७७ ॥
 ॥ इति संयुक्तस्वस्वपोदश ॥
 चतुरस्रानुरूपौ च कौ स्वसिद्ध(वि)व)दु युवौ ।
 सूचीमुखौ ललासौ च रेपितानर्परेपिकौ ॥ ७८ ॥
 आदिद्वयकी पञ्चमावराजकटकामुखौ ।
 निरन्ध्री देशकन्यौ च हस्तपुत्रान्ध्रिपती ॥ ८० ॥
 ललास्यौ परिहस्तौ च पञ्चभिननरुकी करो ।
 पञ्चपयोन्ध्री दण्डपत्नी मरुदपत्नी ॥ ८१ ॥
 सुष्टिकम्पितकादूर्ध्वपार्श्वसिद्धत(कौ) करौ ।
 उरोमण्डलिनी हस्ताङ्गुलपार्श्वमण्डली ॥ ८२ ॥
 नलिनीपचक्रोऽन्वयान्त्वयौ ललितौ करो ।
 वलिताविति हस्ताः सूर्यवगाः ललितवतिः ॥ ८३ ॥
 षट्कलाभावनिसुखी सुनीमुखरौ वरी ।
 चतुरस्रकरो हंसपदाङ्गुलमध्यमसुखी ॥ ८४ ॥
 तिर्यग् वक्रःस्वयम्भौ द्व करो एकमुषी मती ।
 मकारोऽङ्गुलमती ह्यु युवौ + रेपिकी ॥ ८५ ॥
 चतुरस्र + + + चतुरस्रकटपरेपिकः ।
 महात्मनः कुटुम्बानर्कः पञ्चपदिद्वयकौ द्व ॥ ८६ ॥

सविस्मयनसुखी द्वौ पताकी पताकी स्तुती ।
 कालकटकी हस्तापराजकटकामुखी ॥ ८७ ॥
 निरन्ध्री पार्श्वयो रुद्री सङ्गुली(दु) विविर्गती ।
 केशदेसाद् विगिष्मानी कर्षद्वयसङ्गती ॥ ८८ ॥
 केशकन्यौ करौ प्रोक्तौ तौ त्रैलम्बरस्त्रियौ ।
 उपायवक्षिणी किञ्चिद् कर्षगा विपताकरी ॥ ८९ ॥
 मण्डलितौ सङ्गली च मन्त्रु विषेद् प्रसारिती ।
 विभोऽधिकी (सं) पाथात्) कर्षे नन्दाहस्तः समुलतः ॥ ९० ॥
 कर्षे + विपताकोऽन्यः कर्षित्तः पश्चेतिवः ।
 कनि + + विविष्टासौ पताकी सङ्गन्विपते ॥ ९१ ॥
 कान्त्यौ पुगस्यौ द्वौ पञ्चपयोत्तरी करो ।
 तिर्यक्प्रकारितमुषी व्यातर्कन्विर्गिती ॥ ९२ ॥
 हंसपत्नी दण्डपत्नी द्वौ दिवन्ध्वीः ।
 पश्चेत्सतनविद्वी किञ्चिद् तिर्यक्प्रसारिती ॥ ९३ ॥
 हंसपत्नी स्यात्तौ तौ द्वौ पञ्चपत्नी ।
 सन्निष्ठाकटकासी द्वौ कुम्पितकान्ध्रिपती (करी) ॥ ९४ ॥
 पक्ष्मा सङ्गुली वायु सुष्टिकम्पितकौ मती ।
 सुष्टि पार्श्वे वैर मण्डलसङ्गुलीकर्णात् ॥ ९५ ॥
 न्य धाम्बरमतादूर्ध्वपार्श्वमण्डलिनी करो ।
 सङ्गुली पञ्चसोऽन्यान्वी देहनेऽङ्गुलकान्त् ॥ ९६ ॥
 भूमिन्(वि) ष्टिकि)नी हस्तौ पुगान् (वि) ष्टिकि)नी मती ।
 कर्षवक्षिणपाराङ्गुलपार्श्वमण्डली ॥ ९७ ॥
 शान्दी मण्डि) ष्टिकि)नी हस्ताङ्गुलपार्श्वमण्डली ।
 न्यातर्कपरिपती च पञ्चपदेऽङ्गुली करो ॥ ९८ ॥
 मकारोऽङ्गुलीपत्नी पश्चेत्पञ्चपत्नी ।
 ललास्यौऽङ्गुलीपरिपति)र्गिती - पत्नी ॥ ९९ ॥
 मन्त्रो देहाङ्गुली चतुरस्रकटपरी मती ।
 सुष्टिकम्पितकाली ललास्यौ चतुरस्रकटपरी ॥ १०० ॥

१. 'कट' ... 'पञ्चपञ्चमण्डली' इति शब्दात्

सोऽप्यवहती इवे निपुत्रे गर्तमादिपु ।
 नात्रापयोमदस्यन्दिहस्तो नास्ति कथन ॥ १०१ ॥
 कुर्मलावेष्टिताहोष्टिताऽप्यत्रौकर्मणा गती ।
 स्वादावर्तितं हस्ते कथते परिशतितम् ॥ १०२ ॥

(विषयः १)

आवेष्टयन्नेष्टयत्कृत्स्नसर्तनेनवाचा यदि कथयत् ।
 आवेष्टितं यथोष्टिद्विषयपद्मेष्टयत् कथिः ॥ १०१ ॥
 आवलम्बेनेष्टयत्कृत्स्नः कनिष्ठाया यदि कथयत् ।
 ध्यावर्तितं बहिर्द्विष्टयथापी परिशतितः ॥ १०२ ॥

॥ यत्तुर्विषयं हस्तकथरणम् ॥

बाह्यवर्तितकृत्स्नोऽप्यष्टयत्वाः कुञ्चितोऽङ्गितः ।
 हस्तपङ्कजस्वम्भिका + + + विद्धा दमेति ते ॥ १०५ ॥

॥ हस्तकथणम् ॥

हस्तसंख्या पञ्चिद्द्वारं हस्तकथणममुपत् ।
 वेष्टान्ते तु हान्तेष्व्याः सर्पहस्ता जगज्ज्वरीः ॥ १०६ ॥
 स्तुजते जतं चैव प्रसारितमथापरम् ।
 हा ! न्या)ष्टं वेति पार्श्वेभ्य स्वतृपी भेद ईरितः ॥ १०७ ॥
 मयुजतेः काटिपार्श्वमुजादितजतं भवेत् ।
 नतामिधानं क्त्वा चार्थे कथितं शास्त्रवेदिभिः ॥ १०८ ॥
 आवागनात् प्रसारति पार्श्वेभ्यां तु प्रसारितम् ।
 विक्रम परिचरति स्वाद् ध्यावृत्तमपोदनात् ॥ १०९ ॥

॥ इति यत्तुर्विषयः पार्श्वेः ॥

निहृताः शक्तिः शिवा कथितोद्धारिता तथा ।
 ऽति कथयतिवा योका कथितोऽविविधतयैः ॥ ११० ॥
 कथयः ताः कथी शिवा सप्तमी ॥ १११ ॥
 कथयः अनन्तमेवा सौम्या विभित कथिः ॥ ११२ ॥
 कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः ।
 कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः ॥ ११३ ॥

उद्धारिता इतिः सर्वज्ञितम्बोद्धारिताद् कथिः ।
 ॥ कथितकथणम् ॥

समथोद्पहितः कुञ्चितोऽम्बितोऽमृतकथयः ॥ ११३ ॥
 इति पञ्चविधः पदः कथयः स्वाभाविकः कथयः ।
 पारामखेन वेत्तु पार्थिवः सक्तु मूमी निपात्यते ॥ ११४ ॥
 प्रथोमेवातहृद् द्वान्यादुद्पहितवन्दं समे ।
 कुञ्चितया(म) (म)कं मूल्या समे वेत्तु पार्थिवः(तु) (रु)कथयते ॥
 कुञ्चित(ता) (तो) निपात्यते(तु) (तु) शक्तमनादिपु ।
 अम्बितादुत्तिपात्पदुत्ति(ते) (ता) वेत्तु समेऽम्बितः ॥ ११५ ॥
 पदाम्बितितिविज्ञानमन्त्रं पूर्वनादिपु ।
 समे वेत्तु पार्थिवः(म) स्वादमृतकथयः ॥ ११६ ॥
 पार्थिवयतगतिभः निष्कृषोसंघटनादिपु ।

इति पञ्चविधपादुत्तलकथणम् ॥

म(धो) (धा) पाञ्चवर्षान्मेव सादरं निरूपयामः । तत्र मुपयत्नात् —
 सर्वं सा (स्वा) क्त्वा कुञ्चितं च जातोऽदितिकोचिते ॥ ११८ ॥
 मलितोऽदितिकोचितं पावलोऽदितिकथयः ॥
 (म) कथितं सर्वान्मेव कुञ्चितं लोकानि कथयिः ॥ ११९ ॥
 पुटपञ्चमकथयिणि शोकावागुपगान्यतः ।
 समे (सम्बन्ध) ताः(नि) सम्बन्धं वापि) कथयिर्वैर्मे(ता) (ता) कथयत् ॥
 अनुकृतं स्वाद् कथयं सहस्रलोकिते मयम् (ः) ।
 + + + + + + + प्रष्टवः स्वाद् विनोदितम् ॥ १२१ ॥
 कथयि(क) (क) कथयः कथयः प्रोक्षणलोहितम् ।

इत्युद्धारणकथणम् ॥

पदवर्णनकथयं तां कथयि(र्मे) प्रथोऽम्बितः ॥ १२२ ॥
 कथयः कथयं कथयः कथयः कथयः कथयः ।
 कथा (पदः) (ता) कथयि(ते) कथयः कथयः ॥ १२३ ॥
 कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः ।
 पदः कथयः कथयः कथयः कथयः कथयः ॥ १२४ ॥

पादम् विधिं प्राप्ता तलोऽप्रा(जानि) अं नि)योमेव ।
 पादपार्था तथा पादो धारणमिव गच्छति ॥१२५॥
 एवं हस्तधरिणा तु कटीदेशे (शे) (शे) समाधेये ।
 भाद्रिकास्त्रिधाः सर्वे सार्थाः सर्वत्र कामयि ॥ १२६ ॥
 त्रेभिर्दले तु सार्थत्वं नो विचार्य विपश्चिता ।
 मायो लोकास्त्रिद्वानि बध्म(ते)ऽन्ते तेषु कानिचिद् ॥ १२७ ॥
 पेरणं त्येकस्त्रं चैव सुगिहरी दण्डरत्नकः ।
 ज्येष्ठानि समाधित्वा यत्पन्थे स्थानकारवः ॥ १२८ ॥
 मन्थारत्न(र) (क) वर्षमानसमिवाद्यत् स्मिन्ः वैष्णवं
 धार्यविद्वक्याभिनार्यकपरावृत्तानि तद् गारुडम् ।
 सूचीसप्त(व) (वा)शेचरा समनुता सूची विमञ्जीयुतं
 पाष्पां वैकट्योपरी (व) बद्धसर्वं सुचिकं वैषमम् ॥ १२९ ॥
 वद्यामनं नानामन्यो विषमानतरपूर्विकं ।
 पद्यामनं तदा शोकं कूर्ममनमवापम् ॥ १३० ॥
 वर्षमानं यदि स्थानं पद्मलिङ्गान्तरम् ।
 नम्यन्तं तदेव स्वान्त्वमेवदेवित्यारैः ॥ १३१ ॥
 तिरधीन्मुखौ पादौ धारिण्यं च सज्जते(?) ।
 स्थानकं वर्षमानाद्यं तद्यदनुत्पकोऽपि ॥ १३२ ॥
 धार्यदृष्टयुत्तरालमितिवा श्रेयाश्चतुष्टयं च सा
 त्दृष्टयैर्दुर्गं वि+ (?) बाहुयुगलं स्वभाषिकं गौडवम् ।
 कर्मागतं कटिगुरुकंदेवासमता नात्सङ्घुः कोडकः(?)
 स्थानं तत् समुदाहृतं समपदं पुष्पाजलिधेयम् ॥ १३३ ॥
 मञ्जीरस्थानसंज्ञे निषाःसिद्धकविष्टौ ।
 कुम्भितौ चरयो च यं स्थानं तत् स्वसि(कर्मकर्म) कं मलय ॥
 समदेकमेतं सुसंभवत् किञ्चिच्च ह्यनियतम् ।
 पुत्रदत्ता-मिलंभूदत्तकं वैष्णवं तदुः ॥ १३४ ॥
 वपुष्कृत्-मन्ते-नाः स्थानकं धारिणिविद्वत्तम् -
 लन्त-मन्ते-नाः धारिणः कीर्ति- धारिण्यैकम् ॥ १३५ ॥

धार्यदृष्टः समो यत्र तथा धार्यद्विद्वत्कम् (?) ।
 पराशुचं वरिष्ठं स्थानं स्थानकयोर्विदुः ॥ १३६ ॥
 भाद्रुम्भितोऽस्त्रिभूमिकम् तन्मयो वायुः सुदि ।
 बध्मान्मन्त्रालयध्यातं स्थानकं गार्कडं युषैः ॥ १३८ ॥
 धारणः कुम्भितस्त्रेकस्त्रिभूमिकः प्रसारितः ।
 कुरुधारिण्यिक्तो भूरी (सविष्टे) कविष्टं स्वयम् कियम् ॥ १३९ ॥
 वृद्ध्याः धारिण्यद्विक विरिभू पादौ प्रसारितौ ।
 यत्र तत् स्थानकं बाहुः समनुधीति नाम्नाः ॥ १४० ॥
 म्भ(भ) (य) ह्यनकरोत्तकं समपदं स(म) (मा) कटं निर्गता
 किञ्चित् सिर्वेति सिद्धोऽन्यधारायां वामं जलम्भान्वितः ।
 यद् यत्रं कटिवादनसत्तकजं नरीकलन्तले
 विद्वेयं ललितं शिषिञ्जिनीति स्थानं च लकोर्विः ॥ १४१ ॥
 एकपादः लयो यत्र कटित्तिर्दृष्टसोऽपरः ।
 स्थानकं तत् समुदित्तेक्याध्वविर्धं युषैः ॥ १४२ ॥
 एकः समोऽस्त्रिभूस्व स्वेसद्गुप्तसत्को (?) ।
 बाह्वर्थाचक्रुताशेषैकपादमित्यं युषैः ॥ १४३ ॥
 नम्यन्तं तदा सार्थं तत्तं धारणयोर्विदुः ।
 स्थानकं चतुरस्रं तत् कथयति विषयताः ॥ १४४ ॥
 पुरः पश्चाच्च चरयो धृतिरकुरुक्षेत्रौ ।
 तदा विषयधृतिं स्थानकं कथितं युषैः ॥ १४५ ॥
 समसूचिभित्तौ युषैः कर्कशैर् + नं यदा ।
 क(रे) (रे)ति कर्कशं तच्च पञ्चादमिति म्भुत् ॥ १४६ ॥
 उपविष्टेजस्रं वामो + दृष्टे स्याद् दक्षिणा यदा ।
 यद्धार्यस्थानं तदेवस्थां तदास्थानिभं तदा (?) ॥ १४७ ॥
 तदेवात्तरत्ता-नम्यन्तं कृते यदि ।
 धारयोर्विदुः तत् पञ्चमदृष्टोऽनम् ॥ १४८ ॥
 धार्यवि-मन्ते-नाः धारिण्यैकं लकोर्विः
 वपुष्कृतं तदेव स्थानकं कथितं युषैः ॥ १४९ ॥

दक्षिणे जानुमुनेन पारदहृन्दीकतः ।
 भावपादश्च यत्र स्यात् स्थावं कूर्गासनं स्तम्भ ॥ १५० ॥

इति वैश्विस्थानसप्तमः ॥

सरिषार्थपुरादी च स्वीतिकः स्फुरिकल्पना ।
 त्रिकुण्डकनमोलेषः प्रद्योतेश्च वैद्यन् ॥ १५१ ॥
 कर्पस्सलतिका लुण्ठ वरादी पादौ त्वा ।
 उद्वेष्टनं ततोऽङ्गः समस्तलतिका एव ॥ १५२ ॥
 ज्वालेषो इमरुको विधेयः कर्परी त्वा ।
 तपजे(?) नाह्वः पक्षो कलाटतिलकल्पना ॥ १५३ ॥
 केलाजामागोक्षी च पादो निस्तरकल्पनाः ।
 कल्पविद्यतिवलाः स्तुः कथिता लक्ष्यानिताः ॥ १५४ ॥
 भूपराः सेचरादेति भेदस्तत्र सर्त्तिकाः ।
 पात्रा उप्परपात्राश्च नाम वेद्यमुद्वेष्टन् ॥ १५५ ॥
 केलाज्येकेन पादेन त्रसं सरिका म्बेत् ।
 स्थितोद्दृष्टविकुण्डेन पादेनाम्ब(स)कुण्डनम् ॥ १५६ ॥
 यदुमचस्य(?) पादस्थ सा वैश्वार्थमुद्रिका ।
 स्वतिकाकारपटना चरयोः स्वतिका म्बेत् ॥ १५७ ॥
 मङ्गलीयुद्धमानेन पादाभ्यां नमर्षं तु वत् ।
 पुरतः प्रहृतो यानि पार्श्वतः स्फुरिका म्बेत् ॥ १५८ ॥

सा पुरिति प्रसिद्धा ।

सम्ब(र) कुम्बि(र)स्योमे स्थितोद्देषो त्रिकुण्डली ।
 प्रहृतः पुरतो यानि कुथिलेनास्त्रिणा यदे ॥ १५९ ॥
 जानुमानसमुक्षेपात् ततोऽङ्गेषः स कल्पते ।
 प्रहृतोऽङ्गेषः समुक्षेपात् प्रद्योतेश्च कल्पते ॥ १६० ॥

स भरण्युष्ट इति प्रसिद्धः ।

एषास्त्रिणा वदन्त्यस्य वेद्यनादे देष्टवः ।
 स्मरनात् स्थितोद्देषोऽङ्गेषोऽङ्गनादे ॥ १६१ ॥
 चरानिपहृतिभेदे (?) सुधा नाम पर्वतिना ।
 हृत्पुलां विनिकुण्डेन सिधा मोक्ष पुगटिका (?) ॥ १६२ ॥

उद्वेष्टो म्बेत् पादः स्यात् समीपे जनिने विदुः ।
 प्रहृतं नाम विधेवं श्रीहास्याने न्योमुष्ट ॥ १६३ ॥
 पश्चात् भारजन्हायेर्षेद्वेष्टेष्टवमुद्रितस्य ।
 उद्वेष्टोऽङ्गेषो जन्मोऽङ्गेषु दुर्गं मोक्षुष्ट इत्यने (?) ॥ १६४ ॥
 जगतः प्रहृतनिर्घन् चरयोः स्मरतः नमः ।-
 म्बे स्मरतिका नाम पादः मोक्षो विद्यमन्त्रैः ॥ १६५ ॥
 एवम्बेष्टवः इत्या पुरतोऽङ्गेषु प्रत्ये च ।
 त्रिकुण्डे कृते तेन ततोऽङ्गेषः स कल्पते ॥ १६६ ॥
 एकास्त्रिणा स्थितो स्थिता प्रानविधेयं यद्वत् ।
 म्बेत्तस्य म्बेत् + तु इतरोक्तना - + ॥ १६७ ॥
 - स्थिका सप्तकुण्डैः पादो वदन्त्यः स्तुतः ।
 त्रिका लक्षणं चार्थं पुरोदेवं स्थिते पदे ॥ १६८ ॥
 पादाज्ज्वालेनाङ्गेषुर्विशेष इति तः ।
 मिथाय चारपादेऽपि कर्परीकपुरास्थितौ (?) ॥ १६९ ॥
 एतः कर्परीविधौ द्वयदाङ्गविद्यारदैः ।
 नृपे च कर्परी कर्परी उद्वेष्टोऽङ्गेषु ॥ १७० ॥
 यपार्थनासनं तन्वैस्तदाङ्ग इति कल्पते ।
 इत्यने वास्तुः षष्ठाः समुद्रो पुरिदुता ॥ १७१ ॥
 म्बेत्तस्यैकल्पनां स्थाने तस्य लक्षणम् ।
 पादायानीय वरिष्ठा प्रहृतोऽङ्गेषुमन्त्र ॥ १७२ ॥
 कलाटतिलकं पादो कलाटतिलकः स्तुतः ।
 एतिः उद्वेष्टनार्थेन चरणाभ्यां पयोऽङ्ग (?) ॥ १७३ ॥
 कलाटतिलकं इत्येव कथितो म्बेत्तस्यैव ।
 जरी तदन्वयेन सङ्गो व्वापादकः ॥ १७४ ॥
 त्रिदिव्यायमन्त्रस्तदन्वयः (?) उद्वेष्टननिर्घन्तः ।
 पादो विन्धवः मोक्षो नृबन्धविद्यारदैः ॥ १७५ ॥
 त्रिकुण्डलान्तं यद्वेष्टोऽङ्गेषु कल्पते ततः ।
 त्रिकुण्डलान्तं यद्वेष्टोऽङ्गेषु कल्पते ततः ॥ १७६ ॥

करी समनसो द्विष्टी विद्विष्टी च प्रयोगतः ।

बेचनारी समपादाकृत्वा गानात्स्थानसमाश्रयम् ॥ १७७ ॥

इति (पयः) पाचलशब्दप्रथम् ॥

अथोत्प्लवङ्गीकरणम् ।

(१) क) अन्ते दीर्घतरणं विन्दुः सा खोहली तथा ।

अधिसमेति चत्वारि योग्येदस्तद्वान्तरे ॥ १७८ ॥

वैजयन्तानके शिवाया त्रिभुवपाती(तां) मिः(ः) तावजिह्वम् ।

तदुक्तं दीर्घतरणं करणं नृपदेदिभिः ॥ १७९ ॥

क) नं कुर्यान्मानिषाय भुवि तद् यचोपलक्ष्यं शिरो-

निशिसाक्षितदीर्घकः कट्टिगटीकान्मुक्तान्नुः शिरी ।

कृत्वा न्यं चरणं तदुत्प्लवङ्गके तज्जातुनत्पिथी

माहृत्तज्जलशानि नाम करणं यद् कथ्यते कोविदेः ॥ १८० ॥

शिव्या समपदेनेष पुरः कृत्वोपपेक्षनम् ।

पुरोवसितयोः शार्प्यं दिन्दुस्तन् करणं नतम् ॥ १८१ ॥

संवेद्य दिन्दुकरणम्(२) मानसिचतं यदि ।

अन्यं किमिन्दुद्वयं तदेवोर्ध्वान्नं मतम् ॥ १८२ ॥

अन्यं नतद्वयं चेषितन्यात्प्रथमतस्तकम् ।

उत्पानस्थानकोपेतं नतेराजगद्गुच्यते (१) ॥ १८३ ॥

(ना) (श) मीमाक्षोरसञ्जेन विरः प्रपृष्टमहीतकम् ।

सुप्रा वदान्यामपतनं (१) कथलं नृवीनं भवेत् ॥ १८४ ॥

समपादास्मितेरुषी यत्र त्रिकविचलेनम् ।

उत्तल्य पतनं त्रिविम्बं खेट्टी तैव कथ्यते ॥ १८५ ॥

खेट्टदीपतले यत्र सुप्रतिनिमित्तकम् ।

करणं तद् परसुतं + + निगद्यते ॥ १८६ ॥

उक्तुय समपादेन परसुत्वं सप्तसिधितः ।

उक्तुय इत्यपि + भू मन्त्रिपतेर कां विः (१) ॥ १८७ ॥

उक्तुय पठय विधेर उक्तुय + पठयः ।

उक्तुय उक्तुय + पठयः + पठयः + पठयः ।

उक्तुय उक्तुय + पठयः + पठयः + पठयः ।

उक्तुय उक्तुय + पठयः + पठयः + पठयः ।

एकपादं च. अर्जुन, त्रु(१) वैश्वान्वित, दण्डमण्डान्, स्वेष्टाकरण, पद्मानान्, समन्वित, विषयान्वित, गण्डयान्वित, गण्डासन, कुन्तिल, गोमुसा-
सन, वायुभजन, मानयन् इति बहुविधस्वप्नकानि कथ्याभाष्यपरि लो-
कानि चेत् स्थानकप्रवृत्तानि करणनामानि भवन्ति ।

उत्तममणिका तैव चक्रमणिका तथा ।

अन्तर्मनरिका तैव बाहुभ्रमणिका तथा ॥ १९० ॥

कदम्बमन्त्री तैव पञ्च भ्रमणिकाः स्मृताः ।

अथ पूर्वैस्तुक्तानि वेद्यजानि वदामहम् ॥ १९१ ॥

मुक्त(अः) स) मीठवं च लज्जितौ च तूष्णी ।

अनुनासं अमार्गं च अङ्गा रेखा सुतेस्ता ॥ १९२ ॥

अङ्गणं ततो पालं पीलापि नक्षत्रिणम् ।

किन्तु तदहोरात्रौ लो वेवर्तनमतः परम् ॥ १९३ ॥

स्थानं च कनार्षेण लक्षणं प्रतिपद्यते ।

गान्ध्याभरणवशाधैरेत्यने(क)प) अयकरणात् ॥ १९४ ॥

प्रमोदयन्तु वक्रकान्तिर्मुसरसविभः ।

वाल्गविक्रियाध्यान्पुत्रोभागेष्वाभावेत् ॥ १९५ ॥

गात्र यदि स्थितं सम्पद्य मीठवं तदुदाहृतम् ।

नदि मीठवदीनाहं शोभते नाह्वयुत्तमोः ॥ १९६ ॥

नात्रं नृपं च सर्वं हि मीठवं सम्पत्तिदम् ।

सर्वत्रमुक्तकृतातो अक्षयमसोषतः ॥ १९७ ॥

हर्षोत्कर्षस्तु भावद्वैतैरिदित्थिभीषणे ।

यदि नान्यं समाह(२) (३) वापलात्तदुद्भवम् ॥ १९८ ॥

नर्तदौत्सुक्यव्यथविचारो भाव उच्यते ।

स्थानं च नयोरेव शिवाया गन्भीरवागतः ॥ १९९ ॥

अङ्गण-उक्तुयं (ता) उत्तमानं सुदृढं भवेत् ।

यथा-उक्तुयं (ता) उत्तमानं सुदृढं भवेत् ॥ २०० ॥

उक्तुयं उक्तुयं (ता) उत्तमानं सुदृढं भवेत् ।

उक्तुयं उक्तुयं (ता) उत्तमानं सुदृढं भवेत् ॥ २०१ ॥

अत्रत्य काल्या नृपे शक्रेति परिकीर्तिता ।
 शिरस्पात्रोभय विधिमुत्सोक्ता यदि (?) ॥ २०२ ॥
 दरपते चक्रमाधुर्नान् सोका रेवा विचक्षणैः ।
 काञ्चिकाभिनयो नृपे विकटाङ्गविजितम् ॥ २०३ ॥
 यदि प्रपत्ते तन्वैः सुरैस्तत् तद्वीरितम् ।
 ताप्यवातिषु नृपेषु मनुष्येषु प्रथम् ॥ २०४ ॥
 उक्तोऽङ्गनङ्गमुद्दिष्टमणं स्वमर्षमन्वयम् ।
 अस्त्रिभानिनाः सर्वे सति(ता?) वायसनाश्रवाः ॥ २०५ ॥
 नर्तकीविपद्यस्मात् सत्साद्द्वारं तदुच्यते ।
 सामे च मन्दगन्ने नर्तक्यां यदि वक्ष्यते ॥ २०६ ॥
 अस्त्रिं गार्भवीविक्रं चिन्तापीति निगद्यते ।
 यदि धर्माङ्गनमनसायासोने वसेत् ॥ २०७ ॥
 विष्णुषु प्रथमेषु तवाधिः समुदाहृता ।
 मुनयोः स्तनमुषो वा सात्वतपुत्रं यदि ॥ २०८ ॥
 (स्य) (स्य)न्दने सुकुमारं स्वोदेत् किपु निगद्यते ।
 नर्तने यदि नर्तनयाः स्तनयोः शिपकल्पनम् ॥ २०९ ॥
 सस्पन्दे वाहुर्धनमेतत् तरहरं विदुः ।
 यदि रूपो + सदर्शनं नर्तनधर्मां सुदुर्लभम् ॥ २१० ॥
 बहुलजति भावेन समुद्रासं प्रचक्षते ।
 वाञ्छिकाभिनयो वायपादानामुचिनः समः ॥ २११ ॥
 यदि पत्नीते तन्वैस्तद् वैवर्तननीरितम् ।
 करणभिनयस्त्वान्ते विपमस्वातरस्य वा ॥ २१२ ॥
 रूपनैः शोभाभिः शिवाभिः रूपनमुच्यते ।
 केश्य पेरिपार्द नां पद्भिः कल्पनेऽमुष्वा ॥ २१३ ॥
 नृपैः शोभा कैवर्तः ।
 नृपैः शोभा कैवर्तः ।
 नृपैः शोभा कैवर्तः ।

धर्मविपद्यम् ।
 धर्मविपत्ता नृपान् पूर्णान् पुरातनमहीशुभान् ।
 तद्वदुच्यन्तारोपः केशारः स्नात् सधापतेः ॥ २१४ ॥
 उक्तो वदन् सुद्रपष्टिस्तवपाजनाः ।
 गालाश्रवा सोका धर्मैरिति विचक्षणैः ॥ २१५ ॥
 सम्यक्प्रतिज्ञावादिहास्यमेवमनाश्रवायम् ।
 विकटभिनयेनेतं शगई तत् प्रचक्षते ॥ २१६ ॥
 + शैः लङ्गैर्गैर्वा + + स्ताजतिसेषुलम् ।
 गीयते नृपुर्धं तत् सम्भविचानुराजम् ॥ २१७ ॥
 रश्मे सिद्धान्तरान् वाचसमुदायत्रये क्षमात् (?) ।
 उदाहारिणं यत्र गानं शेषं तद्वीरितम् ॥ २१८ ॥
 समहर्षं म्पदादौः क्तो दिव्यकथां भवेत् ।
 ततः सं पदं शेषं वेक्षारं तदनन्तरम् ॥ २१९ ॥
 प्रुङ्गकर्म ततो वापं ततः पहरणमिधम् ।
 काचपद्मिणुक्ता पेरणस्य विचक्षणैः ॥ २२० ॥
 श्रेष्ठारं वदन्तं पूर्वं यत्तर्पं न ततः परम् ।
 ततो वार्धं न क्विदायमन्तरां न ततः क्षमात् ॥ २२१ ॥
 भवकल्पनाः केति वेकसोने वायपद्मतिः ।
 समहर्षं पुरथा तलम्पारभटाङ्गम् ॥ २२२ ॥
 दुसवर्षं लो श्रेवं तद्वारं तदनन्तरम् ।
 श्रेष्ठारं न ततः शब्दात् दुसवर्षमाङ्गम् ॥ २२३ ॥
 ततो रिपनवि(का) की)यं ततः पहरणमिधः ।
 प्रुङ्गकर्मति विज्ञेया गुण्डीवायपद्मतिः ॥ २२४ ॥
 पेरिपार्दिजये गीत्यपद्मतिः कश्चतेऽमुष्वा ।
 वापेन स्या गीत्यया मेलायां तदनन्तरम् ॥ २२५ ॥
 नैवेऽमुष्वा - जेन सापते गुण्डीवायपद्मतिः ।
 प्रुङ्गकर्मति विज्ञेया गुण्डीवायपद्मतिः ॥ २२६ ॥
 पेरिपार्दिजये गीत्यपद्मतिः कश्चतेऽमुष्वा ।
 वापेन स्या गीत्यया मेलायां तदनन्तरम् ॥ २२७ ॥

प्रथमा च न दीपने वाक्ये च यथाशक्तम् ।
 यथाशक्तं च नृत्यते सा विद्या शुद्धमदिति ॥ २२० ॥
 युवा मृदुश्च निरालम्बश्चनिरालम्बस्तथा ।
 अहङ्कारात् रसकिञ्च ततः स्वादेकालिका ॥ २२१ ॥
 हृदयेषा पद्मतिर्निष्ठा साकशास्त्रा विचक्षणैः ।
 पेरण्यास्त्रा च सञ्चलत्वा शुद्धे छायात्मने तथा ॥ २२२ ॥
 दुषकरं पहरण्य शक्तिधान्यरवादसम् ।
 पद्मतिवित्तये शुद्धचित्ते सात्म्यसंज्ञके ॥ २२३ ॥
 तत्त्वपद्मतिमेतद् वाचं कुर्वाद् यथोचितम् ।
 यतो हस्तस्ततो दृष्टिर्भेदो दृष्टिस्ततो ज्ञः ॥ २२४ ॥
 यतो मनस्ततो भावो यतो भावस्ततो रसः ।
 यत्र व्यथातुमी तत्र + + दृष्टिभिर्भेदितैः ॥ २२५ ॥
 श्रीश्लिष्टमिश्रयं कुर्वाद् विमतीर्षरहितैः ।
 अज्ञेनात्मन्येद् भीतं हस्तेनार्थं मर्त्ययेत् ॥ २२६ ॥
 अशुभ्यां भावयेद् भावं पादाभ्यां तास्तिवर्षसम् ।
 तास्त्रयं कांक्षतास्त्रयं पण्डितका सद्गुर्विका ॥ २२७ ॥
 पदद्वयं हृद्द्वया च मूदङ्गः करया ततः ।
 हस्तादिवाचसन्धेदो कथ्यते दण्डशक्तके ॥ २२८ ॥
 कृपवीचनपर्यैश्च समाना दीर्घलोचनाः ।
 (सुक । कृष्) मध्या विकल्पाब्जाः शीतानुभवयोधराः ॥ २२९ ॥
 चतस्रैः कञ्चुकेर्वृका नागावर्षेदिपिभितेः ।
 + + + + + नूतुरात्कृत्वाश्चमयः ॥ २३० ॥
 मात्स्वानुलेपसम्पन्नाः सर्वानरधुनिताः ।
 सारवाणाः मगलनाथ शिवः पार्वं पकलियाः ॥ २३१ ॥
 चावहलं सकारभ्य हे हे पात्रे विलिखेत् ।
 भवेत्पुरादहन्तानि जगत् तावद् ब्रह्मसि ॥ २३२ ॥
 ज्ञानोष्ण(र) विद्युत्वा पापि पुराहृदयसु तथा ।
 सुखे दादाशुचिर्वा च (र) वाधात्कसनमित्यत् ॥ २३३ ॥

स्यादर्थे + + हस्तचक्रनेपथ्येर्द्वैतुतथ ।
 नागावर्षेः स्यात्तुके सपत्र(र)सप्तमिन्वत् ॥ २३४ ॥
 दण्डरावणिति प्रोक्तं नृचक्रमेवविचक्षणैः ॥ २३५ ॥
 एते सर्वात्मिकावलीसर्वात्मिकेविवरिषे कानिचन्यवकाशां
 पुनश्चर्यां नाम सार्वविद्यालयम् ।

अथ सप्तममधिकरणम् ।

गीतं वाचं च नृत्तं च स्यं ता(ले) ले, विराजते ।
 कर्मात् तास्त्रयस्य च स्ये तद्वयानुगमनः ॥ १ ॥
 (अशुभपरिनिवृत्तपरायणसुते कर्तुम् ।
 यः कालः क्षुभिसम्भेदात् तत् सार्धं शरदं प्रति (र) ॥ २ ॥
 ज्ञः श्वैरदितिः स्यात् काष्ठा वादक्यः सिका ।
 अद्य काष्ठा विषेयः स्यात् कास्त्रयस्त्रयस्यैः ॥ ३ ॥
 कृत्स्निकुशिकुशुभिः स्यात् तास्त्रयस्यैर्दुर्लभं येत् ।
 अर्धेदुताभ्यां विन्दुः स्यात् विन्दुभ्यां तु स्युर्भवेत् ॥ ४ ॥
 स्युभ्यां तु युक्तः लेखो लेखिणिः प्लुत् एव च ।
 इति भावयताः प्रोक्तो मयोगा तास्त्रयैदिनः ॥ ५ ॥
 आवापदिर्दुर्गादिर्वा + + परिश्रीतिः ॥
 तथावा(पे) र(ले)ऽत्र लिख्यन्तो विधेयोऽत्र मयेऽनन् ॥ ६ ॥
 अथा तास्त्रयं विधेयाः सन्निपत्तुथ सन्तः ।
 आवापसंज्ञकं श्रेयसुपादाहृत्किञ्चनम् ॥ ७ ॥
 अस्तस्येव हस्तेन निष्यत्ताफलं प्रथमतः ।
 तत्र दक्ष(गुप्तः) शेषे विधेयः सन्निपत्तये ॥ ८ ॥
 नृदधाकुञ्चनं श्रेयं मयेऽशक्यमवगतत्कम् ।
 शन्या दक्षिणपानस्य तास्त्रो वासस्य ईर्षितः ॥ ९ ॥
 इमयोर्दन्तयोः पत्रः शक्तिवान इति सन्तः ।
 हृत्का मर्त्यो कृष्णा दन्तिनी च वि. स. र. ईर्षितः ॥ १० ॥
 शक्तिना च एतदा च धिना वाहनी यदा ।
 पदानिपत्ताः स्युः सन्निपत्ते तदति ॥ ११ ॥

कृपया कुञ्जरमया च वधाक्षया च बन्धिनी ।
 विमर्शितोपरिष्ठेन विद्धिमोषाननसतः ॥ १२ ॥
 कर्णोद्भूतिः पताका स्यात् पतिना पतिता ह्रुवः ।
 लम्बहस्तायां पञ्चमो मानसुखान्तो ऽपि यत् ॥ १३ ॥
 तल्पमागपरिष्ठेया नावा ताकनका बुधैः ।
 द्विभ्यावा स्यात् कला विधे चतुर्मात्रानुवर्तिके ॥ १४ ॥
 महानया च विद्धिर्विक्रिमे स्फुराद्वाता ।
 ताकनकाकनकी वाः क्षालोद्गी तपयाक्षयः ॥ १५ ॥
 विविधः स च विज्ञेयो ह्यतो मन्त्रो विरुचिष्ठाः ।
 सद्यवानाद् यतिः शोकशिशुवित्तु यथाकनय ॥ १६ ॥
 मया क्रोतवदाक्षया च गोपुच्छ जेति सा विधा ।
 अथ देशीगता मार्गा सद्यन्ते लक्षतन्त्रयाः ॥ १७ ॥
 तत्र विप्रतरथैकसता विप्रन्त्रोऽपरः ।
 अतिविप्रतमथेति तत्सर्वं निरूप्यते ॥ १८ ॥
 माया विप्रतरां देया ह्यपि विप्रतमे मता ।
 अतिविप्रतमे मार्गे कला तु ह्यन्यथेति ॥ १९ ॥
 अथ विवादिमार्गेषु स ताकः स्याच्चतुर्विधः ।
 चतुरस्रमथा व्यक्तो विधः स्यादवसानकः ॥ २० ॥
 तत्र चतस्रुटः शोडशस्रुटोऽप्यन्येतिभिः ।
 स विविधकतः पूर्वं द्विकृत्स्न चतुष्कतः ॥ २१ ॥
 तथा चतस्रुटस्रुटयो युक्तो + + च विप्रमात् ।
 विद्धिदैरभ्य(वि)द्धिदैस्ताक्यैर्वै ह्युगदिभिः ॥ २२ ॥
 किन्तो बहुमङ्गलिः स ताकः स्यादसंशङ्कः ।
 सण्ठोऽपि चतुरस्रावकाजयो विप्रसम्भवे च ॥ २३ ॥
 सर्वत्रैवेति निर्दिष्टधतुर्वा तन्त्रेयेदिभिः ।

अथ ताक्यैः —

चतस्रुटश्चाचतस्रुटः सप्तविंशत्यङ्गुलः ॥ २४ ॥
 सप्तविंशकं चतस्रुटं आदितानन्दकं ६००० ।
 चतस्रुटं विद्धितीक्ष्णं कर्मणः विद्धिविद्वदः ॥ २५ ॥

श्रीरङ्गः रतिशीलश्च रङ्गतालः परिश्रवः ।
 मन्त्रोऽस्यकीलक्ष्य विविधो वीरविक्रमः ॥ २६ ॥
 हंसकीलो कर्कराज्यदुद्रामधिवरस्ततः ।
 रङ्गोपेतो राजतालः सिद्धिविशीडितस्ततः ॥ २७ ॥
 बनपत्नी कर्षेद्वास्ततो रङ्गपदीपकः ।
 हंसनयः सिद्धिनादो यतिज्ञानोदसंशङ्कः ॥ २८ ॥
 मन्त्रेणरमलीलश्च रङ्गानन्द एव च ।
 तत्तन्मन्त्रलीलः स्यात् स्यात् ततः गिरानन्दः ॥ २९ ॥
 अथकीर्तियोगानन्दः प्रतिपालो द्वितीयकः ।
 मन्त्रतः कीर्तितानो विजयो बधमहाकः ॥ ३० ॥
 राजविद्यापरो मधो जयतालः कुडुमकः ।
 ततो विस्वाककः श्रीडा विमङ्गिः केरकपिचः ॥ ३१ ॥
 श्रीकृष्णैर्निन्दुमाली च समतालश्च नन्दनः ।
 तदीय मा । १) गो म(शिका ! द्विधा) च देविकां सप्तमद्विधा ॥३२॥
 अग्निन्त्रो नरकीडा मलतालश्च दीपकः ।
 अथज्ञानो विधयो नान्दीकुन्दकर्मको ॥ ३३ ॥
 एकतालश्च महालक्ष्मणुतालश्च दोन्तुनी ।
 महानारायणवेङ्कटेश्वरैश्च सप्तशेरतः ॥ ३४ ॥
 यतान्तेलरङ्गान्तो जगदाश्रयः सप्तशेरतः ।
 शम्पा च अतिमहद्व्य तथा राजसूतविक्रः ॥ ३५ ॥
 तस्मात्पुरि विज्ञेयो वसन्तो बलितो रतिः ।
 करकल्पचतुर्विधैश्च पञ्चकोर्षवस्तथा ॥ ३६ ॥
 ततो कर्षयतिथैश्च राजनारायणः स्रुतः ।
 नन्दमैत्र विज्ञेयः शर्पटीलोचनशेरतः ॥ ३७ ॥
 ततो राजकितानः स्यात् ततः श्रीरामन्त्रो जयः ।
 श्रीरामैर्निन्दितश्चान्तो जयिगतिगनायनः (१) ॥ ३८ ॥
 अथचतुर्ष्वङ्गुलान्तो रामवर्षवर्षकः (१) ।
 तत्तत्तयेति क्षणान्तो (को) १) कर्मणश्चैव ताकः ॥ ३९ ॥

अथाष्टममधिकरणम् ।

नीले कले च नृने च सप्तद्विधाः पास्तम् ।
 को(पु)र्वीदिनास्तम् अथो (प) का(द)निर्मयः ॥ १ ॥
 एतास्तद्विधो यो यद्विधिविधिनोः ।
 स्वप्रस्तवप्रस्तवो वतः स(द) इति कीर्तितः ॥ २ ॥
 तथापि कां (स्य) (म्) (स) यो यद्विधिविधिनोः ।
 इति योके सप्तद्विधिसप्तद्विधिविधिवत् ॥ ३ ॥
 अथपि कथादीनां कथनं च तथापि ।
 अस्त्यस्तपद्यते एते सर्वस्वपद्यते ॥ ४ ॥
 पिशाचास्यपिशाचास्त(पु) पिशाचियेपिशाचिनोः ।
 कन्दरास्यकर्ण(पु) कन्दरापिशाचिनोः ॥ ५ ॥
 सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यपिशाचिनोः ।
 नाशस्त्यस्त्यस्यैव नाशस्त्यस्यैवित्यम् ॥ ६ ॥
 सिद्धान्तं सुप्रसन्नं तन्मयो विमिश्रितम् ।
 कीर्तय कथा सुप्रसन्नो मन्त्रः कीर्तितम् ॥ ७ ॥
 यद्विधिविधिनोः सर्वस्वपिशाचिनः ।
 विधय(दु) का(द)नन्त्याः सर्वस्वपिशाचिनोः ॥ ८ ॥
 इत्यपि च सुप्रसन्नं सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 योन्तु सर्वस्वपिशाचिनोः यद्विधिविधिनोः ॥ ९ ॥
 यद्विधिविधिनोः सप्तद्विधिविधिनोः ।
 सौम्यास्त्यस्यैव सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १० ॥
 देवो योन्ते (सि) के (पु) (दु) यद्विधिविधिनोः ।
 इत्यपि तथापि सप्तद्विधिविधिनोः ॥ ११ ॥
 अथपि शास्त्रास्त्य विमिश्रितस्वपिशाचिनः ।
 पिशाचिनोः सप्तद्विधिविधिनोः यद्विधिविधिनोः ॥ १२ ॥
 यद्विधिविधिनोः यद्विधिविधिनोः ।
 सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नः सर्वस्वपिशाचिनोः ॥ १३ ॥

को(पु)र्वीदिनास्त्यस्य सुप्रसन्नस्य ।
 कथायां सप्तद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १४ ॥
 अथो सप्तद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यन्मन्त्रः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १५ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १६ ॥
 इति सर्वे यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १७ ॥
 यन्मन्त्रस्य सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यन्मन्त्रो सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १८ ॥
 यन्मन्त्रो सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ १९ ॥
 सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 योन्ते सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २० ॥
 अथो सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २१ ॥
 योन्ते सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 योन्ते सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २२ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २३ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २४ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २५ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २६ ॥
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ।
 यद्विधिविधिनोः सुप्रसन्नस्य सुप्रसन्नस्यैवित्यम् ॥ २७ ॥

पूर्वापरविरोधादात्मकः । स्व)प्रविशन्त्यः ।
 निवृत्तत्वं प्रेत्यु लम्बदायविहीनता ॥ २८ ॥
 इत्यादयस्तु शालकैर्वाः सन्निहृदःश्लः ।
 क्लृप्तत्वं च यो वेति मार्गैर्दोषाभ्यामप्यम् ॥ २९ ॥
 उत्तमः स परिशेषः शाश्वतेषु मर्ताःशेषैः ।
 वेति नार्थाग्रत्वं तत्त्वं सङ्घर्षः च ॥ ३० ॥
 सम्पत्पु खनाति यो वेतिश्लेष लघं च सौष्ठवः ।
 शास्त्राद्ये सङ्घर्षेण गुणदोषैस्तदीयकैः ॥ ३१ ॥
 काव्यत्वं तयोर्ज्ञेया द्वाभ्याम् । च/प्रत्ययशाब्दौ ।
 सम्बन्धस्यपरिधानं धन्दोषिचिर्चित्तुजम् ॥ ३२ ॥
 अविधानेषु द्वाभ्यां चदानामपि कर्तव्यम् ।
 सप्त्यातिशयीयात् आनुषे रसभाषयोः ॥ ३३ ॥
 अलङ्कारेषु चातुर्थे सु(र) । तात्त्वं गुरावता ।
 सुस्वरत्वं सुशेषत्वं देशीयैरेवमिह ॥ ३४ ॥
 देशभाषापरिधानं मनुष्यैस्तुङ्गरीयम् ।
 नृपे वापि मणीयात्वं तर्कान्मानदंशो ॥ ३५ ॥
 प्रतिभात्वं चयत्तित्वं सम्प्रतिचानुसन्धम् ।
 अविशद्वल्लक्षणं चतुर्थांशु पा(र) । ट)वम् ॥ ३६ ॥
 सर्वैयन्त्रबोधश्च मुक्तिराले मरुत्तम् ।
 त्रिस्थानान्यासितुभयः प्रयोगः कोनरर्कश्च ॥ ३७ ॥
 आदिशार्थैश्च विर्वाहैः साधर्म्यकविता तथा ।
 यथोचितदन्त्यासामागम्यं वरकदापि । प्यता ॥ ३८ ॥
 सावधानात्मिकान्तर्यामिनिवरे प्रथमम् ।
 एते सामुपेयकारस्य गुणाः सन्निहृदाहताः ॥ ३९ ॥
 मान्योपेयकारस्य तद्वत्तत्त्वानुसृतिः ।
 तदर्थं च एते ... ॥ ४० ॥
 इत्युक्तं ... ॥ ४१ ॥
 विनाशितुष्टावस्तं ... ॥ ४२ ॥

नाने मूलानिचयत्वं सीमितं तथा तुम् ।
 साधारणिकानिचयत्वं तान् आगमने च ॥ ४३ ॥
 अत्रात्वं सङ्घर्षं त्वथावा धातुधनुर्द्वये च ।
 दोषैरेतौष्येते यो विद्यावाग्येयकाकाः ॥ ४४ ॥
 मृदुलमसङ्घर्षं सातन्त्र्येयमेतौ ।
 सुदृतासङ्घर्षे सुदं विषयं प्राक्कनं - वा ॥ ४५ ॥
 अतीति (र)ने सङ्घर्षे च न संवेदुर्गन्तव्यः ।
 कर्मा विषयन्तुल्यं ततोऽहममरुत्तम् ॥ ४६ ॥
 नयोः प्राक्कनानुसन्ध कर्मा म्प्राक्कनं च ॥ ४७ ॥
 च. कुर्वीत नान्ये सुदं विरयं प्राक्कनं तथा ॥ ४८ ॥
 उपन्येषुत्तम्. सोऽप्युद्दिष्टे (शे) । प्रत्ययः ।
 कर्त्तं विरन्तुल्यं म्प्राक्कने तेषु मरुत्तम् ॥ ४९ ॥
 माल्ये प्राक्कन्येव कर्मा केनचन म्प्राक्कनं ।
 अथयो म्प्राक्कनस्य मरुत्तम् + + - - + ॥ ५० ॥
 प्राक्कनानुसन्धस्य उत्तमः प्रवेर्कः च ॥ ५१ ॥
 सामुपेयकारस्योद्दिष्टे सुदं मरुत्तं मरुत्तम् ॥ ५२ ॥
 उत्तमं मरुत्तं वा मरुत्तमरुत्तं वा ।
 कुक्कुत्तं सङ्घर्षं गुणवेषान् विनामरुत्तं ॥ ५३ ॥
 सातन्त्र्यं तयोर्ज्ञेया द्वाभ्यामप्यम्प्राक्कनं ।
 अनिन्धार्थकं किञ्चिच्च द्विविधं मान्यः मरुत्तः ॥ ५४ ॥
 कथं च मरुत्तं तेषां कानोद्दिष्टुम्प्राक्कनं ।
 कियारः अनलक्ष्य गतिश्चः सुचरन्त्या ॥ ५५ ॥
 सुलक्षः कियारौ च सुचितं मान्यमरुत्तम् ।
 र्देहः सान्निध्यः सुलक्षणोऽपि मरुत्तम् ॥ ५६ ॥
 सामुपेयकारस्य मरुत्तमरुत्तं मरुत्तम् ।
 कियारः केनचन विनामरुत्तं मरुत्तम् ॥ ५७ ॥
 मरुत्तमरुत्तं मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तम् ॥ ५८ ॥
 मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तम् ॥ ५९ ॥
 मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तं मरुत्तम् ॥ ६० ॥

पूर्वापरशिरोगात्राभ्याम् (२१) च विप्रश्रयः ।
 निवृत्तत्वं तत्रेणु सन्मदायविहीनता ॥ २८ ॥
 इत्यादयस्तु यावत्तद्विद्याः सन्निवृत्ताः ॥
 कथञ्चन च यो वेति सार्वदेहीनतासु ॥ २९ ॥
 उच्यते स विद्विषः साक्षरेणु मन्त्रिभिः ।
 वेति सार्वदेयं कथं कथं च स मन्त्रः ॥ ३० ॥
 सन्मदाय विद्यायां देहात्कथं कथं च शेषतः ।
 साक्षरेणु मन्त्राद्ये सुवदोषैस्तदीयैः ॥ ३१ ॥
 सार्वदेयं चोर्ध्वं वा दद्यात् (३२) चरतासु ।
 सार्वदेयात्तद्विद्यां सन्निवृत्तिविद्युत्तु ॥ ३२ ॥
 सन्निवृत्तं दृष्टत्वं कलानामपि कीदृशम् ।
 सन्निवृत्तत्वं चातुर्वि रसमासयोः ॥ ३३ ॥
 अतश्चानु चातुर्वि सु (३४) ताकत्वं युगलम् ।
 युगलत्वं युगलत्वं देहीरमेवनिवृत्ता ॥ ३४ ॥
 देहात्तद्विद्यां सन्निवृत्तानुवर्तनम् ।
 दृष्टे वापि सन्निवृत्तं तर्पयत्सामुद्रकम् ॥ ३५ ॥
 प्रतिमानं सन्निवृत्तं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ।
 सन्निवृत्तानुवर्तनं चातुर्वि सु (३६) चरतासु ॥ ३६ ॥
 सर्वमन्त्राद्येण च सुचिदाद्ये मन्त्रात् ।
 विद्यायास्तद्विद्युत्तुः सद्योः कोनवर्तनम् ॥ ३७ ॥
 साक्षरेणु सन्निवृत्तः साक्षरेणु सन्निवृत्ता ।
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ३८ ॥
 साक्षरेणु सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ।
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ३९ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४० ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४१ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४२ ॥

माने मन्त्राधिकारः विद्विषः सन्निवृत्तः ।
 साक्षरेणु सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४३ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४४ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४५ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४६ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४७ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४८ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ४९ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५० ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५१ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५२ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५३ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५४ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५५ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५६ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५७ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५८ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ५९ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६० ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६१ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६२ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६३ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६४ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६५ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६६ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६७ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६८ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ६९ ॥
 सन्निवृत्तानुवर्तनं सन्निवृत्तानुवर्तनम् ॥ ७० ॥

ह्युत्तमनाद् गायक्यायवद् गयकान्वितः ।
 उद्धतः शोषहा + + + कीर्तिने मीतयेदिति ॥ ८९ ॥
 करोति सुश्रमास्यच्छावागतविभ्रमम् ।
 मिश्रणं स परिशेषे नीतप्रशस्त्यं दुर्लभिः ॥ ८९ ॥
 (वाः) (रु) (रु) यवली चैव साधुदधिक इत्यपि ।
 गायक्यान्वेको यः सुगीतं लक्ष्म्यान्वितम् ॥ ८९ ॥
 एकते गायकः स स्याद् द्वौ चैव वयस्यगच्छे ।
 विदित्वा बहुमिर्वस्तु गीतं गायति गायकः ॥ ८९ ॥
 स इन्द्रगोपयस्तेषां पूर्वः पूर्वां भवेद् वरः ।
 गुणैरेतुभिरस्त्रीषु तारत्नयन्तोपकृते ॥ ८८ ॥
 विदितास्तिस्रस्तुर्वं भद्रे मोक्षे च दक्षता ।
 स्वारत्नयन्तो गन्धर्वमभ्युत्थयति ॥ ८९ ॥
 सर्ववस्तुषु गायुषं तारद्वयं सुरलता ।
 श्रमेण (पुः) सु/यत्ने च रावतगच्छकीलतम् ॥ ९० ॥
 विद्वान्तं कण्ठस्य वदयत्यवधारया ।
 कटे न्यसे च शगत्स गौडीनित्योत्प्रेततम् ॥ ९१ ॥
 क्षिप्रं च ह्युवाच्यावाहुभवे दारके सुधाः ।
 (विः) (रु) (रु) मध्ये गुणैर्द्विविद्गीतो न्ययमः स्मृतः ॥ ९२ ॥
 चतुर्भिः कृत्वाभिर्वापि गुणैर्द्वीनः कर्त्तव्यकः ।
 उक्तोचवर्षं च भेदज्ञानमथोच्यते ॥ ९३ ॥
 सुदं छावालयं चैव नीतमालीसंभ्रुतम् ।
 स्वयन्मयेयं शो मायेद् गीतौ स्माहु उक्तोचनः ॥ ९४ ॥
 स्वयन्मदित्येनेतद् गायक्युत्पन्नत्वम् ।
 मन्त्रेण चैव तस्मै च भयेनान्यथायमः ॥ ९५ ॥
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

शाने गायक्योर्वेदे सुदृष्ट्यात्मनोऽथवा ।
 सुदं अन्वौ तयोरेव मयस्येते यथात्मनः ॥ ९८ ॥
 दृष्ट विषयकालस्य शोभ्यं च प्रदक्षेद् ।
 भक्तिते सादरमिव ध्यायित्वाद्दशाहृतम् ॥ ९९ ॥
 सुदं छावालयं द्याद् सुखादिविषयं तथा ।
 - - - + + + + ध्यायित्वा दशाहृतम् ॥ १०० ॥
 गवत्या यदि वादः स्वानुबुद्धे छावालयोऽथवा ।
 स्वयन्मयेयं विदेषोऽस्ति सूदावतित्तु पूर्ववत् ॥ १०१ ॥
 चतुर्दशहृता स्वामी सुद्रे उवाद् विषयध्वैः ।
 मन्त्रे छावालये (द) द्याद् द्वादशाहृतममिता ॥ १०२ ॥
 अनुचम्याकं गीतं शालपदिरलक्ष्यम् ।
 मन्त्रेण सुदं कृतविषयं वादितम् ॥ १०३ ॥
 गवत्या विषयो नम्यो महाहृदयान्विततया ।
 र्वाभ्यान्वार इत्युक्ता वादेषु सरार्थता ॥ १०४ ॥
 चर सुदाश्च धार्यश्च शाने विषयकल्पना ।
 इत्युक्तेन प्रकारेण + + + विदित्य च । ॥ १०५ ॥
 तन्मन्त्रे लयोर्ज्ञेया द्यावज्जयपराम्भौ ।
 त्रिनेत्रिकाः प्रगल्भश्च स्थिरात्मनोऽभिहः ॥ १०६ ॥
 अनेरतीन्द्रोपेतः करवोर्विचित्रजनः ।
 स्वयन्मयो अक्षयको सगतामाहृतत्तविविद् ॥ १०७ ॥
 टीलादनदहश्च वैशिकः कथितो वरः ।
 इन्द्रिक्त्वात्मनो गतिरवधारयित्वा गीतम् ॥ १०८ ॥
 अक्षयपराम्भान् विद्वान्मन्त्रेण च ।
 रजनीतन्मन्त्राणां च चतुर्नेयनसर्वता ॥ १०९ ॥
 इत्यादयः सद्गदिष्टा दया वैभिरुत्तमाः ।
 मन्त्रे सुस्वरत्नं च परत्वं दृष्ट्वा च ॥ ११० ॥
 ...
 ...
 ...

स्वस्थानता सुराख्यं दृष्ट्वा गीतवादाने ।
 क्रियाभाषाविभाषास्तु राजगणाङ्गवोरसि ॥ १११ ॥
 स्वस्थाने वाच्यवस्थाने तन्निर्माणैरुपपन्नम् ।
 गान्ध्यां स्थानदात्वं तद्दोषच्छब्दत्वं तथा ॥ ११२ ॥
 द्यमादिपुत्रैर्गुणैः शोभितः प्रबरो मत्तः ।
 कृत्वास्तस्मिन्प्रोक्तकर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ ११३ ॥
 विन्दनीया इमे प्रोक्तः बंधविधाविचारैः ।
 यदसिः कम्पितो मूर्खेणस्थानमासिरेव च ॥ ११५ ॥
 विप्रवासयोगापातुर्बन्धत्वं गीतवादाने ।
 एते शोषा विशेषेण बन्धोक्तस्य प्रकीर्तितः ॥ ११६ ॥
 एतं च समकं गीतं मुद्दे क्षयात्तयोऽप्यथा ।
 यो वादयेत् स विज्ञानं वादकैरुच्यते च ॥ ११७ ॥
 वाचने राजगणका येन राजशः केवलाः ।
 तन्मुनी च कथात् वेनी मध्यमे मध्यवाचनी ॥ ११८ ॥
 एतं च समकं गीतं (ताः सा)क्ये यथा वादयेत् ।
 वादकः स परिश्रेयो बन्धयेत्पूतमो मुषेः ॥ ११९ ॥
 वाचने राजगणका येन राजशः केवलाः ।
 तन्मुनी च कथात् वेनी मध्यमे मध्यवाचनी ॥ १२० ॥
 एतं च समकं गीतं (ताः सा)क्ये यथा वादयेत् ।
 वादकः स परिश्रेयो बन्धयेत्पूतमो मुषेः ॥ १२१ ॥
 वाचने राजगणका येन राजशः केवलाः ।
 तन्मुनी च कथात्वेनै बन्धने वाच्यवाचनी ॥ १२२ ॥
 पत्तेकं नकथा वैशालिनं वैशिकवाशिनी ।
 वादे वैशिकयोर्गते तथा शंखिकवोरसि ॥ १२३ ॥
 वादने समकवर्तौ बन्धनाः प्रशापयेत् ।
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १२४ ॥
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १२५ ॥
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १२६ ॥

पुण्यार्थात्तमेदो कतिमाह्वितारदः ।
 ज्ञानाच्छादिद्विवाङ्ग्यं तदेव मुक्तादिभिः ॥ १२७ ॥
 यथा वाषाश्रयात् न कारपश्यते पट्टः ।
 कर्ता कुलकवाचस्य तालकाद्यविधानविद् ॥ १२७ ॥
 यथाश्रयविनिष्पत्तिस्तथैव यदित्युक्तः ।
 चतुरश्रादिताले तु बन्धवाच्यद्विधयः ॥ १२८ ॥
 वाषाश्रयात् सन्धनेऽप्यर्थोवादानोविद्ः ।
 पदस्तकभित्तारो मुषैरेभिः समन्वितः ॥ १२९ ॥
 एतन्मो ये विपरितान्ते शोषाः लङ्घिताह्वयः ।
 नर्मेपुक्तस्य वाचस्य कर्ता स्वादुषणविधिः ॥ १३० ॥
 तदेव बन्धवाचस्य कर्ता मध्यम इत्येतैः ।
 कर्ता कुलकवाचस्य कविः कवितो + ॥ १३१ ॥
 कविताकरयोर्वादे तुपदोपैस्योर्ध्वकैः ।
 वाचतन्मं तपोऽज्ञाया द्वाः उच्यतेराजयोः ॥ १३२ ॥
 सर्वेन्द्रियैः कवितो विपुलो निश्चलः स्मरन् ।
 अङ्गदोषपरित्यक्तः ज्ञानात्स्य प्रमाणविद् ॥ १३३ ॥
 सुन्दरातोष(वादिच)वादिगः संपदधिकः ।
 वादद्विधयश्च बन्धयेत्तदुक्तवत्तथा ॥ १३४ ॥
 वाच्यपन्चकुशलः स्यादित्यहोवदित्वा ।
 न्वासापन्वासकात्कङ्कालकोमपहारविद् ॥ १३५ ॥
 तन्मुद्गस्तो विनामयः काकभेदा विवक्षयः ।
 ताकप्रुमो लक्ष्यश्च ताकनीतानुगतत्वा ॥ १३६ ॥
 श्लाघा कुलकवाचस्य न्वासापन्वासकोविद्ः ।
 गीतं वाद्यं च मुद्दे कविद्विज्ञानापरिहित ॥ १३७ ॥
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १३८ ॥
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १३९ ॥
 दृष्ट्वास्तस्मिन्प्रोक्तं कर्मणस्तदुक्तवत्तथा ॥ १४० ॥

स्वस्मानया सुराण्यं दक्षता गीतवाद्ये ।
 विद्याभाषयिनापायु रामराजहृषोरपि ॥ ११२ ॥
 स्वस्मानि व्याख्ययस्माने रामनिर्माणैरुपयु ।
 गान्ध्यां स्थानशाल्वं तद्वेषम्यादानं तथा ॥ ११३ ॥
 एवमादिगुणैर्दुको वाशिष्ठः प्रकरो मतः ।
 कृन्दास्त्वन्तिरलो कपमलान्कृतस्तथा ॥ ११४ ॥
 म्निन्दनीया इने प्रोक्ता संरविद्याविद्याद्वैः ।
 वायिः कम्पितो मूर्धन्यस्वनावाशिरेष च ॥ ११५ ॥
 निर्याप्रयोगाभापुर्थमद्यानं टीनवाद्ये ।
 एते दोषा विशेष्य वाशिष्ठस्य भकीकृताः ॥ ११६ ॥
 रामं च गमकं गीतं शुद्धे ज्ञापल्लोडयथा ।
 दो वाद्येयं स विश्वयो वादकैरुच्यतेचमः ॥ ११७ ॥
 वचने रामगमका येन रामश्च केवलाः ।
 तनुमी च कमाद् देवायुने मध्यमापमी ॥ ११८ ॥
 रामं च गमकं गीतं शुद्धे दो वाद्येयं तथा ।
 वाद्यः स विश्वयो गीतमैरुच्यतेचमः ॥ ११९ ॥
 वचने रामगमका येन रामश्च केवलाः ।
 तनुमी च कमाद् देवो मध्ये मध्यमापमी ॥ १२० ॥
 रामं च गमकं गीतं (ताः सा) ल्लो यथा वाद्येयं ।
 वाद्यः स विश्वयो मध्यमेयुतो शुद्धिः ॥ १२१ ॥
 वचने रामगमका येन रामश्च केवलाः ।
 तनुमी च कमाद्देवो मध्ये मध्यमापमी ॥ १२२ ॥
 ल्योके मन्वा देवास्तिथं वैगिकवाशिष्ठौ ।
 एते वैगिकयोर्वैतं तथा वाशिष्ठयोरेपि ॥ १२३ ॥
 एते रामगमका यथा रामश्चः यदापयेत् ।
 तुष्टमालयने शुद्धे शुद्धे च मत्तारम् ॥ १२४ ॥
 एतन्मै सर्वोद्देशः यथा रामश्चः यदापयेत् ।
 विश्वं शुद्धीको नैवैतत् सर्वो रामगमकाः ॥ १२५ ॥

अध्यायविवरणम् ।
 अन्तर्गतविद्यायाश्च तेषां गुणकारिणिव् ॥ १२६ ॥
 यथा वाद्याश्रयाणां च पाठमकटने पटुः ।
 कर्तुं कुलकवाचस्य ताकवायविद्याविद् ॥ १२७ ॥
 यदाकटविनिष्पत्तिस्तैव यतिपुरुषः ।
 यदावादितालेषु कन्धवाचकृतिभ्यः ॥ १२८ ॥
 वायाकटयां सम्भवेत्पथोऽतदन्वयोविदः ।
 परस्तकविताकारो गुणैरेभिः समन्वितः ॥ १२९ ॥
 एवमेव विपरीतास्ते दोषाः सन्निरुदाहृताः ।
 सर्वेषु कन्ध वाचस्य कर्ता स्वातुचमानिषः ॥ १३० ॥
 तद्वैव कन्धवाचस्य कर्ता मध्यम इत्यते ।
 कर्तुं कुलकवाचस्य कतिष्ठः कविता + + । ॥ १३१ ॥
 कविताकरयोर्वादे गुणयोरेतद्वैक्यैः ।
 तापुनर्त्तं लघोऽज्ञात्वा दशाजयपरावर्त्तौ ॥ १३२ ॥
 सर्वेन्द्रियेभ्यधिकलो निपुणो निश्चयः स्वल्प
 अष्टदोषपरित्यक्त आलस्यश्च प्रमायायिव् ॥ १३३ ॥
 सुस्तरादेष(वादि)वादिता सांप्रदायिकः ।
 गान्धुद्विक्रमयथा म्दोषोऽप्यलक्षितः ॥ १३४ ॥
 रामगमन्यकुशाद्यः समदिग्दर्शयदिता ।
 म्दशापन्थासकावज्ञात्वालोपश्रायिव् ॥ १३५ ॥
 तदुस्तो विज्ञानकः कालवेधा विज्ञाननः ।
 सावातुगो लभ्यश्च ताकगीतातुगस्तथा ॥ १३६ ॥
 शाः कुलकवाचस्य म्दशापन्थासकोविदः ।
 गीं वाद्ये च नृपे पन्थिद्रावणपरिहितः ॥ १३७ ॥
 दन्दातोऽप्यल्लुब्धो राजासो वाद्यः शुभः ।
 शिवाऽप्येव जडत्वं च भीतिरिदमनादता ॥ १३८ ॥
 एतन्मै दक्षलममयास्त्वामेव च ।
 एतन्मै किलत्वं च शत्रुमममयास्त्वामेव च ॥ १३९ ॥

इत्यादयः समुद्रिहा रोषा वादकसंभवाः ।
 स्कन्दस्य गणितस्य चूर्णसङ्ग्रहोपेति ॥ १५० ॥
 वासवः चरतस्वर्गि कल्याणं संभवतु पम्पयः ।
 सञ्चयेतान् पाटलिपुत्रिणा हीडुवर्कप्रदिने ॥ १४९ ॥
 इत्यमो देवकारेण तत्रकर्तुं निरुप्यते ।
 अहृष्टमपि च्छेद स (स) वाग् पाटलिः गुणः ॥ १४८ ॥
 सन्ध्यां चूर्णैः (सं) तो वात्सल्यमपि च्छेदयः ।
 स्कन्दस्यैवैरतश्चेन मे वादयति सौम्यमः ॥ १४७ ॥
 किस्तिन्वाकनानागतसन्ध्यादौ तुमुकः छुमः ।
 सन्ध्यां चूर्णैः वातात्ममपि च्छेदयः ॥ १४६ ॥
 वासवः च्छेदयन्मोरचनस्य दौर्गुणिकोऽयमः ।
 दृष्टिं चातिष्ठे तावतां वैवाचनस्यति ॥ १४५ ॥
 शेषतस्तस्यैवैः स म्भेदुपमायनः ।
 शुद्धवाक्यमपि वातां येन दृष्टयत्तय च ॥ १४४ ॥
 चण्डात्तद्वामुत्तेय स स्वान्नप्यममममः ।
 येन साकमर्षितायां दृष्टयां मतेर्कस्यत् ॥ १४३ ॥
 वाचने सङ्गोपेतिं स म्भेदमप्यमायनः ।
 + + + वैश्यात्मस्य गुणकस्याः शेषतस्तय च ॥ १४२ ॥
 येन सङ्गवत् + + + वाचनोपमायनः स्तुतः ।
 पेरस्य च गुणस्य सदकलेतु म्भयः ॥ १४१ ॥
 + + + + कस्तभैरवमः परिचरितः ।
 यदि वायो म्भेद् क्षयः पचादकपोत्तरः ॥ १४० ॥
 तन्मया चन्द्रवर्मा विमुखां च मवापयेत् ।
 रत्नपट्टकमेवेति सुमनेकापेसंशुचम् ॥ १३९ ॥
 जेता च १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५०

सर्वमप्येवमुक्तम् : सुत्याञ्जुसतथा (१) ।
 माङ्गः कलाञ्जनात्पत्रे नर्तकानु तेशारदः ॥ १५४ ॥
 (१) तितालकजागिः उपविधिर्वितेन्द्रियः ।
 पादसंभवमोता (स) कुशलो नर्तकः स्वयम् ॥ १५५ ॥
 संवाजतः सर्वोत्तमं सुखदुःखं वेदितः ।
 क्षिप्तिन्वायदकः सुतावेकविद् गतनस्तरः ॥ १५६ ॥
 चायैश्चतुस्तुलः सञ्जयमपहृतपिततः ।
 नावादेशस्तुलस्य देवीवृत्तस्य वेदि (ता) ॥ १५७ ॥
 स मोताचोतनेपुके नर्तकः मकरः स्तुतः ।
 माघतालकर्ता च मोने म्भुवाभिरेदङ्गता ॥ १५८ ॥
 स्वरो वासविधिर्नपं रसहावापिवेकिता ।
 वैरुप्यमर्षिकर्ता प्रयोगेप्यप्यकीशुलम् ॥ १५९ ॥
 देशीमार्गवेदेन वृत्तशिक्षास्वैरुत्तमः ।
 इत्यादयः समुद्रिहा रोषा नर्तकसंभवाः ॥ १६० ॥
 यथोक्तलक्षणोपेतिं मार्गदेशीयमेव च ।
 दुर्लभं सुशिक्षयेद् (वस्तु) स म्भेदार्थकोपनः ॥ १६१ ॥
 केवलं मार्गद्वयं चः शिक्षयेत् स तु म्भयमः ।
 अथमः स चरिश्चेत् देशीवृत्तस्य शिक्षकः ॥ १६२ ॥
 भावकारश्च रक्षिकतः नावाभावात् नैपुण्यम् ।
 नावादेशतु चार्येण्यवश्वित्तु दक्षता ॥ १६३ ॥
 पद्मपत्रदेवुर्लभं म्भयकलं विदम्पता ।
 शी (शि) तिः प्रत्याचवात् वेत्तु विद्वतांशविदम्पता ॥ १६४ ॥
 अथवात्तः (१) तथा समन्तात् (२) दिवसिचिताः ।
 तन्मया च्छेदयः (३) तन्मया च्छेदयः ॥ १६५ ॥
 १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८०

साकृत्पूर्वं पराभार्यां विहृत-
शास्त्रात् + + यत्नान्निष्ठम् ।
मुखाप्रमाथितद्विनिष्कमर्षं
+ + + + मेव च + + ॥ ३ ॥

परस्परं मथिभक्तुतानने
मथिभक्तुतानने
कनिष्ठिकानामिकमप्यभाहुवीः
प्रसार्थं साहृष्टकतर्जनीनांपुत्रम् ॥ ॥
सन्नेतु इत्येनं तु तावत् + + +
+ + + + + रमणीयमानम् ।

विन्दुद्वयं सचिदिवारस्य-
साधका + + + + साधनिम्बम् (१) ॥ ५ ॥

मनोया हसिताया पत्युः क्षिप्रिया मानकल्पम् ।
प्रयापं मानसं यत्तु चतुर्भुजं इतिरितः ॥ ६ ॥
हस्तगतमनमानं यत्तु तद्वर्षीद् द्रुतद्वयं (१) ।
अहृष्टीहृषसंयोगान्नमोः साधपादकः ॥ ७ ॥
क्रेष्टिकापमानं यत्तु विन्दुस्त्रालत्तलत्तः ।
विन्दुभ्यां तु तपु पोक्तं तपुभ्यां तु शुभं स्वतः ॥ ८ ॥

किञ्चिन्मिथं सुतो ज्ञेय इति नाव उदाहृतम् ।
समवाक्यमुपध्विभक्तिः समवोऽवयवभूतत्वतः ॥ ९ ॥
द्वुतस्यमिन्निभक्तयाननीकीर्षी सन्नेतु उदाहृतः ।

पौष्ठा यतिः स्वात्तयशास्त्राया जेव + पथादन्तिकेय ।
विदन्तिनेषु यतिः स्या स्यात् संतोषदा मोऽङ्गुथिकेति ॥ १० ॥

संसारसंसारया एव (मह)द्विष्टनेव च ॥ ११ ॥
एतदन्तिकेयं + केयं एतदन्तिकेयं ।

एतदन्तिकेयं साधनेन + एतदन्तिकेयं ।
एतदन्तिकेयं साधनेन + एतदन्तिकेयं ।

पौष्ठावृत्तिकेयनेत्रुनिर्दिष्ट्याम्बरं विन्मरत्
इत्येतेतदन्तिकेयान्तिना पुरा कथयित्वाऽहं कम् ।
एतदन्तिकेयान्तिनाऽतिरात्रे त्विदम्बरं सुधीः
मन्त्रीगकर्त्तव्यं त्विदं तदुत्तरेतत्कवार्थं काले कालः ॥ १२ ॥

॥ दुतसंख्या ॥

द्विन्दुद्वयमनान्ने रमिसंख्यां किलेत् तन-
त्रयनिष्ठितमप्यस्तुत्तु तद्व्यासकसंस्थम् ।
उपनेतमथिचिदन्तिकेयान्तिना मथिभ
त्यत्त तपुपुनार्थं यावद्विदितं प्रयोगः ॥ १२ ॥

॥ लघुसंख्या ॥

संख्याराशयवत्तु तथा मेष्टकालप्रमाणं
येषं समिन्तिकेयं लघुते लघुवर्षानि च तत्र ।
यतः कल्पः स्वतःसहितं मेष्ट वर्षाः परे-
यागदेव तदन्तिकेयं पुनश्चेपितेत्तुं तुं ॥ १५ ॥

॥ नष्टम् ॥

एतदन्तिकेयान्तिना यत्तु तद्वर्षकं लोपकेतुं च ॥ १६ ॥
संख्यातं तु तदुत्तिर्निर्दिष्टं लोपदर्शनात् ।

॥ वरीष्टम् ॥

विन्दुद्वयमनान्तिना परं ज्ञेयं तथा कालं ज्ञेयात् ज्ञादिना
यत्तु तदुत्तरेतदन्तिकेयान्तिना इत्येति नित्यकालुत्तु ।
यत्तु तदुत्तरेतदन्तिकेयान्तिना इत्येति नित्यकालुत्तु ।
देविकेयान्तिनाऽहं यतिः परितेति यतिः पुनं यतिः ॥ १७ ॥

॥ इत्येतेषु तद्विदितलघुकिना ॥

एतद्विदितकालं ज्ञेयान्तिना लघुसंख्याद्विष्टितम् ।
एतद्विदितकालं ज्ञेयान्तिना लघुसंख्याद्विष्टितम् ।

एतद्विदितकालं ज्ञेयान्तिना लघुसंख्याद्विष्टितम् ।

आशिक्ष्येन तत्सर्वेषां कर्मणाम् द्विगुणयेत् पुनर्निमात् ।
 तत्रैकविंशतिं वेदद्वयः स्याः कमारणे (?) ॥ १९ ॥

॥ अथयोनः ॥

द्वादशाह्निकमिन्द्र विद्विस्तल्लहयेन तु इत्सं इति स्यात् ।
 तच्चतुर्वेदं तद्विस्तल्लहयेनार्थोऽयं एकः (?) ॥ २० ॥

नावासादसमान्तात् (सि । इति) कश्चिदुत्पत्तिज्ञानस-
 क्षत्रेणो रसचानवेदमिषुषः सद्यित्यविषापतिः ।
 सहीताकरनामपेपविषुषश्रीयाईवे + -

चिर्न सर्वेऽप्येवम् अरचयत् तात्मन् कश्चात्सयम् ॥ २१ ॥

एते धीमदभिलसताकर्मकराचिपसंवेदमर्षीविद्यातुल्यो-
 ऽहम्बन्धुः ३० त्रिंशत्ताकरनामपेपविषुषविषुषो
 सद्यित्यविषापतिः तात्मन्कश्चात्सयम्
 नाम नानमविद्ययम् ॥

सुनं भूयात् ।

READY FOR SALE.

	No. AS. P.
महिनजरी (Saut) by H. H. Svāti Sri Rāma Varma	1 0 0
Mahārājah.	
स्यारुद्रपुराणवर्णनः (Kāvya) Śyāmanāṅgaparavarṇana- nāprabandha by H. H. Svāti Sri Rāma Varma Mahārājah, with the commentary Sundarī of Eijarāja Varma Kōlī Tampurān.	2 0 0

Trivandrum Sanskrit Series.

No. 1—द्वैतम् (Vyākaraṇa) by Deva with Puru- ṣakṣira of Kriṣṇaśālikānkaṇṇi.	1 0 0
No. 2—अभिनवराज्ञेन्द्रयाज्ञा-दृष्टिमातृश्रीमती by Kriṣṇaśālikānkaṇṇi.	0 2 0
No. 3—कथाभुद्रवः (Kāvya) by Vāmana Bhatta Bān (Second Edition).	6 4 0
No. 4—विस्तरीकर्मव (Kāvya) by Nilakantha Dik- ṣita.	2 0 0
No. 5—अक्षिपिषः (Alankāra) by Mahān Bhatta with commentary.	2 12 0
No. 6—दुर्धन्युषिः (Vyākaraṇa) by Saranadava.	2 0 0
No. 7—सद्वसवसकर्तव्य (Vedānta) by Sod- āsvendā Sarasvatī.	2 4 0
No. 8—सद्वसवसुदयम् (Nāṭaka) by Ravi Varma Bhāpa.	1 0 0
No. 9—विद्यावसवकर्तव्य (Vedānta) by Virūpaśha- nātha with the commentary of Vidyā- chakravartin.	0 8 0
No. 10—सद्वसवस (Gajalakṣhaṇa) by Nilakantha.	0 8 0
No. 11—सद्वसवस (Nāṭaka) by Kulasekha- Varma with the commentary of Śiva- nātha.	2 4 0
No. 12—सद्वसवस (Vedānta) by Bhagavad M- ahārājah with the commentary of Rāghava- nātha.	5 0
No. 13—सद्वसवस (Nāṭaka) by Kriṣṇaśālikānka- ṇṇi with the commentary of Śyāmanānka- ṇṇi.	5 0 0

No. 14— नीलिसारः (Nid) by Kāmandaka, with the commentary of Sankarācārya.	3	8	0
No. 15— आत्मनस्य (Nāṭaka) by Bhāsa. (Second Edition).	1	8	0
No. 16— अभिज्ञानशाकुन्तलम् (Nāṭaka) by Bhāsa.	1	8	0
No. 17— पञ्चतन्त्रम् Do. Do.	1	0	0
No. 18— नारदगीतम् (Stuti) by Nārāyaṇa Bhaṭṭa with the commentary of Desamangala Vāgya.	4	0	0
No. 19— मालविकाग्निम् (Mīmāṃsā) by Nārāyaṇa Bhaṭṭa and Nārāyaṇa Paṇḍita.	1	4	0
No. 20— अभिज्ञानम् (Nāṭaka) by Bhāsa.	1	8	0
No. 21— अज्ञानम् Do. Do.	1	0	0
No. 22— मत्स्यपुराणोक्त-दृष्टान्त-सर्वभारतीयकवि (Nāṭaka) by Bhāsa.	1	8	0
No. 23— काव्यसौन्दर्यशेखरः (Kosa) by Kosaśaradānanda (Part I. 1st & 2nd Kāṇḍas).	1	12	0
No. 24— काव्यसौन्दर्यः (Kāvya) by Chakra kavi.	1	0	0
No. 25— काव्यसौन्दर्यसहितिका (Nyāya) by Gaṅgādharaśāstri.	0	12	0
No. 26— अभिज्ञानम् (Nāṭaka) by Bhāsa.	0	12	0
No. 27— काव्यसौन्दर्यः (Kāvya) by Kālidāsa with the two commentaries, Prakāśikā of Aruṇagirinātha and Vivaraṇa of Nārāyaṇa Paṇḍita (Part I. 1st & 2nd Sargas).	1	12	0
No. 28— धर्मशास्त्रः (Dharmaśāstra) by Vikhāna.	0	8	0
No. 29— काव्यसौन्दर्यशेखरः (Kosa) by Kosaśaradānanda (Part II. 3rd Kāṇḍa).	2	4	0
No. 30— सिद्धि (Sīlpa).	0	12	0
No. 31— काव्यसौन्दर्यशेखरः (Kosa) by Kosaśaradānanda (Part III. 4th, 5th & 6th Kāṇḍas).	2	0	0

No. 32— काव्यसौन्दर्यः (Kāvya) by Kālidāsa with the two commentaries, Prakāśikā of Aruṇagirinātha and Vivaraṇa of Nārāyaṇa Paṇḍita (Part II. 3rd, 4th & 5th Sargas).	2	8	0
No. 33— व्याकरणम् (Vyākaraṇa) with the commentary Dipaprihā of Nārāyaṇa.	0	8	0
No. 34— अभिज्ञानम् (Nāṭaka) by Rājachōḍānandāchārjīn.	1	4	0
No. 35— अभिज्ञानम् (Nāṭaka) by Gopinātha.	1	8	0
No. 36— काव्यसौन्दर्यः (Kāvya) by Kālidāsa with the two commentaries, Prakāśikā of Aruṇagirinātha and Vivaraṇa of Nārāyaṇa Paṇḍita (Part III. 6th, 7th & 8th Sargas).	3	0	0
No. 37— नारदगीतम् (Stuti) by Vāsarodhi with commentary.	0	4	0
No. 38— काव्यसौन्दर्यशेखरः (Kosa) by Anarasimha with the commentary Tikāśaradānanda of Vaidyaghaṭṭiya Śaradānanda (Part I. 1st Kāṇḍa).	2	0	0
No. 39— काव्यम् (Nāṭaka) by Bhāsa.	0	12	0
No. 40— अज्ञानम् (Anākāra) by Rājānaka Sri Ruyyaka with the Anākārasaradānanda of Sri Mankhuka and its commentary by Somānandānanda.	2	8	0
No. 41— अज्ञानम् (Kaiga) by Ajānandā with Vivaraṇa of Sri Śankara Bhāgavat Paṇḍ.	0	4	0
No. 42— अभिज्ञानम् (Nāṭaka) by Bhāsa.	1	8	0
No. 43— काव्यसौन्दर्यशेखरः (Kosa) by Anarasimha with the two commentaries, Anākārasaradānanda of Nārāyaṇa Paṇḍita and Tikāśaradānanda of Vaidyaghaṭṭiya Śaradānanda (Part II. 2nd Kāṇḍa 1st Sarga).	2	0	0

No. 44— तन्त्रसिद्धन्तम् (Tantra) by Bhattacharya Sri Vedānta.	4 0
No. 45— प्रपञ्चशैलया (Prapanchashailaya).	1 0 0
No. 46— व्याकरणसूत्रिणी (Vyākaraṇa) by Nibhantha Dikshita.	0 8 0
No. 47— विद्वान्निदाहप्रबन्धम् (Vedānta) by Sri Krishnānanda Sarasvati. (Part I).	1 12 0
No. 48— Do. Do. (Part II).	2 0 0
No. 49— ज्योतिषिका (Jyotisha) by Parameswara.	0 4 0
No. 50— आलोक्युल्लेखः (Alankāra) by Singa Bhūpāla.	3 0 0
No. 51— वाचस्पतिवृक्षसूत्रसम्बन्धम् (Kosa) by Anarasimha with the two commentaries, Anarakosodghātana of Kāśhināthakṛm and Tikā-sarvasva of Vandyaghāṭya Sarvānanda (Part III, 2nd Kānda 7—10 Vargas).	2 0 0
No. 52— वाचस्पतिवृक्षसूत्रसम्बन्धम् (Kosa) by Anarasimha with the commentary Tikāsarvasva of Vandyaghāṭya Sarvānanda (Part IV, 3rd Kānda).	1 8 0
No. 53— वेदान्तनिर्णयः (Vedānta) by Prākāśātmaya-tiendra.	0 12 0
No. 54— व्योमविद्विधावधिपरः (Vyākaraṇa).	0 4 0
No. 55— महादेवसूत्रसम्बन्धम् (Nāṭaka) by Sri Mahendrasūktamavāraṇa.	0 8 0
No. 56— सुवचनस्यसिद्धिः (Śilpa).	0 8 0
No. 57— सूत्रोपनिषत्सम्बन्धम् (Kāya).	1 4 0
No. 58— विद्वान्निदाहप्रबन्धम् (Vedānta) by Sri Krishnānanda Sarasvati (Part III).	2 0 0
No. 59— नाटकावली (Nāṭaka) by Sriharādēva with the commentary Nāṭkānanda-vimarsini of Sivardha.	3 0 0
No. 60— सूत्रसिद्धिः (Sūtra) by Sri Lakṣmībhattacharya with the commentary of Sri Nāṭhā-vānanda.	0 8 0

No. 61— विद्वान्निदाहप्रबन्धम् (Vedānta) by Sri Krishnānanda Sarasvati (Part IV).	1 8 0
No. 62— सर्वभूतसंग्रहः (Sarvanāmasaṅgraha).	0 8 0
No. 63— विद्यासागरसिद्धन्तम् (Kāya) by Bharavi with the commentary Śabdarāśidhī of Chitrahāna (I, 2 and 3 Sargas).	2 8 0
No. 64— वेदान्तप्रदीपः (Kāya) by Kāśhinātha with the commentary Pradīpa of Dakṣhiṇāyānātha.	1 0 0
No. 65— सुवचनम् (Śilpa) by Mayamuni.	3 8 0
No. 66— महादेवसूत्रसिद्धन्तम् (Darsana) with the commentary Parimala of Maheswānanda.	2 8 0
No. 67— व्याकरणसूत्रिणी (Tantra) by Nārāyaṇa with the commentary Vimarsini of Sankara (Part I, 1-6 Patalas).	3 4 0
No. 68— अगमसूत्रसिद्धन्तम् (Āgama) by Sri Ehojādeva with the commentary Tātparyā-dīpikā of Sri Kumara.	2 0 0
No. 69— ईशानसिद्धन्तसूत्रसिद्धन्तम् (Tantra) by Iśānasivagurudevānanda (Part I, Śikṣāyāpīḍa).	1 8 0
No. 70— वाचस्पतिवृक्षसूत्रसम्बन्धम् (Part I).	2 8 0
No. 71— व्याकरणसूत्रसिद्धन्तम् (Tantra) by Nārāyaṇa with the commentary Vimarsini of Sankara (Part II, 7—12 Patalas).	3 8 0
No. 72— ईशानसिद्धन्तसूत्रसिद्धन्तम् (Tantra) by Iśānasivagurudevānanda (Part II, Mantra-yāpīḍa).	4 0 0
No. 73— व्याकरणसूत्रसिद्धन्तम् (Tantra) by Sri Mahendrasūktamavāraṇa.	0

No. 74— <i>धर्मशास्त्रम्</i> : (Dharmashastra) with the commentary <i>Bālakrīdā</i> of <i>Vishvarūpachārya</i> . (Part I— <i>Achāra</i> and <i>Vyavahāra Adhyāya</i>).	4	0	0
No. 75— <i>शिल्पम्</i> (<i>Śilpa</i>) by <i>Srikumāra</i> (Part I).	3	4	0
No. 76— <i>शिल्पशास्त्रम्</i> : (Part II).	3	4	0
No. 77— <i>शुद्धयोगदेवताम्</i> (<i>Tantra</i>) by <i>Isanasiyagurudevamāra</i> (Part III. <i>Kriyapada</i> 1—30 <i>Patalas</i>).	3	4	0
No. 78— <i>सामान्यशास्त्रम्</i> with the commentary <i>Anavān</i> of <i>Haradattachārya</i> .	5	0	0
No. 79— <i>संज्ञम्</i> of <i>Kautilya</i> with commentary by <i>Mahamahopadhyaya T. Ganapati Sastri</i> (Part I—1 & 2 <i>Adhikāraṇas</i>).	8	0	0
No. 80— <i>संज्ञम्</i> of <i>Kautilya</i> with commentary by <i>Mahamahopadhyaya T. Ganapati Sastri</i> (Part II—3 to 7 <i>Adhikāraṇas</i>).	8	0	0
No. 81— <i>धर्मशास्त्रम्</i> : (<i>Dharmashastra</i>) with the commentary <i>Bālakrīdā</i> of <i>Vishvarūpachārya</i> (Part II. <i>Prāyachīntādhāya</i>).	3	12	0
No. 82— <i>संज्ञम्</i> of <i>Kautilya</i> with commentary by <i>Mahamahopadhyaya T. Ganapati Sastri</i> (Part III—8 to 15 <i>Adhikāraṇas</i>).	8	0	0
No. 83— <i>शुद्धयोगदेवताम्</i> : (<i>Tantra</i>) by <i>Isanasiyagurudevamāra</i> (Part IV. <i>Kriyapada</i> 31—64 <i>Patalas</i> and <i>Yogapada</i>).	4	0	0
No. 84— <i>शिल्पशास्त्रम्</i> : (Part III).	2	12	0
No. 85— <i>शिल्पशास्त्रम्</i> (<i>Tantra</i>).	4	8	0

No. 86— <i>सर्वज्ञम्</i> (<i>Kārya</i>) of <i>Sri Krishnakavi</i> .	2	0	0
No. 87— <i>संगीतशास्त्रम्</i> : (<i>Sāṅgīta</i>) of <i>Sāṅgītākāra Sri Pāradava</i> .	1	12	0

Apply to:—

The Curator,

for the publication of Sanskrit Manuscripts,
Trivandrum.